

LEEF BAAR HEID

DRENTHE
#01

CMO
STAMM

LEEF BAAR HEID

DRENTHE
#01

IN HOUDS OPGAVE

	VOORWOORD Rein Munniksma	4			
1	INLEIDING	6	5	WERK & INKOMEN	46
	1.1 Waarom een monitor?	6		5.1 Opleiding	47
	1.2 Indicatoren	8		5.2 Werkgelegenheid	50
				5.3 Werkloosheid	54
2	DEMOGRAFISCHE ONTWIKKELINGEN	10		5.4 Jeugdwerkloosheid	56
	2.1 Bevolkingsdaling	11		5.5 Inkomen	58
	2.2 Huishoudensdaling	13		5.6 Bijstandsuitkeringen	60
	2.3 Vergrijzing	16		5.7 Wat zegt dit over de leefbaarheid?	64
	2.4 Ontgroening	18	6	VOORZIENINGEN & BEREIKBAARHEID	66
	2.5 Gevolgen voor de leefbaarheid	20		6.1 Afstand tot voorzieningen	67
3	WONEN & WOONOMGEVING	22		6.2 Wat zegt dit over de leefbaarheid?	72
	3.1 Woningmarkt	23	7	GEZONDHEID EN LEEFSTIJL	74
	3.2 Onderhoudsstaat woningen	26		7.1 Ervaren gezondheid	75
	3.3 Leegstand	28		7.2 Leefstijl	78
	3.4 Overlast	30		7.3 Wat zegt dit over de leefbaarheid?	79
	3.5 Veiligheidsgevoel	32	8	ERVAREN LEEFBAARHEID	80
	3.6 Wat zegt dit over de leefbaarheid?	34		8.1 Tevredenheid woonomgeving	81
4	SOCIALE STRUCTUUR	36		8.2 Wat zegt dit over de leefbaarheid?	84
	4.1 Eenzaamheid	37		Conclusie	86
	4.2 Contact met buren	38		Feiten & cijfers	90
	4.3 Eigen verantwoordelijkheid leefbaarheid	40		Bronnen & literatuur	140
	4.4 Gehechtheid aan woonplaats	42		Colofon	144
	4.5 Wat zegt dit over de leefbaarheid?	44			

EEN LEEFBAAR DRENTHE

Een 'leefbaar' gebied is een gebied waar het goed wonen, leven én werken is. Een gebied waar sprake is van een gezonde economische en sociale basis en van een voorzieningenniveau dat is toegesneden op de behoeften van haar bewoners.

De provincie Drenthe wil een bijdrage leveren om de leefbaarheid in Drenthe verder te versterken. Hierbij zijn in de eerste plaats de inwoners en de Drentse gemeenten aan zet. Om te kunnen bepalen waar (overheids-) interventies nodig zijn, is er behoefte aan meer zicht op de leefbaarheidsvraagstukken die er spelen in Drenthe en in welke regio of gemeente dit is. De provincie Drenthe volgt daarmee het advies op van de Noordelijke Rekenkamer uit 2011 om regionale knelpunten in beeld te brengen en de uitvoering van beleid hier beter op te laten aansluiten.

CMO STAMM heeft daarom in opdracht van de provincie Drenthe deze 'monitor leefbaarheid Drenthe' ontwikkeld. De monitor stelt ons in staat de ontwikkelingen in de leefbaarheid in onze provincie te volgen en te duiden. Want we willen weten of onze acties leiden tot verbetering, of dat we hier juist meer energie in moeten steken.

Deze eerste meting gaat over de huidige stand van de leefbaarheid in onze provincie, een nulmeting, met daarbinnen specifieke aandacht voor de verschillen tussen regio's en gemeenten.

Elke twee jaar komt er een rapport uit waarin de ontwikkelingen worden geduid. Alle gegevens zijn ook in te zien via de website 'Drenthe in Feiten & Cijfers' www.provincie.drenthe.nl/feitencijfers/cijfers/leefbaarheid. Met deze meting hebben we een mooie basis om scherp te blijven. Dat kan de ontwikkeling van de leefbaarheid alleen maar ten goede komen.

Ik hoop dat deze eerste meting en de publicaties die hierop gaan volgen, inspiratie en concrete aanknopingspunten bieden aan inwoners en bestuurders van gemeenten en onze provincie en zo bijdragen aan een verdere ontwikkeling van de leefbaarheid in Drenthe.

REIN MUNNIKSMA

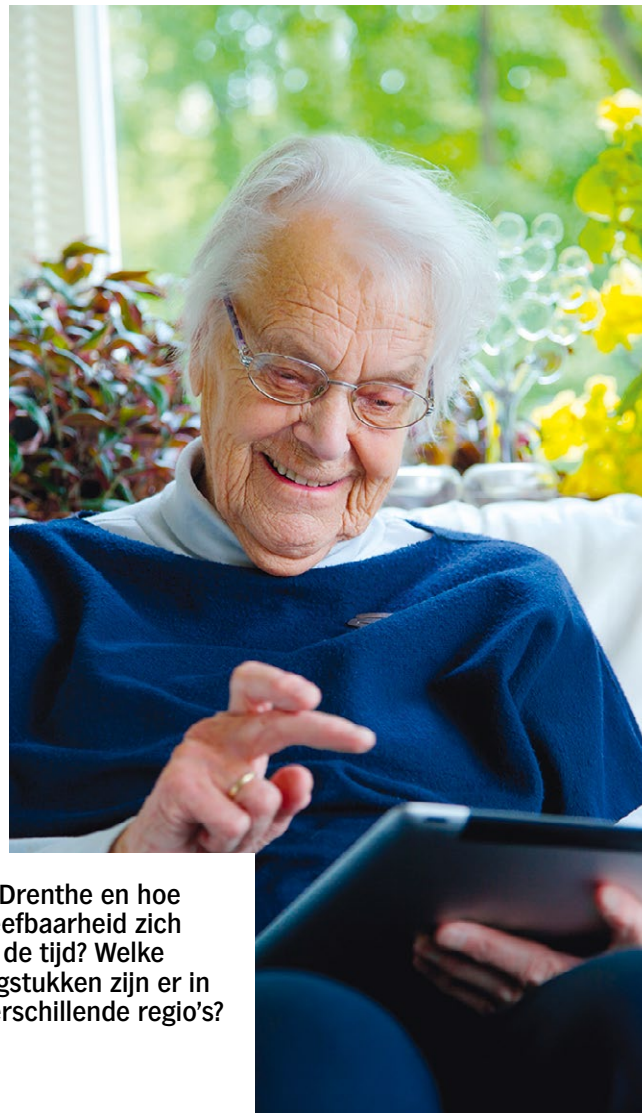
GEDEPUTEERDE
PROVINCIE DRENTHE

De monitor stelt ons in staat de ontwikkelingen in de leefbaarheid in onze provincie te volgen en te duiden

1 INLEIDING

Hoe leefbaar is Drenthe en hoe ontwikkelt de leefbaarheid zich in de loop van de tijd? Welke leefbaarheidsvraagstukken zijn er in Drenthe en in de verschillende regio's?

1.1 WAAROM EEN MONITOR?

De provincie Drenthe zet in de komende jaren in op het versterken van de vitaliteit van het Drentse platteland. De provincie beoogt hiermee een impuls te geven aan de leefbaarheid van het platteland.

Een deel van de provincie kenmerkt zich door een stapeling van problematiek op het (sociaal-) economische en demografische vlak. De Noordelijke Rekenkamer heeft daarom in 2011 geadviseerd om regionale knelpunten in beeld te brengen en de uitvoering van beleid hierop te laten aansluiten.

Dit was de achtergrond van het verzoek van de provincie aan CMO STAMM om een monitor te ontwikkelen waarmee de leefbaarheid in Drenthe in beeld wordt gebracht en gevolgd wordt in de loop van de tijd.

Deze monitor leefbaarheid is een eerste meting en biedt inzicht in de huidige stand van leefbaarheid in Drenthe. De monitor meet de ontwikkelingen op een aantal indicatoren voor alle gemeenten in Drenthe; waar mogelijk gebeurt dit ook op het niveau van dorpen (in de definitie van het CBS 'wijken'). Ieder jaar worden de gegevens geüpdated en elke twee jaar brengen we een rapport uit waarin de ontwikkelingen worden geduid. Op die manier is het mogelijk om ontwikkelingen in de leefbaarheid te volgen in de tijd. De gegevens zijn tevens te vinden op: www.provincie.drenthe.nl/feitencijfers/cijfers/leefbaarheid.

De gegevens in de monitor maken helder welke leefbaarheidsvraagstukken spelen in Drenthe en in welke regio of welke gemeente (overheids-) interventies nodig zijn om de leefbaarheid te versterken.

De monitor biedt inzicht in:

1. **DE HUIDIGE STAND VAN LEEFBAARHEID IN DRENTH**
2. **VERSCHILLEN TUSSEN REGIO'S EN GEMEENTEN**
3. **ONTWIKKELINGEN IN DE LEEFBAARHEID IN DE LOOP VAN DE TIJD**
4. **WELKE LEEFBAARHEIDS-VRAAGSTUKKEN ER SPELEN EN IN WELKE REGIO'S DEZE AAN DE ORDE ZIJN**

Een 'leefbaar' gebied is een gebied waar het goed wonen, leven én werken is. Belangrijke factoren die de leefbaarheid bepalen zijn de kwaliteit van de woningen en woonomgeving, de bereikbaarheid van voorzieningen en de sociaal-economische situatie

1.2 INDICATOREN

Hoe leefbaar mensen hun omgeving vinden – anders gezegd: hoe tevreden zij zijn met de plaats waar zij wonen – is afhankelijk van een veelheid aan factoren.

Wij definiëren 'leefbaarheid' als: een 'leefbaar' gebied is een gebied waar het goed wonen, leven én werken is. Deze definitie van leefbaarheid geeft een eerste 'handvat' voor het bepalen van indicatoren waarmee de ontwikkeling van de leefbaarheid kan worden gevolgd. Het gaat om:

- ▶ De economische omgeving
- ▶ De sociale omgeving
- ▶ Het voorzieningenniveau
- ▶ De behoeften van bewoners

'Leefbaarheid' valt uiteen in vele facetten. Het belang van die verschillende facetten voor de totale leefbaarheid is voor ieder individu verschillend. Mede daarom kiezen wij ervoor om niet één totaalscore voor leefbaarheid vast te stellen, maar de onderliggende facetten afzonderlijk te belichten.

Naast de definitie biedt de kadernota Vitaal Platteland van de provincie Drenthe een tweede 'handvat' voor het bepalen van relevante indicatoren: de monitor moet in ieder geval inzicht bieden in die leefbaarheidsvraagstukken, waar de provincie

Drenthe met het programma Vitaal Platteland iets aan beoogt te doen. De provincie wil bottom-up initiatieven ondersteunen op het gebied van:

- ▶ Wonen
- ▶ Werken/ondernemerschap
- ▶ Kwaliteit leefomgeving/landschap
- ▶ Mobiliteit
- ▶ (Zorg-)voorzieningen

Dit betekent dat voor deze terreinen de stand van zaken in Drenthe in beeld moet worden gebracht.

Uit de leefbaarheidsonderzoeken die CMO STAMM heeft uitgevoerd voor een aantal Drentse gemeenten blijkt dat de tevredenheid van inwoners niet alleen afhankelijk is van gebiedsfactoren, maar ook van persoonlijke factoren: mensen met een hoger inkomen, een hogere opleiding en een goede gezondheid zijn over het algemeen positiever over hun leefomgeving dan mensen met een minder gunstige uitgangspositie.

Het gemiddelde oordeel van inwoners van een gebied waar veel mensen met een hoog inkomen wonen, zal dus ook positiever zijn dan van een gebied met een lager gemiddeld inkomensniveau.

Andere factoren die sterk samenhangen met de tevredenheid van mensen met hun woonplaats zijn:

- ▶ Verbondenheid met het dorp
- ▶ Tevredenheid over het voorzieningenniveau
- ▶ De mate waarin mensen zich zorgen maken over de toekomst
- ▶ Oordeel over de woonomgeving

Deze zaken komen nu nog beperkt terug in de monitor leefbaarheid, omdat er weinig of geen gegevens over beschikbaar zijn op een laag schaal-niveau. Het streven is om in volgende edities meer aandacht te besteden aan deze aspecten. Dit vraagt om de inzet van een panelonderzoek of een enquête onder een representatieve steekproef van Drentse inwoners.

HOOFDHEMA'S VOOR DE MONITOR

In deze monitor gaan wij ook in op de demografische ontwikkelingen in de provincie. Dit doen wij, omdat ontwikkelingen als vergrijzing, ontgroening en bevolkingsdaling in de komende jaren gevolgen kunnen hebben voor de leefbaarheid in het gebied.

Op basis van het voorgaande komen wij tot de volgende deelthema's voor de monitor:

1. Demografische ontwikkelingen
2. Wonen & woonomgeving
3. Sociale structuur
4. Werk & inkomen
5. Voorzieningen & bereikbaarheid
6. Gezondheid & leefstijl
7. Ervaren leefbaarheid

UITGANGSPUNTEN INDICATOREN

Binnen elk van de thema's is een aantal indicatoren bepaald, waarmee de ontwikkelingen binnen het thema zo goed mogelijk kunnen worden gevolgd.

Als uitgangspunten zijn gehanteerd dat indicatoren:

- ▶ samengesteld zijn uit registraties, bestaande publiek toegankelijke gegevens en andere monitoren
- ▶ tenminste op het schaalniveau van gemeenten zijn, waar mogelijk op het niveau van dorpen/wijken
- ▶ in een tijdreeks meetbaar zijn

Voor enkele indicatoren zijn de gegevens die aan bovengenoemde eisen voldoen, nog niet beschikbaar. Indien mogelijk, worden deze in een volgende editie toegevoegd.

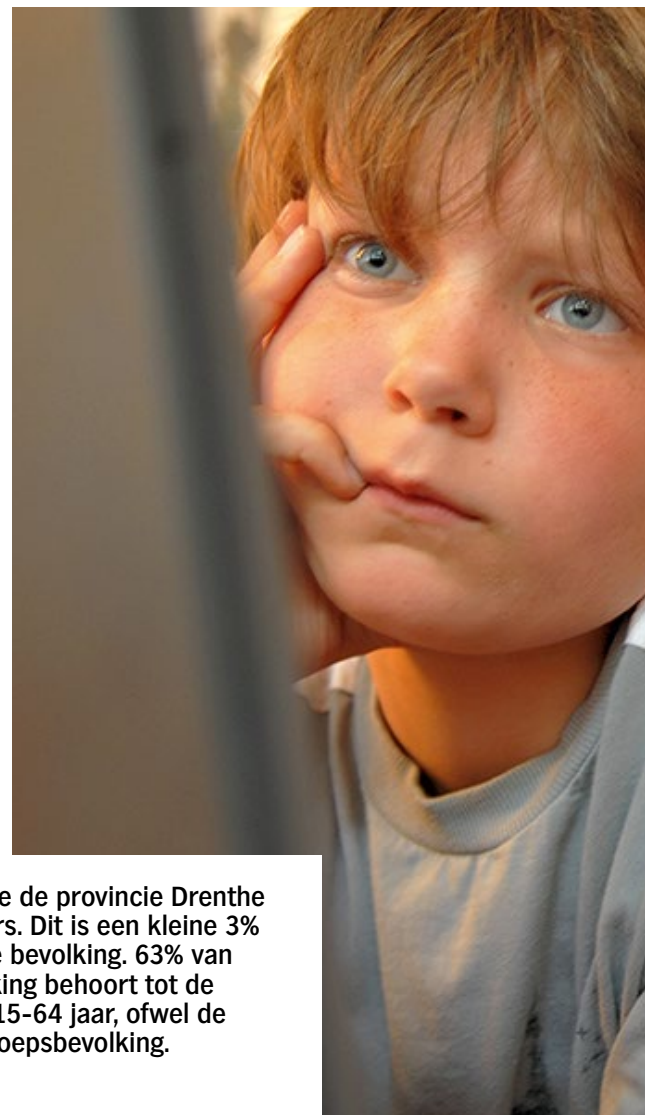
De data voor de monitor zijn verzameld in 2014; dit rapport bevat dus de meest actuele cijfers die op dat moment beschikbaar waren.

2 DEMOGRAFISCHE ONTWIKKELINGEN

Bevolkingsdaling | Huishoudensdaling | Vergrijzing | Ontgroening | Gevolgen voor de leefbaarheid

Op 1 januari 2014 telde de provincie Drenthe bijna 488.900 inwoners. Dit is een kleine 3% van de Nederlandse bevolking. 63% van de Drenthe bevolking behoort tot de leeftijdsgroep van 15-64 jaar, ofwel de potentiële beroepsbevolking.

2.1 BEVOLKINGSDALING

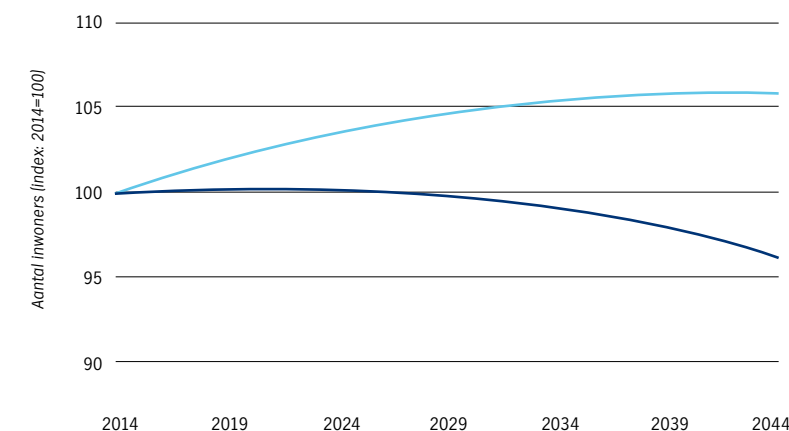
De bevolking van Nederland groeit, de bevolking van Drenthe krimpt.

In 2013 trad voor het derde achter-eenvolgende jaar in Drenthe een afname op van het aantal inwoners. In 2013 nam de bevolking af met bijna 1.000 personen.

De krimp zal zich naar verwachting de komende decennia voortzetten, vooral door een verdere afname van de natuurlijke aanwas. Tegelijkertijd verandert de samenstelling van de bevolking. Er is sprake van vergrijzing en ontgroening.

488.900
inwoners in
Drenthe 2014

464.100
inwoners in
Drenthe 2044

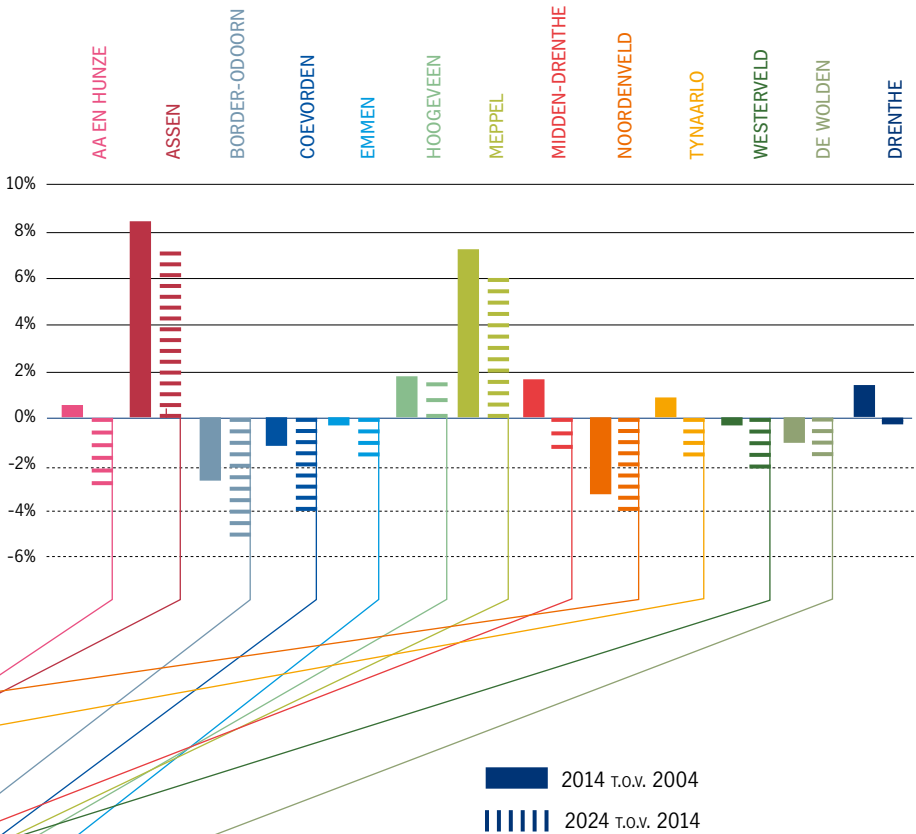
ONTWIKKELING
AANTAL INWONERS
2014-2044 BRON: PROVINCIE DRENTH 2014, CBS

■ DRENTH
■ NEDERLAND

GROEI EN KRIMP BESTAAN NAAST ELKAAR
De bevolking van Drenthe blijft naar verwachting geleidelijk afnemen. De prognose is dat de komende 30 jaar de bevolking met ongeveer 25.000 personen af zal nemen. Naar verwachting blijven de gemeenten Assen, Meppel en Hoogeveen de komende periode tot aan 2044 groeien. Van 2004 tot 2014 was er ook sprake van groei. Aa en Hunze, Midden-Drenthe en Tynaarlo hebben tot 2014 ook een groei doorgemaakt, maar gaan naar verwachting de komende periode krimpen. De grootste krimp is te verwachten in de gemeente Westerveld.

Het Rijk heeft Zuidoost-Drenthe aangewezen als anticipeerregio voor bevolkingskrimp. Anders dan in een krimpregio, heeft een anticipeerregio nog niet met een substantiële bevolkingsdaling te maken. Maar zij moet hier wel rekening mee houden en het beleid hierop afstemmen.

BEVOLKINGSENTWIKKELING
2004-2024
BRON: PROVINCIE DRENTH 2014

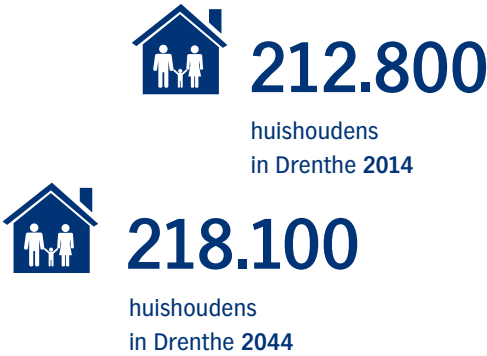

2.2 HUISHOUDENS-ONTWIKKELING

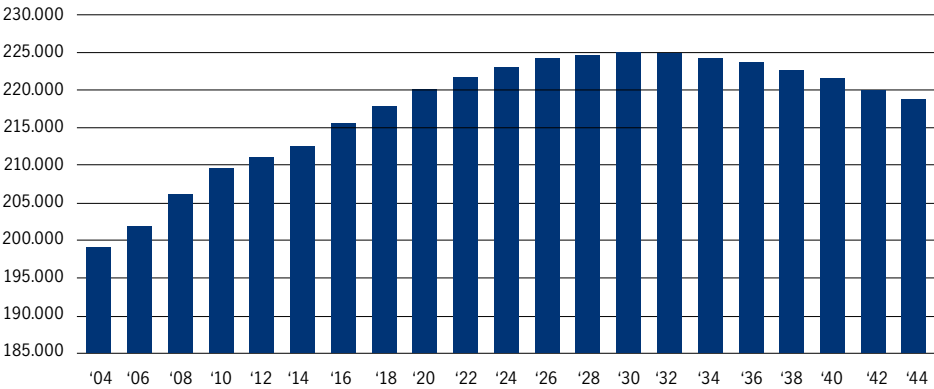
In de periode 2004-2014 is het aantal huishoudens in Drenthe met bijna 7% toegenomen. De gemiddelde grootte van huishoudens nam af en er kwamen meer eenpersoonshuishoudens.

In 2004 telde Drenthe ruim 199.400 huishoudens. In 2014 was dat met bijna 7% toegenomen tot ruim 212.800.

HUISHOUDENSDALING NA 2030
De prognose is een verdere stijging van het aantal huishoudens tot 218.000 in het jaar 2044. Het maximum zal rond het jaar 2030 bereikt worden met een aantal van 225.000 huishoudens. Naar verwachting groeien de gemeenten Assen en Meppel het sterkst in de komende 30 jaar. Ook de gemeenten Hoogeveen en Midden-Drenthe groeien in die periode. De sterkste daling van het aantal huishoudens wordt verwacht in de gemeenten Borger-Odoorn en Westerveld.

ONTWIKKELING AANTAL
HUISHOUDENS IN DRENTH
2004-2044 BRON: PROVINCIE DRENTH 2014

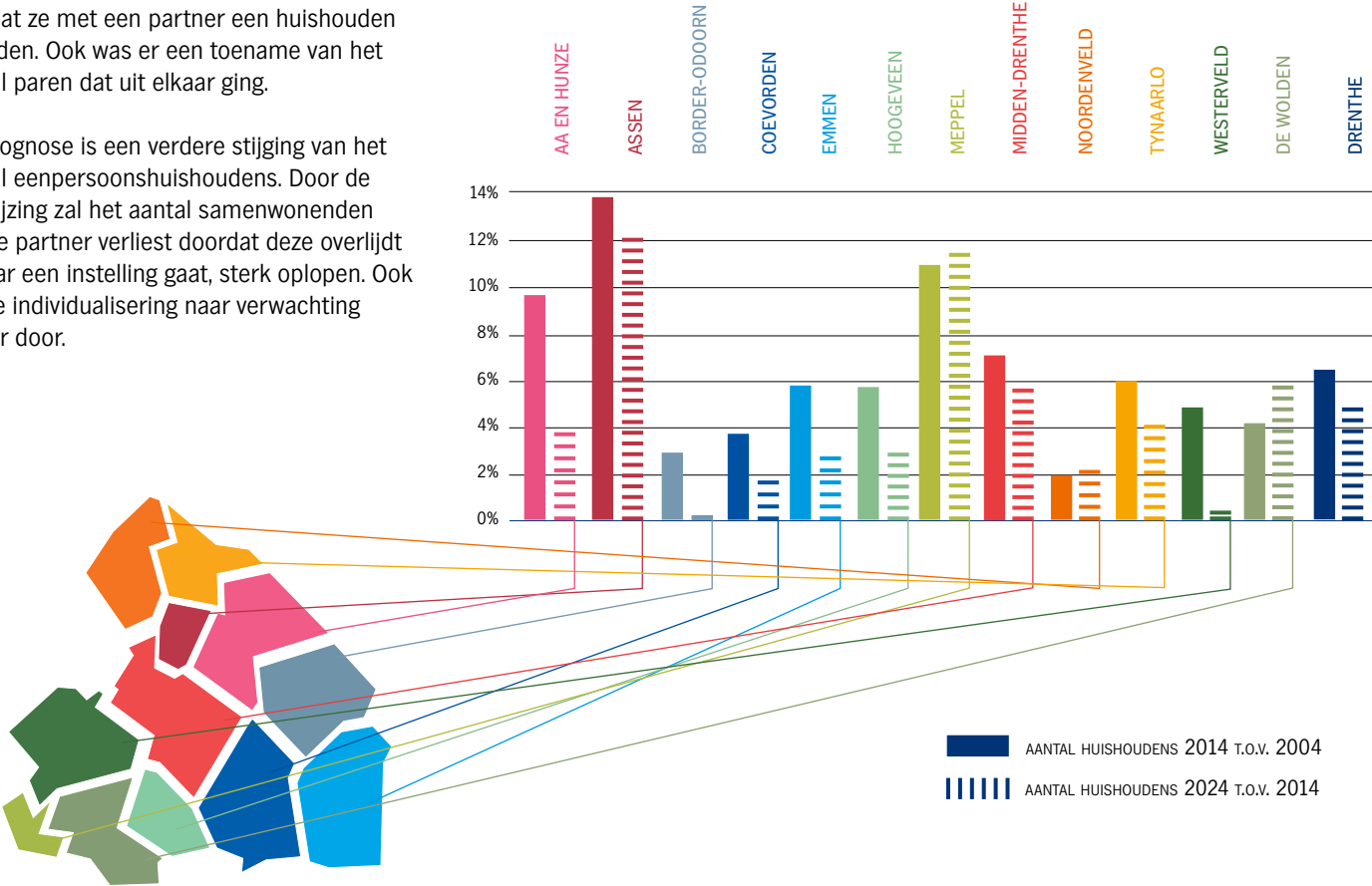

Huishoudens worden kleiner

Sinds 1960 is vooral het aantal eenpersoonshuishoudens sterk toegenomen. Het werd gebruikelijker dat kinderen die het ouderlijk huis verlieten eerst een tijd alleen woonden, voordat ze met een partner een huishouden vormden. Ook was er een toename van het aantal paren dat uit elkaar ging.

De prognose is een verdere stijging van het aantal eenpersoonshuishoudens. Door de vergrijzing zal het aantal samenwonenden dat de partner verliest doordat deze overlijdt of naar een instelling gaat, sterk oplopen. Ook zet de individualisering naar verwachting verder door.

ONTWIKKELING AANTAL
Huishoudens in Drenthe
2004-2024
Bron: Provincie Drenthe 2014

Doordat het aantal eenpersoonshuishoudens toeneemt, neemt de gemiddelde huishoudensgrootte de komende decennia verder af. In 2004 telde een Drents huishouden gemiddeld nog 2,4 personen. In 2044 is de gemiddelde huishoudensgrootte naar verwachting teruggelopen tot circa 2,1.

2,4

personen per
huishouden in
Drenthe in 2004

2,1

personen per
huishouden in
Drenthe in 2044

2.3 VERGRIJZING

De leeftijdssamenstelling van de Drentse bevolking ondergaat de komende decennia een sterke verandering. In Drenthe krimpt de groep jongeren en de potentiële beroepsbevolking, terwijl het aantal ouderen toeneemt.

De vergrijzing zal sterk toenemen. In de periode 2014-2044 zal het aantal 65-plussers met 47.600 toenemen, een toename van ongeveer 48%. In 2044 is naar verwachting ruim 31% van de bevolking boven de 65 jaar. In Westerveld, de Wolden, Coevorden, Borger-Odoorn, Aa en Hunze, Tynaarlo en Noordenveld ligt het percentage er nog boven.

MEER ‘OUDERE OUDEREN’
Mensen worden gemiddeld ouder. Het aandeel ouderen neemt toe en daarbinnen het aandeel ‘oudere’ ouderen. Drenthe telt in 2014 24.578 80-plussers, dit is 5% van de bevolking. In de periode van 2014-2044 zal dit aantal met 32.336 toenemen, naar 12% van de totale bevolking.

Het hoogste aandeel 80-plussers treffen we in 2044 aan in de gemeenten Westerveld, Noordenveld en de Wolden (ongeveer een zesde deel van de totale bevolking).

AANDEEL 65-PLUS 2014
BRON: PROVINCIE DRENTHE 2014

WESTERVELD	26,6%
NOORDENVELD	24,1%
AA EN HUNZE	22,6%
TYNAARLO	22,5%
BORGER-ODOORN	21,7%
DE WOLDEN	21,4%
COEVORDEN	21,2%
MIDDEN-DRENTHE	20,4%
EMMEN	19,9%
HOOGVEEEN	19,5%
ASSEN	17,4%
MEPPEL	17,4%
DRENTHE	20,4%

24.578

80-plussers
in Drenthe 2014

56.914

80-plussers
in Drenthe 2044

AANDEEL 65-PLUS 2044
BRON: PROVINCIE DRENTHE 2014

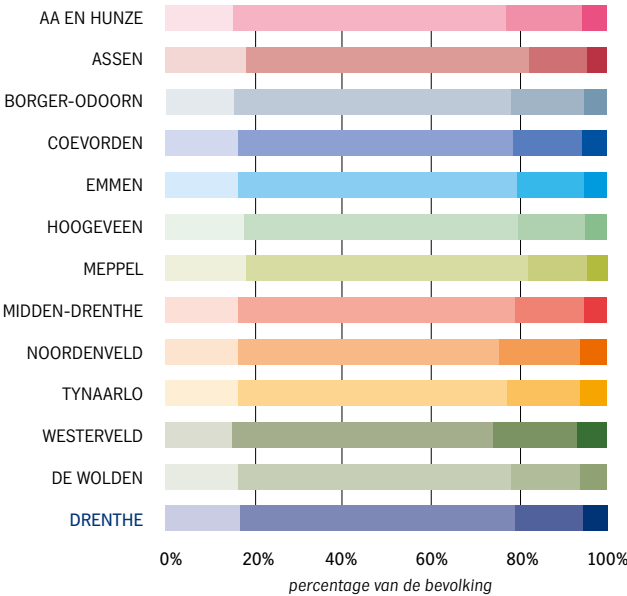
WESTERVELD	41,8%
DE WOLDEN	37,9%
NOORDENVELD	37,0%
COEVORDEN	36,8%
AA EN HUNZE	35,9%
TYNAARLO	35,6%
BORGER-ODOORN	35,4%
MIDDEN-DRENTHE	34,4%
EMMEN	31,2%
MEPPEL	27,0%
HOOGVEEEN	26,9%
ASSEN	26,8%
DRENTHE	31,8%

AANDEEL 80-PLUS 2014
BRON: PROVINCIE DRENTHE 2014

WESTERVELD	6,3%
TYNAARLO	6,0%
NOORDENVELD	5,8%
DE WOLDEN	5,6%
COEVORDEN	5,3%
AA EN HUNZE	5,2%
HOOGVEEEN	4,9%
MIDDEN-DRENTHE	4,8%
BORGER-ODOORN	4,7%
EMMEN	4,7%
MEPPEL	4,6%
ASSEN	4,5%
DRENTHE	5,0%

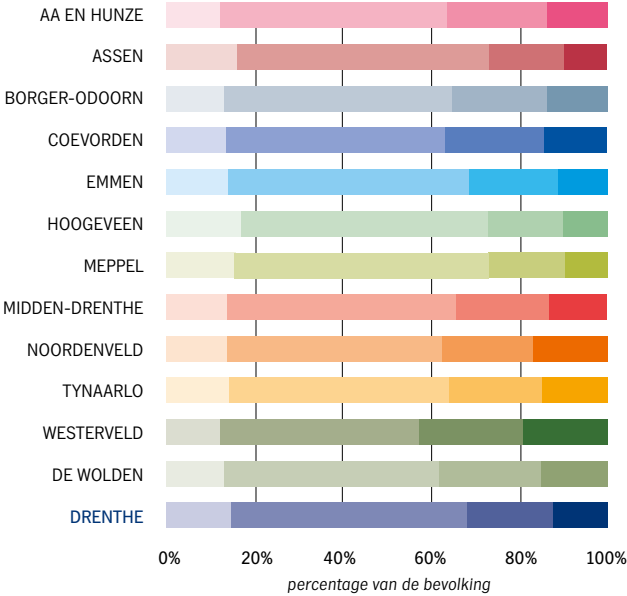
AANDEEL 80-PLUS 2044
BRON: PROVINCIE DRENTHE 2014

WESTERVELD	19,1%
NOORDENVELD	16,5%
DE WOLDEN	15,1%
TYNAARLO	14,6%
COEVORDEN	14,0%
AA EN HUNZE	13,8%
BORGER-ODOORN	13,8%
MIDDEN-DRENTHE	13,3%
EMMEN	11,4%
HOOGVEEEN	10,2%
ASSEN	9,9%
MEPPEL	9,8%
DRENTHE	12,3%

BEVOLKINGSOPBOUW
DRENTHE 2014
BRON: PROVINCIE DRENTHE

- 80-plus
- 65-80 jaar
- 15-54 jaar
- 0-15 jaar

BEVOLKINGSOPBOUW
DRENTHE 2044
BRON: PROVINCIE DRENTHE

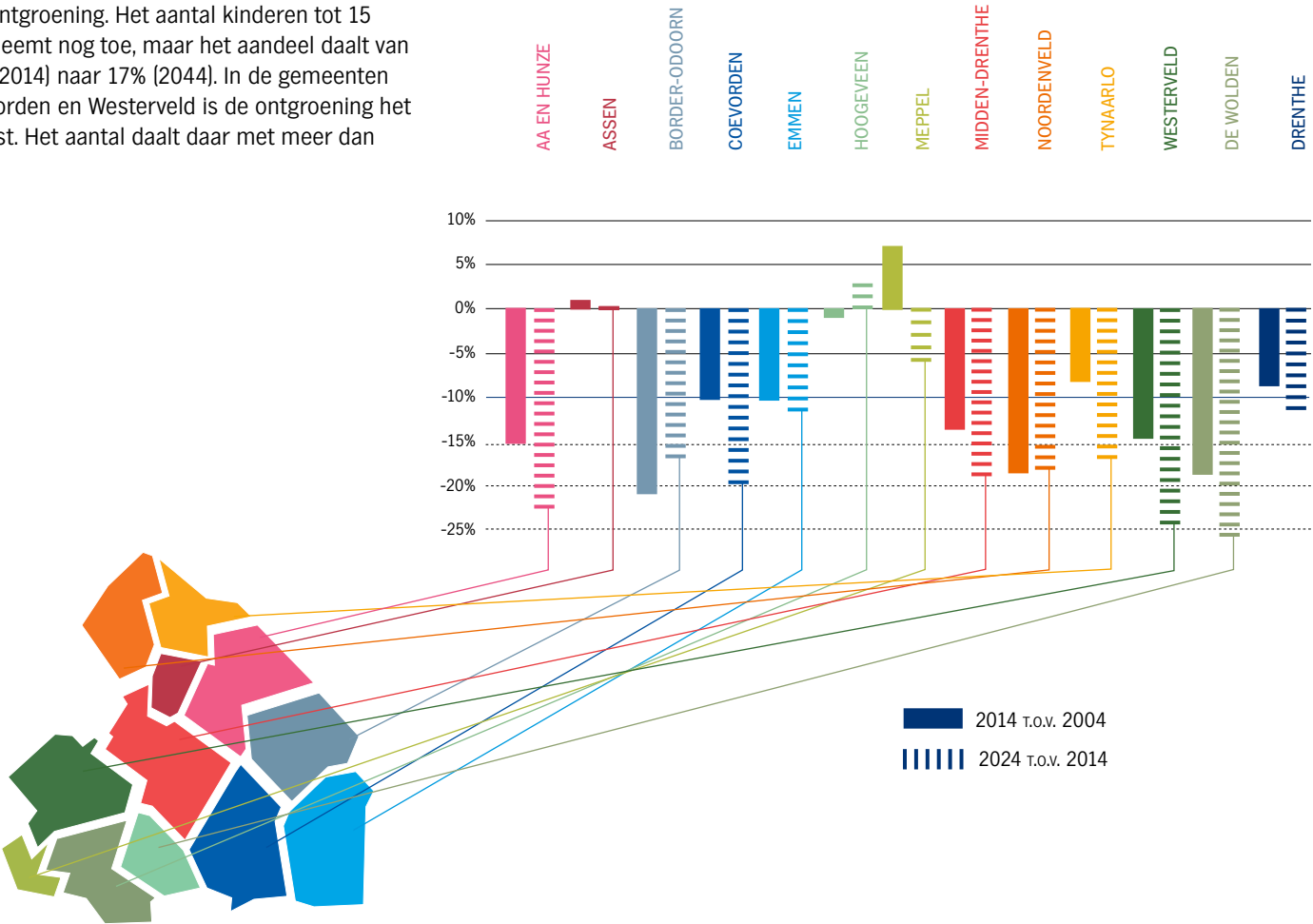
- 80-plus
- 65-80 jaar
- 15-54 jaar
- 0-15 jaar

2.4 ONTGROENING

In 2014 wonen in Drenthe 82.526 kinderen van 0-15 jaar. Dit is 17% van de totale bevolking. In 2044 zullen dat er 70.084 zijn, dat is 15% van de totale bevolking.

In de gemeente Assen is heel beperkt sprake van ontgroening. Het aantal kinderen tot 15 jaar neemt nog toe, maar het aandeel daalt van 18% (2014) naar 17% (2044). In de gemeenten Coevorden en Westerveld is de ontgroening het sterkst. Het aantal daalt daar met meer dan 30%.

ONTWIKKELING AANTAL 0-15 JARIGEN
2004-2024
BRON: PROVINCIE DRENTH 2014

 82.526

kinderen van 0-15 jaar
in Drenthe in 2014

 70.084

kinderen van 0-15 jaar
in Drenthe in 2044

2.5 GEVOLGEN VOOR DE LEEFBAARHEID

De demografische ontwikkelingen die gaande zijn en in de komende jaren zullen doorzetten, kunnen de leefbaarheid in Drenthe op een aantal manieren beïnvloeden.

WONINGMARKT

In de eerste plaats zullen er veranderingen optreden op de woningmarkt. Een goed functionerende woningmarkt is van groot belang voor de leefbaarheid: het zorgt er immers voor dat mensen kunnen wonen waar zij willen wonen. Door de verwachte daling van het aantal huishoudens in de regio zal er een overschot aan woningen ontstaan, zowel onder huur- als koopwoningen. De woningprijzen zullen dalen, een deel van de woningen zal onverkoopbaar worden, leeg komen te staan of verpauperen. Dit alles kan grote gevolgen hebben voor de (ervaren) leefbaarheid van een gebied.

De demografische veranderingen zorgen er niet alleen voor dat er te veel woningen zullen zijn, maar vooral ook dat er een mismatch ontstaat tussen het type woningen dat beschikbaar is en de gewenste woningen.

ECONOMIE

De demografische ontwikkelingen zullen in de tweede plaats ook hun weerslag hebben op de economie in de regio. Drenthe kent gebieden met een zwakke economische basis, een hoge werkloosheid en een laag gemiddeld opleidingsniveau. In de komende 30 jaren zal de potentiële beroepsbevolking in Drenthe met 20% afnemen en het aandeel ouderen toenemen. Vooral hoger opgeleide mensen verlaten de regio.

Het kleiner worden van de beroepsbevolking leidt daardoor niet vanzelf tot een afname van de werkloosheid, is de verwachting; de mismatch op de arbeidsmarkt wordt niet opgelost. Essentieel voor de leefbaarheid zijn banen, kwantitatieve en kwalitatief goed matchend arbeidspotentieel en een vitale economie.

VOORZIENINGENNIVEAU

Een derde aspect waarin de demografische ontwikkelingen invloed zullen hebben op de leefbaarheid, betreft het voorzieningenniveau. Het gaat hierbij zowel om voorzieningen die gericht zijn op kinderen, als om voorzieningen voor ouderen. De afname van het aantal kinderen zorgt ervoor dat er minder leerlingen zijn voor de scholen, waardoor scholen zullen moeten fuseren of sluiten. Sommige dorpen waar nu nog een school staat, zullen in de toekomst geen school meer hebben. Dit betekent ook dat een groot aantal schoolgebouwen leeg zal komen te staan; gemeenten zullen samen met andere partijen op zoek moeten naar een alternatieve invulling van deze gebouwen. De sluiting van een school kan ook gevolgen hebben voor andere voorzieningen waarmee ze een dak delen, zoals dorpshuizen of gymzalen. Ook het draagvlak voor peuterspeelzalen, kinderopvang en andere op kinderen gerichte voorzieningen neemt af. Sportverenigingen zullen moeite krijgen om voldoende jeugdleden te werven om alle teams te vullen.

Tegelijk groeit de groep ouderen; voorzieningen die zich op deze doelgroep richten, zullen juist kunnen groeien. Sportverenigingen met een goed aanbod voor (vitale) ouderen zien wellicht een gouden toekomst tegemoet.

Aan voorzieningen voor ouderen zal in de komende jaren juist meer behoefte zijn. De vergrijzing zorgt ervoor dat een groeiende groep behoefte krijgt aan zorg (hoewel de ouderen van de toekomst waarschijnlijk tot op hogere leeftijd vitaal zullen zijn). Het ingezette beleid om mensen langer thuis te laten wonen, betekent dat deze zorg in toenemende mate in de thuissituatie geboden zal moeten worden. De sluiting van verzorgingshuizen kan ervoor zorgen dat ook aanpalende voorzieningen zoals een maaltijdservice in de knel komen. Een aandachtspunt is dus hoe goede zorg gewaarborgd kan blijven in dunbevolkte gebieden.

Een voorziening die de afgelopen jaren al meer en meer uit de dorpen verdwijnt, is de dorpswinkel. Dit heeft niet alleen te maken met de demografische veranderingen, maar vooral met de toegenomen mobiliteit en veranderd consumentengedrag. Mensen zijn steeds meer geneigd om met de auto naar een grote supermarkt in een ander dorp te rijden, in plaats van boodschappen te doen bij de plaatselijke dorpswinkel. De opkomst van internet zorgt voor een verdere afkalving van het draagvlak voor dorpswinkels.

ERVAREN LEEFBAARHEID

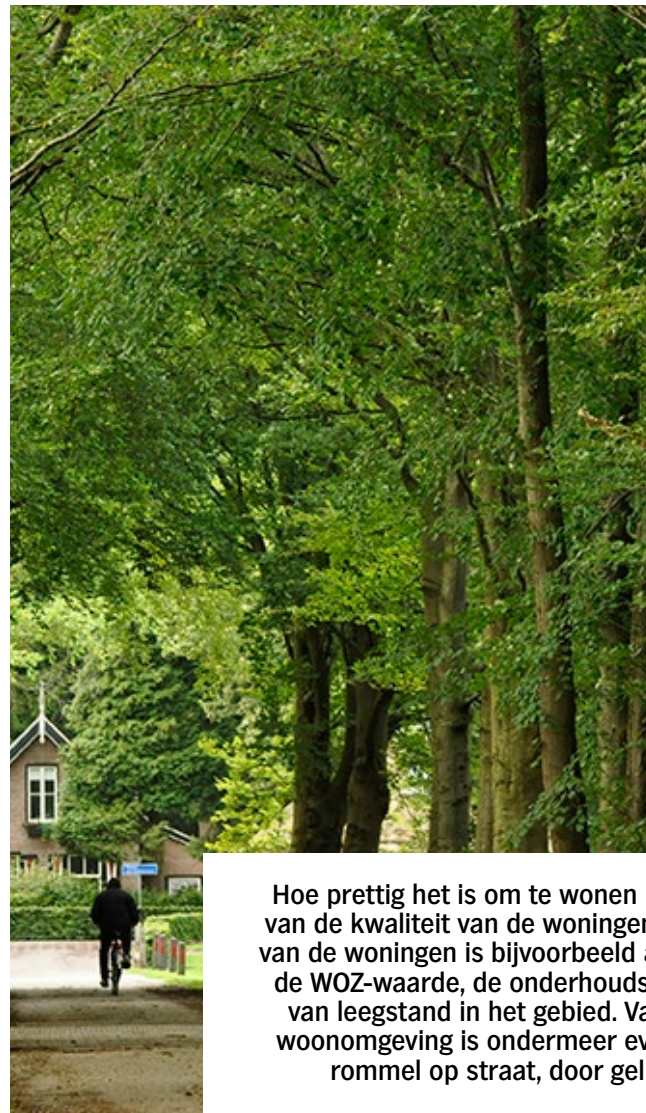
Het verdwijnen van voorzieningen hoeft overigens geen ernstige gevolgen te hebben voor de leefbaarheid; verschillende onderzoeken tonen aan dat mensen in dorpen zonder voorzieningen vaak even tevreden zijn met het wonen in hun dorp als mensen in dorpen met een uitgebreid voorzieningenniveau. Wel belangrijk is de bereikbaarheid van de voorzieningen. Het is prettig als voorzieningen niet al te ver weg zijn, en als er mogelijkheden zijn voor alle doelgroepen om deze te bereiken.

BURGERKRACHT

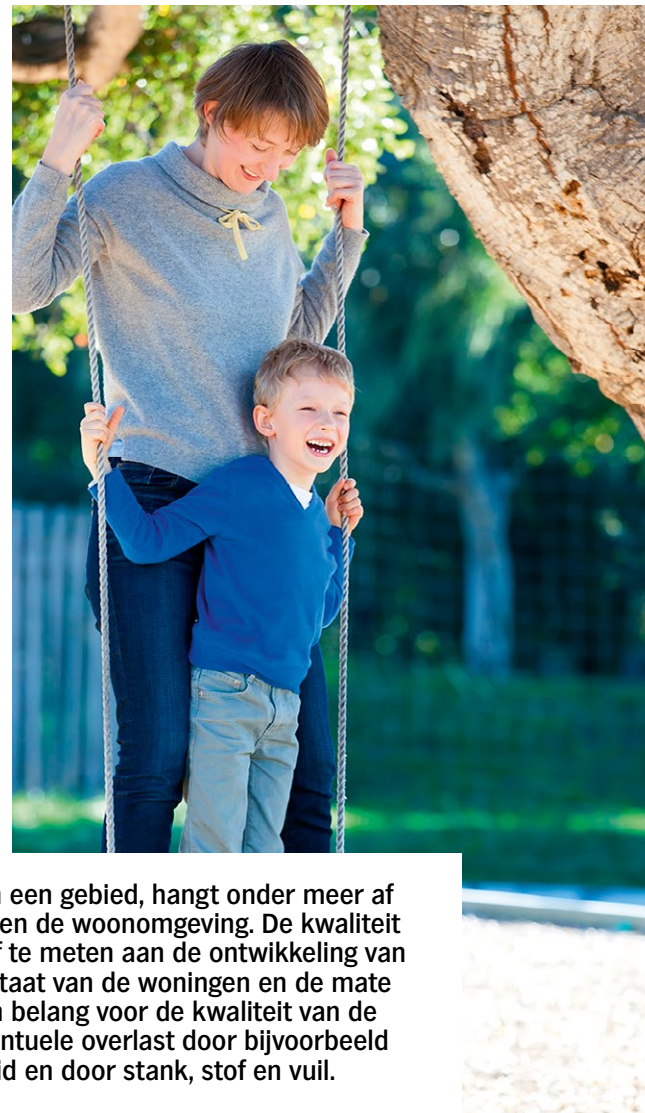
Een positieve ontwikkeling voor de leefbaarheid is de grotere verantwoordelijkheid die burgers nemen voor hun leefomgeving. Soms gedwongen door een bezuinigende en dus terugtrekkende overheid nemen dorpsbewoners het beheer van voorzieningen over, pakken samen het groenonderhoud op of regelen een vervoersdienst. De groei van de groep (vitale) ouderen kan in dit opzicht ook een zegen zijn: er ontstaat een groter potentieel aan vrijwilligers in de dorpen.

3 WONEN & WOONOMGEVING

Woningmarkt | Onderhoud woningen | Leegstand | Overlast | Veiligheidsgevoel | Wat zegt dit over de leefbaarheid?

Hoe prettig het is om te wonen in een gebied, hangt onder meer af van de kwaliteit van de woningen en de woonomgeving. De kwaliteit van de woningen is bijvoorbeeld af te meten aan de ontwikkeling van de WOZ-waarde, de onderhoudsstaat van de woningen en de mate van leegstand in het gebied. Van belang voor de kwaliteit van de woonomgeving is ondermeer eventuele overlast door bijvoorbeeld rommel op straat, door geluid en door stank, stof en vuil.

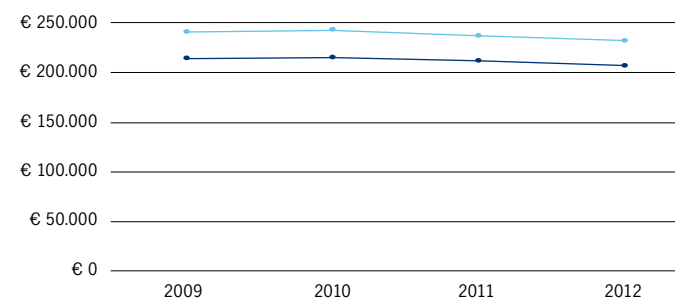
3.1 WONINGMARKT

De gemiddelde WOZ-waarde van woningen in Drenthe daalde van €215.000 in 2010 naar €207.000 in 2012 (-3,7%). Deze daling is minder sterk dan gemiddeld in Nederland (-4,5%).

De gemiddelde WOZ-waarde in een gebied, maar vooral de ontwikkeling van die gemiddelde WOZ-waarde in de loop van de tijd, geeft een indicatie van de mate waarin een gebied gewild is. Daarmee geeft het ook een beeld van de leefbaarheid van het gebied.

AFNAME WOZ-WAARDE

In alle Drentse gemeenten is de gemiddelde WOZ-waarde in de periode 2010-2012 gedaald (-3,7%). De sterkste daling deed zich voor in Emmen (-5,9%), Noordenveld (-5,6%) en De Wolden (-5,2%). In Coevorden, Midden-Drenthe en Hogeveen daalde de gemiddelde WOZ-waarde in deze periode het minst (met respectievelijk 1,9%, 2,2% en 2,6%).

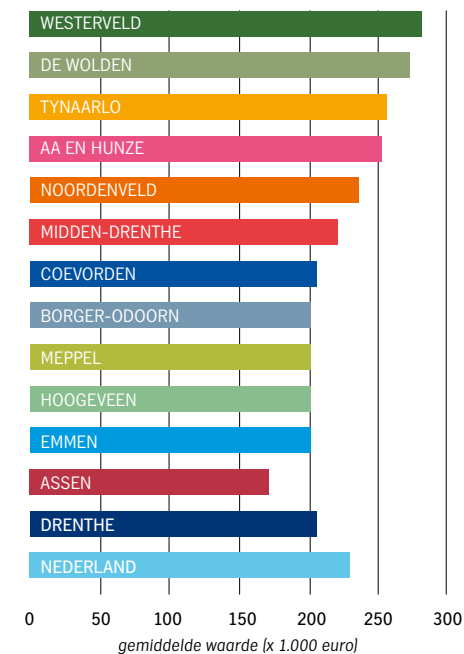
GEMIDDELDE WOZ-WAARDE
2009-2012 BRON: CBS

■ DRENTHE
■ NEDERLAND

De gemiddelde WOZ-waarde was in 2012 het hoogst in de gemeenten Westerveld en De Wolden, met respectievelijk €285.000 en €274.000. Assen en Emmen hadden de laagste gemiddelde WOZ-waarde, respectievelijk €173.000 en €175.000. In Emmen ligt de gemiddelde WOZ-waarde zowel in de stad als in het grote buitengebied laag.

Wonen in Drenthe is minder duur dan gemiddeld in Nederland. De landelijke gemiddelde WOZ-waarde was in 2012 €232.000, in Drenthe €207.000.

GEMIDDELDE WOZ-WAARDE
2012 BRON: CBS

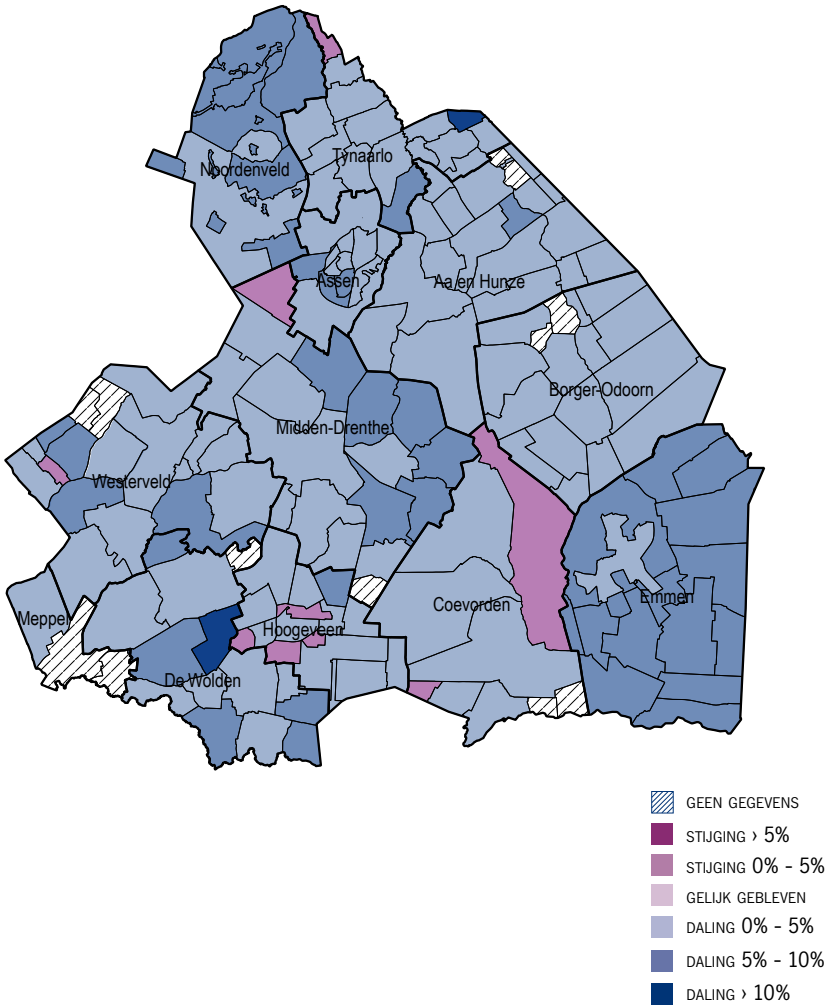
DORPEN EN WIJKEN

Op het niveau van dorpen en wijken zijn opvallende verschillen te zien in de ontwikkeling van de gemiddelde WOZ-waarde. Sterke dalers in de periode 2010-2012 zijn De Groeve in gemeente Tynaarlo, Echten en Ansen in gemeente De Wolden, Vledder in de gemeente Westerveld en Orvelte in de gemeente Midden-Drenthe. In al deze dorpen daalde de gemiddelde WOZ-waarde met meer dan 8% in de periode 2010-2012.

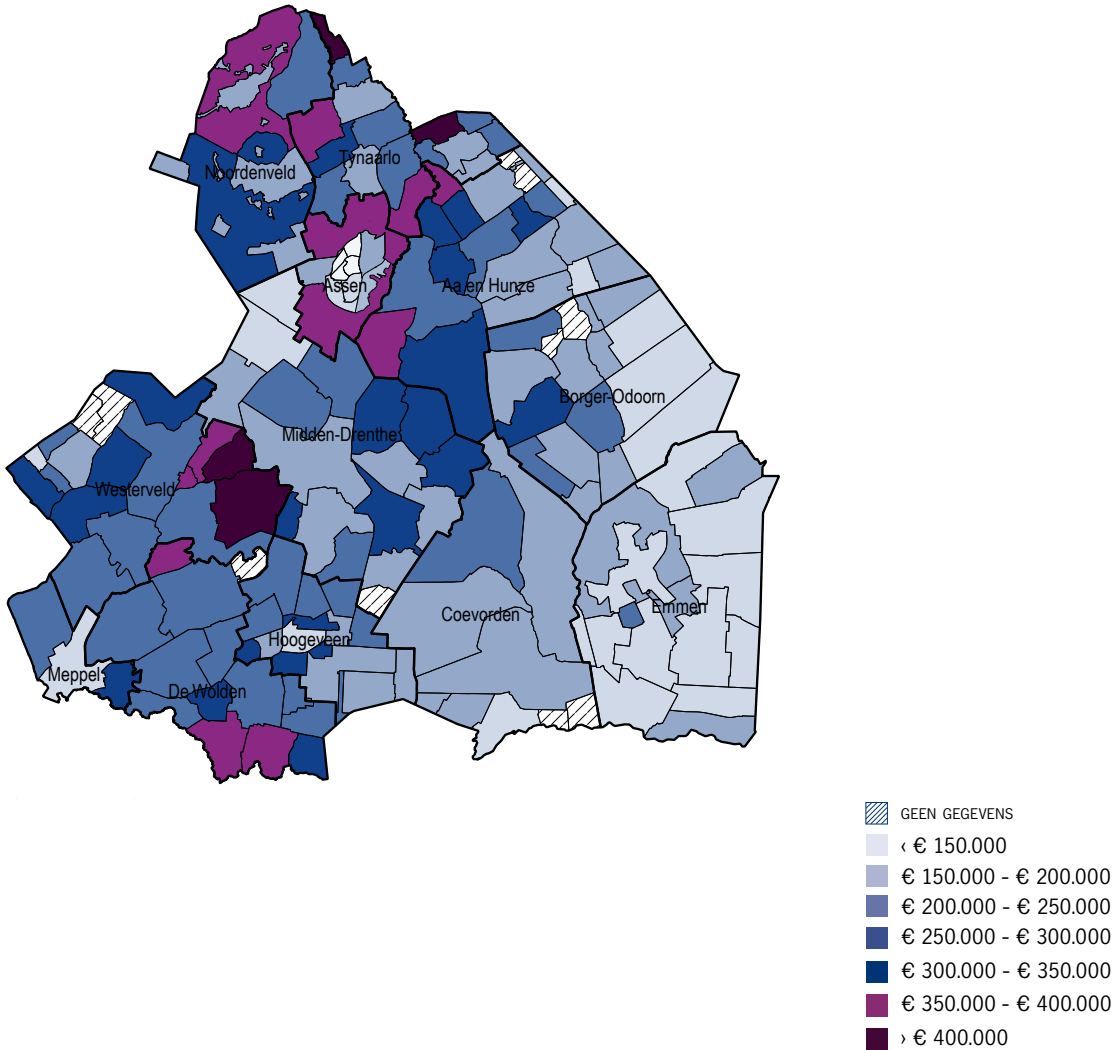
Stijgers in dezelfde periode waren er ook: Eelderwolde in de gemeente Tynaarlo, Frederiksoord in de gemeente Westerveld, Bovensmilde in Midden-Drenthe en Sleen en Nieuwe Krim in Coevorden.

In absolute cijfers zijn de hoogste gemiddelde WOZ-waarden in 2012 te vinden in Eemster en Lhee in de gemeente Westerveld, en Eelderwolde en Midlaren in de gemeente Tynaarlo. In al deze dorpen ligt de gemiddelde WOZ-waarde boven de €400.000.

ONTWIKKELING GEMIDDELTE WOZ-WAARDE
WONINGEN PER WIJK 2010-2012 BRON: CBS

GEMIDDELTE WOZ-WAARDE
WONINGEN PER WIJK 2012 BRON: CBS

3.2 ONDERHOUDSSTAAT WONINGEN

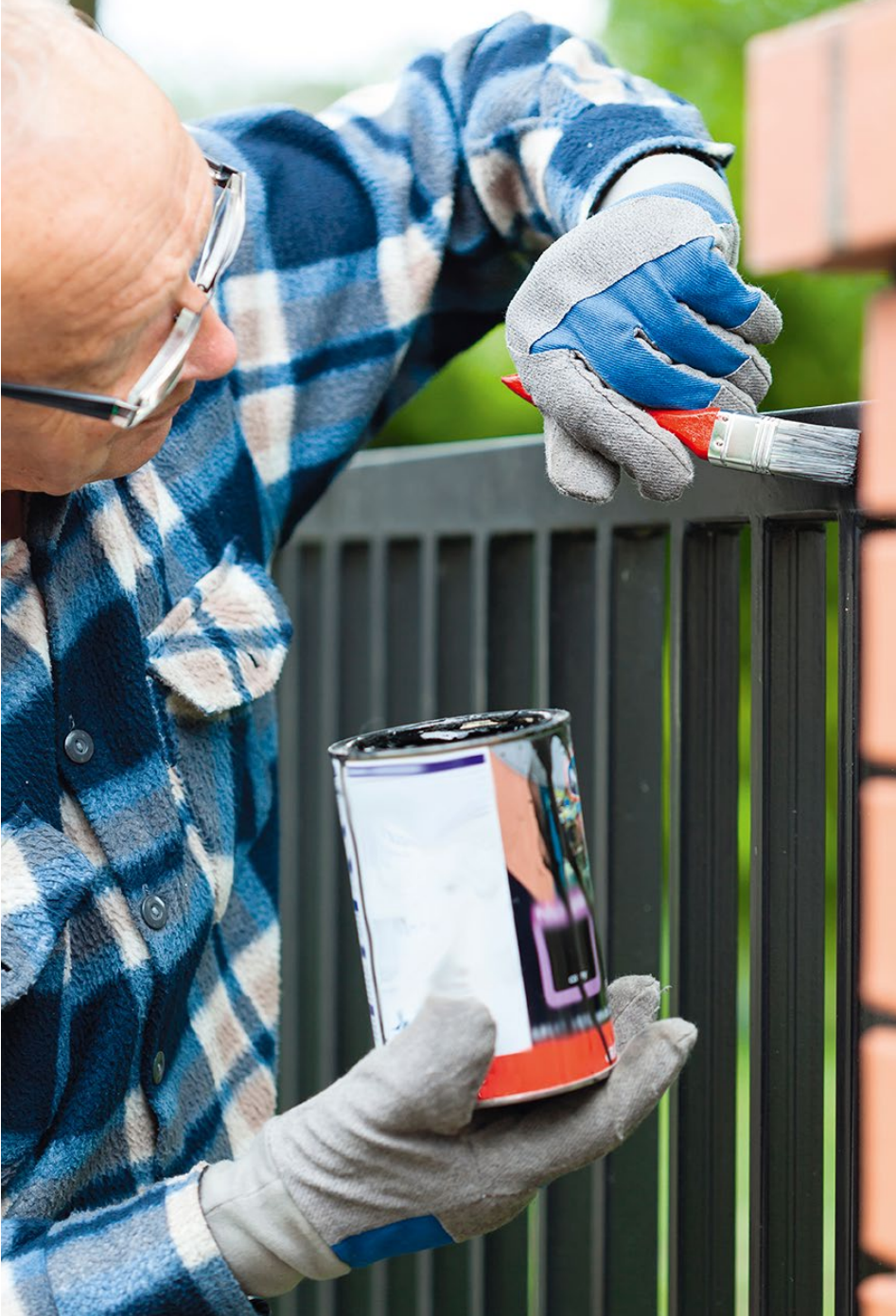
De onderhoudsstaat van woningen in Drenthe is over het algemeen goed en in de afgelopen jaren nog verder verbeterd. De woningen zijn ook beter onderhouden dan gemiddeld in Nederland.

De leefbaarheid van een gebied wordt mede bepaald door de aantrekkelijkheid van de woonomgeving. Slecht onderhouden woningen geven een onprettige aanblik én zijn slecht te verkopen. Dat komt niet ten goede aan de economische vitaliteit van een gebied.

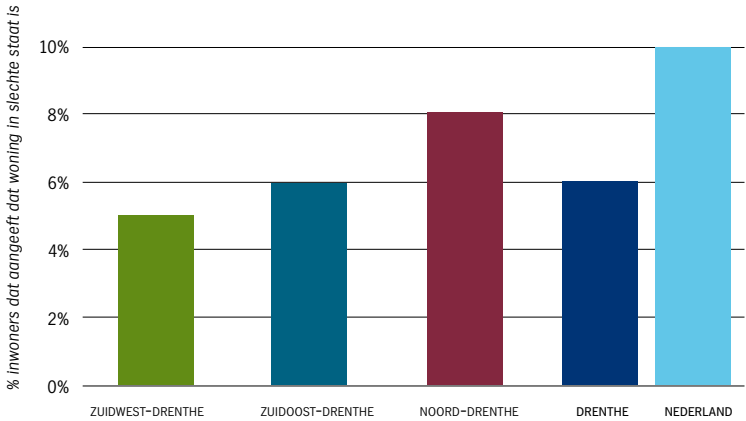
DRENTSE WONINGEN IN GOEDE STAAT VAN ONDERHOUD

De staat van onderhoud van de woningen in Drenthe is over het algemeen goed en verbetert bovendien nog steeds verder. In 1998 gaf 9% van de inwoners van Drenthe aan dat hun woning slecht onderhouden is. In 2012 was dit gedaald tot 6%. Deze cijfers hebben betrekking op koop- en huurwoningen tezamen.

Kijken we naar de verschillen tussen Drentse regio's, dan zien we dat woningen in Noord-Drenthe het minst goed onderhouden zijn (8% slecht onderhouden) en in Zuidwest-Drenthe het best (5% slecht onderhouden).

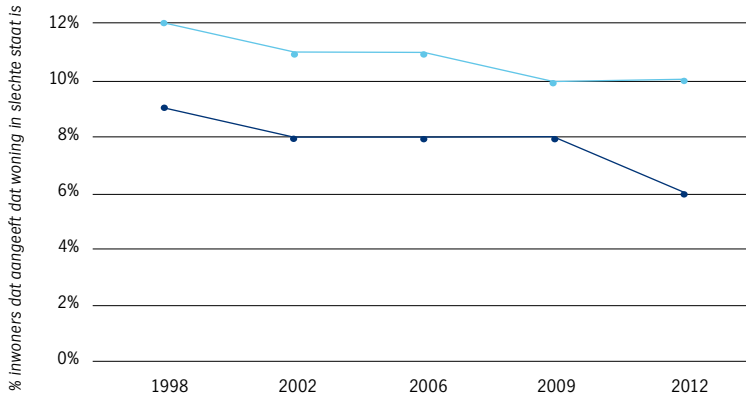

WONINGEN IN SLECHTE STAAT
2012 BRON: CBS, BZK/WB WOONONDERZOEK NEDERLAND (WoON)

De onderhoudsstaat van woningen in Zuidwest-Drenthe laat een opvallende stijgende lijn zien. In 1998 vond nog 10% van de inwoners van deze regio dat hun huis slecht onderhouden was. In de andere regio's in Drenthe is het beeld diffuser, maar ook daar is de trend positief.

De onderhoudsstaat van woningen is hiermee beter dan gemiddeld in Nederland, waar in 2012 10% van de inwoners aangaf in een slecht onderhouden woning te wonen.

WONINGEN IN SLECHTE STAAT
1998-2012 BRON: CBS, BZK/WB WOONONDERZOEK NEDERLAND (WoON)

DRENTHE
NEDERLAND

3.3 LEEGSTAND

In Drenthe staan relatief minder woningen leeg dan in Nederland als geheel. Sinds 2008 is het aandeel leegstaande woningen in Drenthe wel licht gestegen.

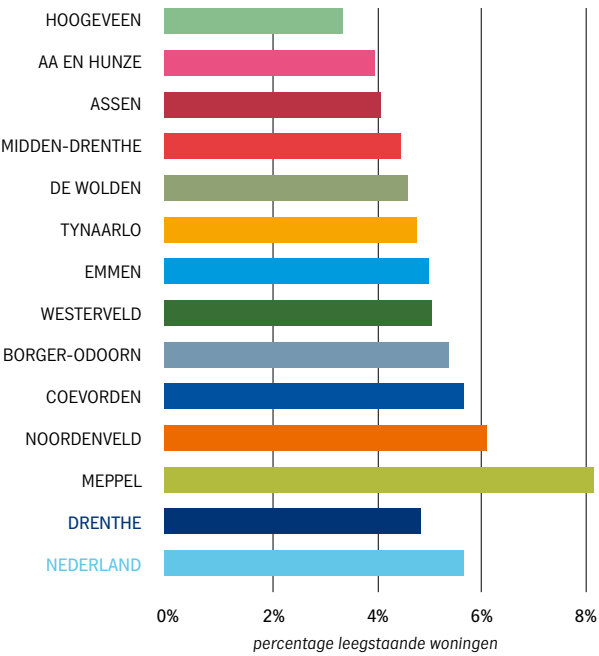
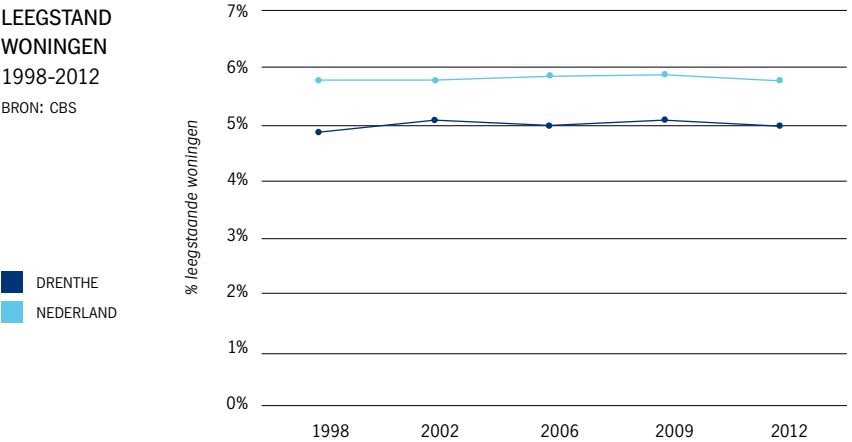
Leegstand is negatief voor de leefbaarheid in een gebied. Inwoners vinden het niet prettig om in een buurt te wonen waar veel woningen onbewoond zijn. Naast oorzaak van verminderde leefbaarheid, kan leegstand ook een gevolg zijn van verminderde leefbaarheid.

Leegstand is vooral een zorg van gemeenten, maar zij kunnen het maar beperkt beïnvloeden. Volgens de Leegstandswet mogen te koop staande woningen die niet worden bewoond, tijdelijk worden verhuurd. Hiervoor moet een vergunning worden aangevraagd bij de gemeente.

Het CBS definieert een woning als leegstaand als in de Gemeentelijke Basisadministratie geen personen op een adres staan ingeschreven, terwijl het pand wel als woning te boek staat.

LEEGSTAND WONINGEN 1998-2012
BRON: CBS

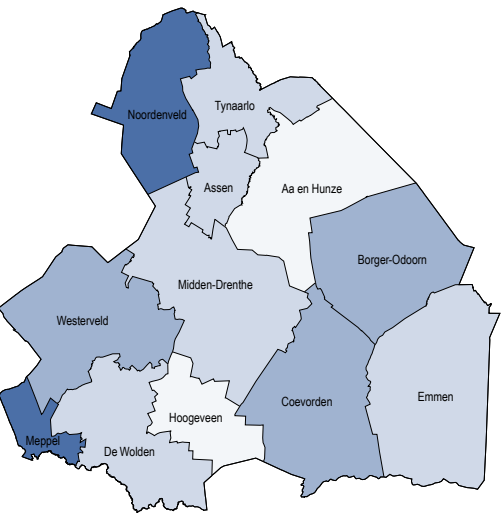

LEEGSTAND DRENTH LAGER DAN LANDELIJK

Drenth heeft relatief minder onbewoonde woningen dan Nederland als geheel. In 2012 was 4,9% van de woningen in Drenth onbewoond, tegen 5,7% in Nederland. Het hoogste percentage leegstaande woningen was in 2012 te vinden in de gemeenten Meppel (8,2%), Noordenveld (6,1%) en Coevorden (5,7%).

Het aandeel woningen dat leeg staat, is sinds 2008 licht gestegen in Drenth: van 4,8% naar 4,9%. De sterkste stijgers zijn de gemeenten Meppel en Borger-Odoorn (beide + 0,9%). In Assen daalde de woningleegstand juist (-0,4%).

LEEGSTAND WONINGEN 2012
BRON: CBS

3.4 OVERLAST

Inwoners van Drenthe hebben minder last van rommel in de openbare ruimte, van geluid en van stank, stof en vuil dan gemiddeld in Nederland. Wel nam vanaf 2006 de overlast van rommel toe.

Een schone en opgeruimde leefomgeving wordt door inwoners als ‘leefbaarder’ ervaren. Rommel op straat, overlast van geluid en van stank, stof of vuil hebben dus een negatief effect op de leefbaarheid van een gebied.

TOENAME ROMMEL OP STRAAT

In de periode 2006-2012 nam de overlast door rommel op straat toe. In 2006 gaf 6% van de inwoners aan vaak last te hebben van rommel. In 2012 was dit gestegen naar 14%. Deze ontwikkeling is ook te zien in Nederland als geheel.

Binnen Drenthe hebben de inwoners van Zuidoost-Drenthe het vaakst last van rommel op straat: in 2012 gaf 18% aan hier ‘vaak’ last van te hebben. In Zuidwest-Drenthe was dit 14%, in Noord-Drenthe 11%. In alle Drentse regio's is het percentage ruim lager dan in Nederland, waar 21% van de inwoners zegt vaak last te hebben van rommel op straat.

KLEINE AFNAME OVERLAST VAN STANK, STOF OF VUIL

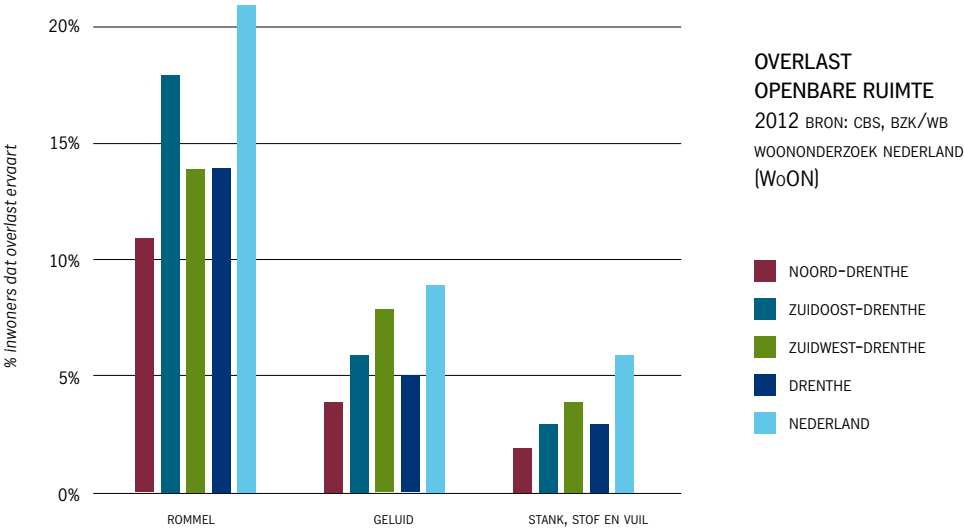
De overlast van stank, stof en vuil is in de periode 2009-2012 licht verminderd. In 2012 gaf 3% van de Drentse bevolking aan vaak last van stank, stof of vuil te hebben. In 2009 was dit nog 4%. Deze daling komt vooral voor rekening van de regio Zuidoost-Drenthe, waar het percentage inwoners dat vaak overlast van stank, stof of vuil ervaart, daalde van 6% naar 3%. In Zuidwest-Drenthe steeg de overlast op dit gebied juist licht.

Inwoners van Zuidwest-Drenthe hebben het meest last van stank, stof en vuil: 4% van de bevolking gaf in 2012 aan hier vaak last van te hebben. In Zuidoost-Drenthe was dit 3%, in Noord-Drenthe 2%. Alle Drentse regio's scoren op dit punt beter dan Nederland als geheel (6%).

AFNAME GELUIDSOVERLAST

De overlast van geluid is in de periode 2009-2012 verminderd. In 2012 gaf 5% van de Drentse bevolking aan vaak last van geluid te hebben. In 2009 was dit nog 7%. Deze daling komt voor rekening van de regio Noord-Drenthe, waar het percentage inwoners dat vaak geluidsoverlast ervaart, daalde van 7% naar 4%.

Inwoners van Zuidwest-Drenthe hebben het vaakst last van geluid: 8% van de bevolking gaf in 2012 aan hier vaak last van te hebben. In Zuidoost-Drenthe was dit 6%, in Noord-Drenthe 4%. Alle Drentse regio's scoren op dit punt beter dan Nederland als geheel (9%).

3.5 VEILIGHEIDSGEVOEL

Inwoners van Drenthe voelen zich over het algemeen veilig in hun buurt. In de periode 1998-2012 nam het aandeel inwoners van Drenthe dat bang is om lastiggevallen of beroofd te worden af van 5% naar 3%. In Nederland als geheel gaat het om 8% van de mensen.

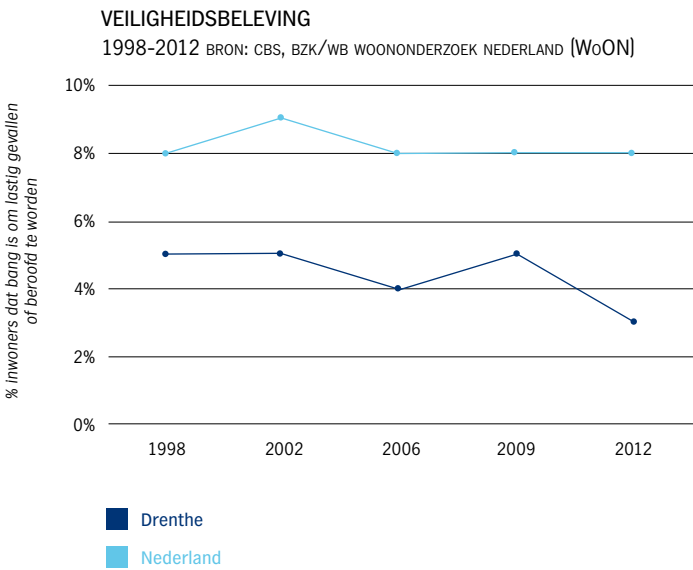
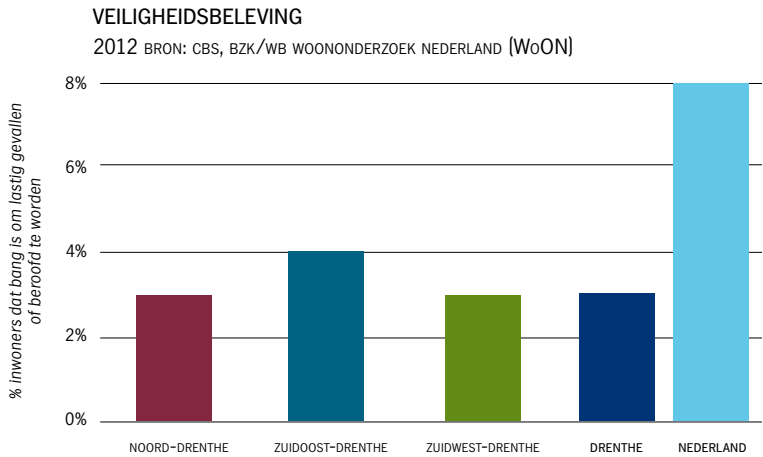
Hoe veilig mensen zich voelen in hun woonomgeving, is van grote invloed op de ervaren leefbaarheid. De 'veiligheidsbeleving' wordt hier gedefinieerd als het percentage inwoners dat het eens is met de stelling 'Ik ben bang in deze buurt om lastiggevallen of beroofd te worden'.

GROOT GEVOEL VAN VEILIGHEID

Inwoners van Drenthe voelen zich over het algemeen veilig in de buurt waarin zij wonen. In 2012 gaf 3% van de inwoners van Drenthe aan bang te zijn lastiggevallen of beroofd te worden. Dit was een verdere afname ten opzichte van 1998, toen het nog om 5% van de mensen ging.

De verbetering was het sterkst in Zuidoost-Drenthe (van 8% naar 4%), al is dit nog steeds de regio waar inwoners het vaakst aangeven bang te zijn in hun buurt lastiggevallen of beroofd te worden. In Noord- en Zuidwest-Drenthe vertoonde de veiligheidsbeleving een grilliger beeld.

In alle Drentse regio's is de gemiddelde veiligheidsbeleving hoger dan elders in Nederland.

In alle Drentse regio's
is de gemiddelde
veiligheidsbeleving hoger
dan elders in Nederland

3.6 WAT ZEGT DIT OVER DE LEEFBAARHEID?

De woningprijzen zijn in een groot gedeelte van Drenthe gedaald. In Emmen is tussen 2010-2012 sprake van een waardedaling van 5,9%, in Noordenveld 5,6% en in de Wolden 5,2%. Door de voortdurende crisis op de woningmarkt kunnen de prijzen nog verder gaan dalen.

Deze daling maakt een gebied niet direct minder leefbaar. De leefbaarheid is vooral in het geding als mensen 'gevangen zitten in hun woning' en hun woning niet (meer) kunnen verkopen.

Op basis van de hier gebruikte gegevens is niet te zeggen of dit nu al aan de orde is. De NVM beschikt over gegevens over de lengte van de periode dat huizen leegstaan. De NVM hanteert echter een andere regio indeling, waardoor vergelijking met andere gegevens niet mogelijk is. De verwachting is wel dat er, door de verwachte daling van het aantal huishoudens in de regio, een overschot aan woningen zal ontstaan, zowel onder huur- als koopwoningen. Een deel van de woningen wordt onverkoopbaar, komt leeg te staan of zal verpauperen.

De vraaguitval zal zich vooral aan de onderkant van de particuliere woningmarkt voordoen, met risico's van verschralling van het aanzicht van de dorpen door achterstallig onderhoud en leegstand. Naast dat er te veel woningen zullen zijn, zal er vooral meer behoefte komen aan andere woningen: meer voor kleinere huishoudens en ouderen, en minder voor gezinnen.

LEEGSTAND GEEN OMVANGRIJK VRAAGSTUK

Leegstand is van invloed op de ervaren leefbaarheid. Inwoners vinden het niet prettig om in een buurt te wonen waar veel woningen onbewoond zijn.

In Drenthe staan minder woningen leeg dan gemiddeld in Nederland. Op Drentse schaal is leegstand dus geen omvangrijk vraagstuk. Op lokaal niveau kan dit uiteraard anders worden ervaren.

ONDERHOUDSSTAAT GOED

Ook de onderhoudsstaat van woningen in Drenthe is beter dan gemiddeld in Nederland. Voor zover het de beschikbare gegevens betreft, speelt er momenteel dan ook geen omvangrijk 'rotte kiezen' vraagstuk in de provincie Drenthe of één van de regio's.

Echter, gegevens op dorps- of wijkniveau zijn niet beschikbaar. Het is mogelijk dat er lokaal niveau wel degelijk sprake is van 'rotte kiezen' problematiek die van invloed is op de ervaren leefbaarheid in een bepaald dorp of een bepaalde wijk.

Meer behoefte aan woningen voor kleinere huishoudens en ouderen en minder aan gezinswoningen

WEINIG OVERLAST

Overlast is in Drenthe niet een groot leefbaarheidsvraagstuk. Overlast is in Drenthe lager dan in Nederland. In Zuidoost-Drenthe is de overlast qua rommel het hoogst, in Zuidwest-Drenthe qua geluid en stank.

Ook veiligheid is niet een groot leefbaarheidsvraagstuk in Drenthe. Het veiligheidsgevoel is de afgelopen jaren verbeterd in Drenthe. De inwoners van Drenthe voelen zich over het algemeen veiliger dan gemiddeld in Nederland. In Zuidoost-Drenthe geven de inwoners het vaakst aan bang te zijn om lastig te worden gevallen of beroofd te worden in hun buurt, maar ook hier gaat het om een betrekkelijk klein percentage.

Al met al kunnen we stellen dat er op het gebied van wonen en woonomgeving op dit moment geen grote leefbaarheidsvraagstukken spelen in Drenthe. Gezien de crisis op de woningmarkt en de verwachte demografische ontwikkelingen is het wel een thema dat aandacht verdient.

4 SOCIALE STRUCTUUR

Eenzaamheid | Contact met buren | Eigen verantwoordelijkheid | Gehechtheid aan woonplaats | Wat zegt dit over de leefbaarheid?

De aanwezigheid van goede sociale verbindingen draagt sterk bij aan de leefbaarheid van een buurt. Denk daarbij aan contact met de buren, hechting aan de woonplaats en verantwoordelijkheidsgevoel van bewoners om zelf bij te dragen aan de leefbaarheid.

4.1 EENZAAMHEID

Eenzaamheid is een van de factoren die bepaalt hoe inwoners de leefbaarheid van een gebied ervaren.

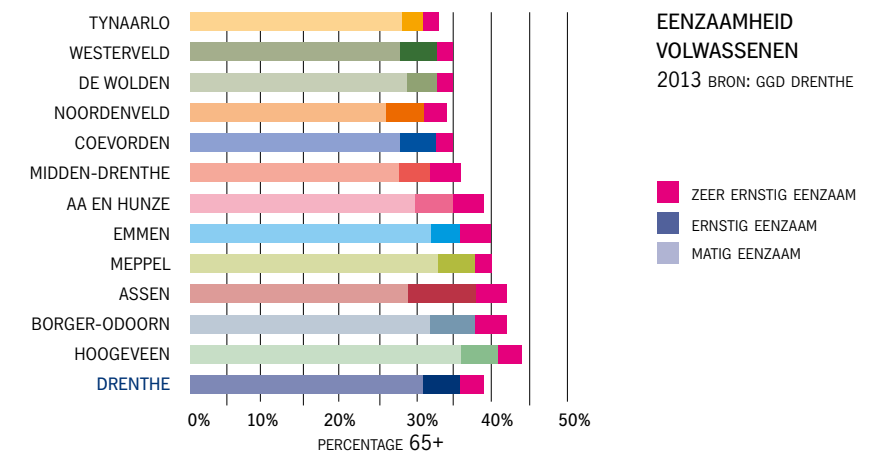
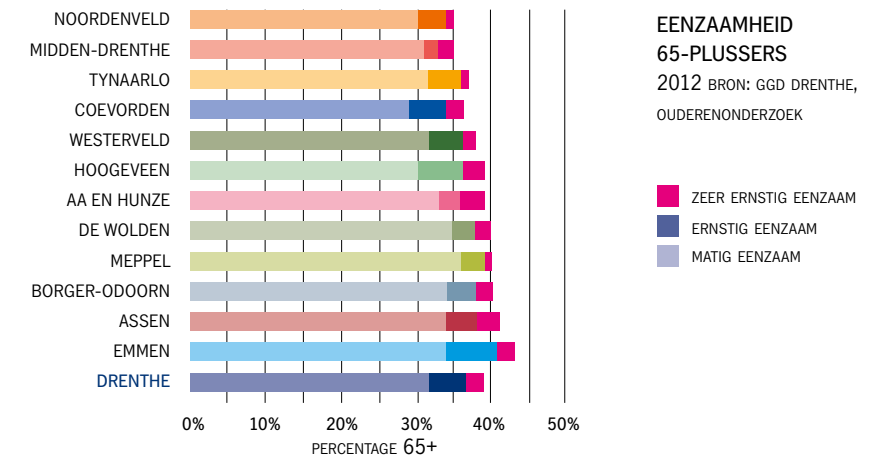
Eenzaamheid wordt gedefinieerd als het subjectief ervaren van een onplezierig of ontoelaatbaar gemis aan (kwaliteit van) bepaalde relaties. Burencontact, maar ook sociale activiteiten als sporten, kunnen eenzaamheid verminderen.

RELATIEF VEEL EENZAAMHEID

Het aandeel mensen dat zich in meer of mindere mate eenzaam voelt, ligt in Drenthe op 39%; dit geldt zowel voor 19-65-jarigen als voor 65+'ers. Voor ouderen betekent dit een verbetering van de situatie: In 2007 gaf nog 42% van de ouderen aan zich eenzaam te voelen. Onder 19-65-jarigen is de situatie juist verslechterd; in 2009 gaf 36% aan zich eenzaam te voelen.

In landelijk onderzoek uit 2007 gaf een op de drie Nederlanders aan 'wel eens eenzaam te zijn'. Dit onderzoek hanteert echter een iets andere vraagstelling dan het Drentse onderzoek, waardoor de cijfers niet exact vergelijkbaar zijn. De conclusie dat eenzaamheid in Drenthe meer voorkomt dan elders in Nederland, lijkt echter gerechtvaardigd.

Ouderen in Emmen zijn het vaakste eenzaam, in Midden-Drenthe het minste.

4.2 CONTACT MET BUREN

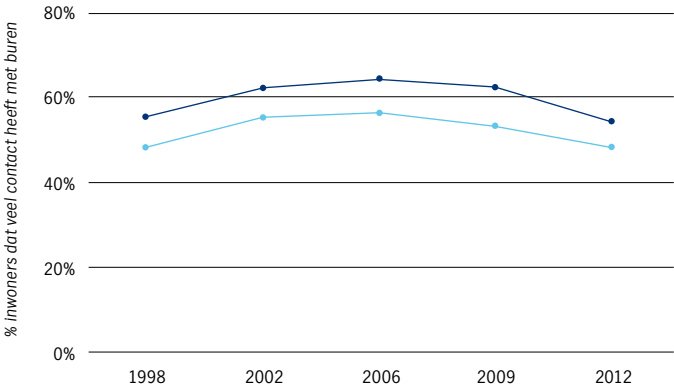
In de afgelopen jaren is het burenccontact in Drenthe minder intensief geworden. Wel is het aantal inwoners dat veel contact heeft met de buren, nog altijd ruim hoger dan in Nederland als geheel.

De mate waarin mensen contact hebben met hun directe omgeving (de buren) heeft invloed op hun welbevinden. Mensen die meer sociale contacten hebben, zijn over het algemeen meer tevreden over hun woonplaats. Het burenccontact wordt hier weergegeven als het percentage inwoners dat aangeeft veel contact met de buren te hebben.

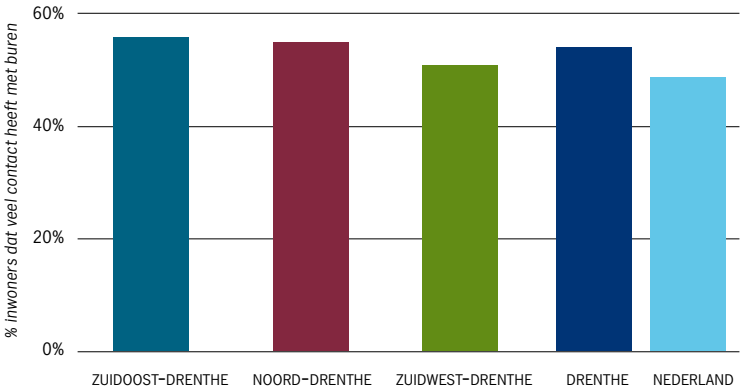

BURENCCONTACT
1998-2012 BRON: CBS, BZK/WB
WOONONDERZOEK NEDERLAND (WOON)

DRENTHE
NEDERLAND

BURENCCONTACT
2012 BRON: CBS, BZK/
WB WOONONDERZOEK
NEDERLAND (WOON)

  54%
van de inwoners in
Drenthe heeft veel
contact met de buren

MINDER BURENCCONTACT
In de periode 2006-2012 nam het aandeel inwoners van Drenthe dat veel contact heeft met de buren af van 64% tot 54%. Dit is een lastig te interpreteren gegeven, want wat is 'vaak'. Uit het recent CBS onderzoek: *Bevolkingstrends. Verschillen in samenhang en welzijn tussen provincies*, blijkt dat 70% van de Drenten wekelijks contact met buren hebben. Landelijk is dat 64%.

Dit loopt parallel aan de ontwikkeling in Nederland, maar in Nederland lag het percentage inwoners met veel burenccontact door de jaren heen zo'n 5 tot 9% lager. Zowel in Drenthe als in Nederland was in de jaren vóór 2006 het aandeel inwoners met veel burenccontact juist gestegen. Het burenccontact in 2012 is ongeveer terug op het niveau van 1998.

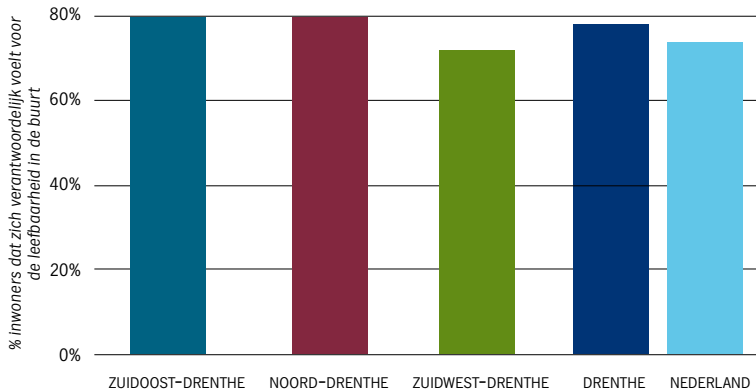
Regionaal gezien lag in 2012 het aandeel inwoners met veel burenccontact in Zuidoost-Drenthe iets boven het provinciaal gemiddelde en in Zuidwest-Drenthe iets onder het provinciaal gemiddelde. Opmerkelijk is het feit dat in Zuidoost-Drenthe het aandeel inwoners dat juist niet veel burenccontact heeft, ook hoger is dan in de andere regio's. Het verschil lijkt dus vooral gelegen in het aandeel mensen dat 'neutraal' antwoordt.

4.3 EIGEN VERANTWOORDELIJKHEID LEEFBAARHEID

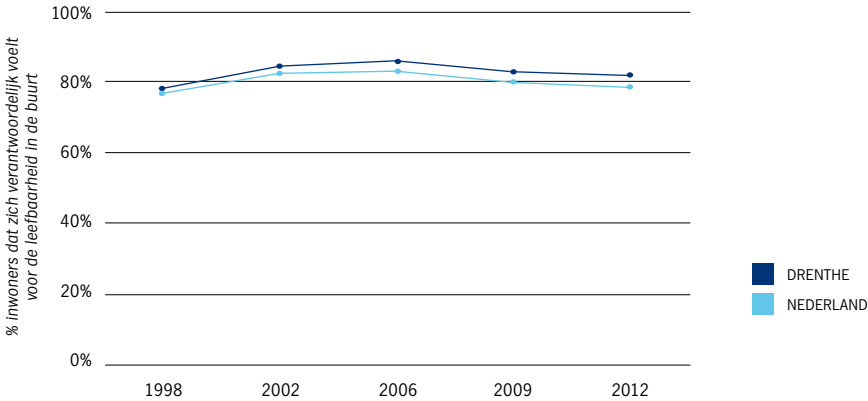
In de periode 2006-2012 nam het percentage inwoners in Drenthe dat zich medeverantwoordelijk voelt voor de leefbaarheid van de buurt waarin zij wonen af van 83% naar 78%. Dit percentage is hoger dan in Nederland als geheel (74%).

De leefbaarheid van een gebied is er vaak bij gebaat als bewoners zich medeverantwoordelijk voelen voor de buurt. De verantwoordelijkheid voor de leefbaarheid wordt hier gedefinieerd als het percentage inwoners dat het eens is met de stelling 'Ik voel me medeverantwoordelijk voor de leefbaarheid in de buurt'.

EIGEN VERANTWOORDELIJKHEID LEEFBAARHEID 2012 BRON: CBS, BZK/WB WOONONDERZOEK NEDERLAND (WOON)

EIGEN VERANTWOORDELIJKHEID LEEFBAARHEID 1998-2012 BRON: CBS, BZK/WB WOONONDERZOEK NEDERLAND (WOON)

AFNAME VERANTWOORDELIJKHEIDSGEVOEL VOOR LEEFBAARHEID

Veel inwoners van Drenthe voelen zich medeverantwoordelijk voor de leefbaarheid van hun eigen buurt. Wel was in recente jaren sprake van een afname. In 2012 gaf 78% van de inwoners van Drenthe aan zich medeverantwoordelijk te voelen voor de leefbaarheid van de eigen buurt, tegenover 10% (helemaal) niet (12% is het eens noch oneens met de stelling). In 2006 lagen deze percentages op respectievelijk 83% en 10%.

De sterkste afname van het aandeel mensen dat zich verantwoordelijk voelt, deed zich voor in de regio Zuidwest-Drenthe: van 83% in 2006 naar 72% in 2012. In de regio's Zuidoost-Drenthe en Noord-Drenthe was in de periode van 2006 tot 2009 ook sprake van een afname, maar daarna weer een lichte toename.

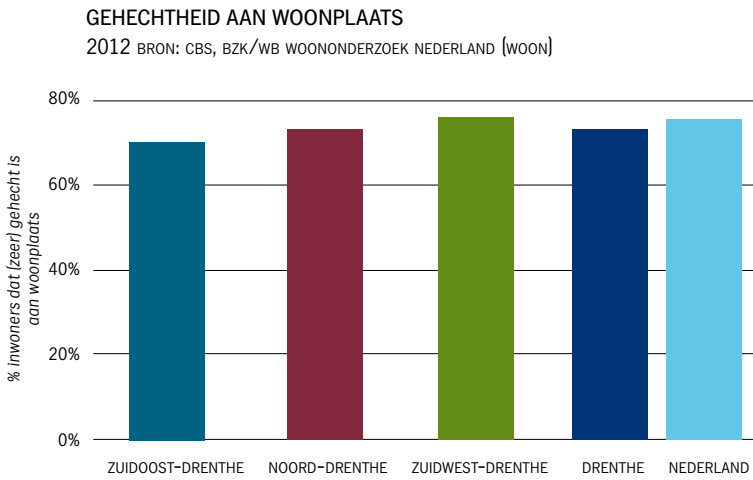
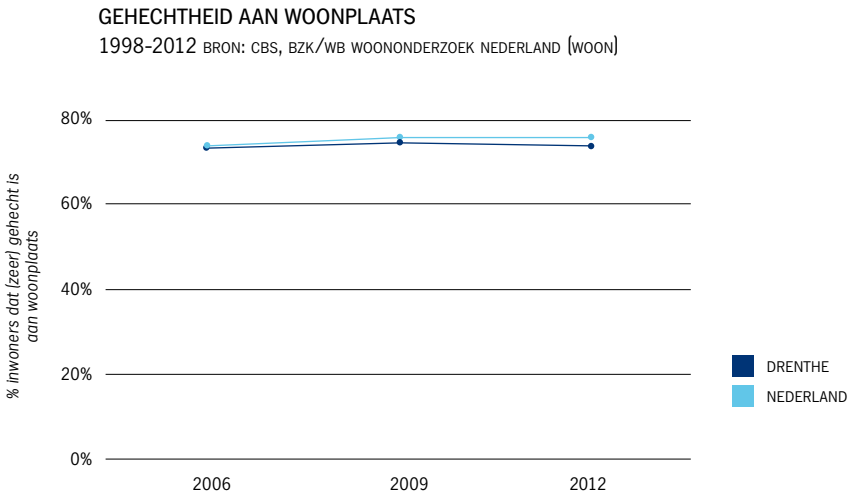
Door de jaren heen lag het percentage inwoners dat zich verantwoordelijk voelt voor de leefbaarheid 2 tot 4% hoger dan in Nederland.

4.4 GEHECHTHEID AAN DE WOONPLAATS

74% van de inwoners van Drenthe gaf in 2012 aan (zeer) gehecht te zijn aan de eigen woonplaats. Dit percentage ligt iets beneden het landelijk gemiddelde (76%).

Hoe gehecht mensen aan hun woonplaats zijn, is van invloed op de ervaren leefbaarheid. De gehechtheid aan de woonplaats wordt hier gedefinieerd als het percentage inwoners dat in een enquête aangeeft gehecht of zeer gehecht te zijn aan de eigen woonplaats.

GEHECHTHEID AAN WOONPLAATS VRIJ CONSTANT
Inwoners van Drenthe waren in 2012 ongeveer even gehecht aan hun woonplaats als in voorgaande jaren (74% gehecht of zeer gehecht). Het percentage ligt iets beneden het landelijk gemiddelde.

  74%
van de inwoners in
Drenthe is (zeer) gehecht
aan de eigen woonplaats

4.5 WAT ZEGT DIT OVER DE LEEFBAARHEID?

De aanwezigheid van goede sociale verbindingen draagt sterk bij aan de leefbaarheid van een buurt. In de afgelopen jaren is het burenccontact in Drenthe minder intensief geworden. De afname is iets sterker dan die in Nederland.

In de afgelopen jaren is in Drenthe de eenzaamheid onder 19-65 jarigen gestegen van 36% naar 39%. Dit is hoger dan gemiddeld in Nederland. Ouderen in Emmen zijn het vaakste eenzaam.

In Drenthe is het aandeel inwoners dat veel contact heeft met de burens en de mate waarin mensen zich zelf verantwoordelijk voelen voor de leefbaarheid van hun buurt hoger dan gemiddeld in Nederland. Dit is een goede voedingsbodem voor burgerkracht.

Met name de regio's Zuidoost-Drenthe en Noord-Drenthe dragen potentie in zich om burgerkracht te verzilveren, het aandeel inwoners met veel burenccontact is er het hoogst evenals het percentage inwoners dat zich medeverantwoordelijk voelt voor de leefbaarheid.

Wat zegt dit over de leefbaarheid in Drenthe? Goed 'samenleven' draagt sterk bij aan de leefbaarheid van een buurt. Op Drentse schaal is de eenzaamheid een issue. De eenzaamheid onder 19-65 jarigen is toegenomen. Ook de burenccontacten zijn minder intensief geworden. Desondanks is er in Drenthe wel een goede voedingsbodem voor burgerkracht, inwoners voelen zich meer verantwoordelijk voor de leefbaarheid en hebben intensievere contacten met de nabije omgeving dan gemiddeld in Nederland.

**De eenzaamheid
onder 19-65 jarigen
is toegenomen**

5 WERK & INKOMEN

Opleiding | Werkgelegenheid | Werkloosheid | Jeugdwerkloosheid | Inkomen | Bijstandsuitkeringen | Wat zegt dit over de leefbaarheid?

Een leefbaar Drenthe is een Drenthe waar, onder meer, voldoende werkgelegenheid is die aansluit bij de mogelijkheden van de inwoners. De hier gepresenteerde graadmeters geven een beeld van de sociaal-economische positie van verschillende delen van Drenthe.

5.1 OPLEIDING

In de periode 2002-2013 daalde het aandeel inwoners met een laag opleidingsniveau in Drenthe van 33% naar 21% van de beroepsbevolking. In Drenthe is het aandeel laagopgeleiden nog altijd iets hoger dan in Nederland. Overigens zijn er grote verschillen binnen de provincie.

Hoe hoger het opleidingsniveau, hoe tevredener inwoners over het algemeen zijn met hun woonplaats. Dit heeft waarschijnlijk te maken met het feit dat een hogere opleiding meer kansen geeft op de arbeidsmarkt en meer mogelijkheden om het leven naar eigen inzicht in te richten.

Het CBS definieert een 'laag opleidingsniveau' als het gehele basisonderwijs en de eerste fase van het voortgezet onderwijs: lbo/vbo/vmbo, mulo/mavo, de eerste 3 leerjaren van havo/vwo en het laagste niveau van het beroepsonderwijs. Een 'middelbaar opleidingsniveau' is de tweede fase van het voortgezet onderwijs: bovenbouw havo/vwo en opleidingen vergelijkbaar met mbo 2, 3 en 4. Een 'hoog opleidingsniveau' staat gelijk aan een hbo- en een universitaire opleiding.

 21%
van de beroepsbevolking
in Drenthe is laagopgeleid

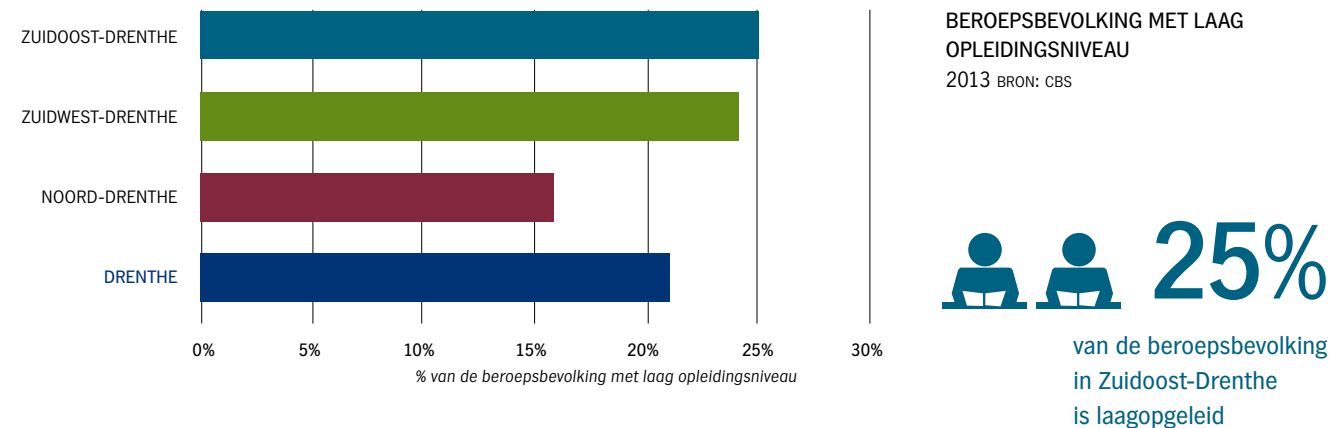
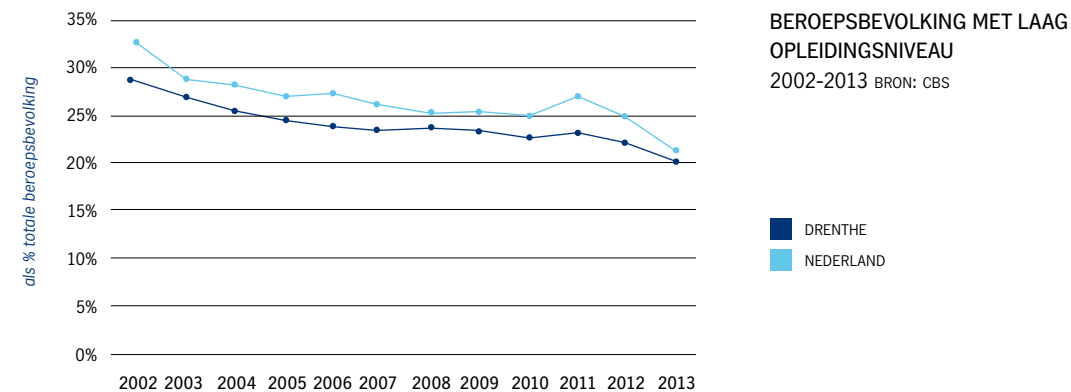
OPLEIDINGSNIVEAU NEEMT TOE

In de periode van 2002 tot 2013 nam het aandeel laagopgeleide inwoners in Drenthe af van 33% tot 21% van de beroepsbevolking. Deze daling voltrok zich in alle drie regio's en was het grootst in de regio Zuidwest-Drenthe (van 38% naar 24%). Drenthe heeft een hoger aandeel laagopgeleide inwoners dan Nederland als geheel, waar het cijfer rond de 20% ligt. De afgelopen jaren is het verschil kleiner geworden.

Kijken we naar recente jaren, dan zien we in 2011 in alle drie regio's een stijging van het percentage laagopgeleiden onder de beroepsbevolking. Vanaf 2012 was weer sprake van een daling, behalve in Zuidwest-Drenthe, waar de daling pas in 2013 werd hervat.

AANDEEL LAAGOPGELEIDEN HOOGST IN ZUIDOOST-DRENTHE

Zuidoost-Drenthe heeft het hoogste aandeel laagopgeleiden (25%) in 2013. Noord-Drenthe heeft net als voorgaande jaren het laagste aandeel laagopgeleiden (16%). De hoogopgeleiden laten min of meer het omgekeerde beeld zien, met het laagste aandeel in Zuidoost-Drenthe (20%) en het hoogste aandeel in Noord-Drenthe (35%).

5.2 WERKGELEGENHEID

De werkgelegenheid in Drenthe is de afgelopen jaren afgenomen. Tussen april 2012 en april 2013 daalde het aantal fulltime banen met bijna 1%. Landelijk was de daling met 1,4% nog iets sterker. De economische crisis laat nog duidelijk sporen na.

Om de fulltime werkgelegenheid in kaart te brengen, meten we het aantal banen van 12 uur of meer per week. Op 1 april 2013 had Drenthe volgens deze definitie 181.000 fulltime banen. Dit zijn er ruim 1.500 minder dan het jaar ervoor.

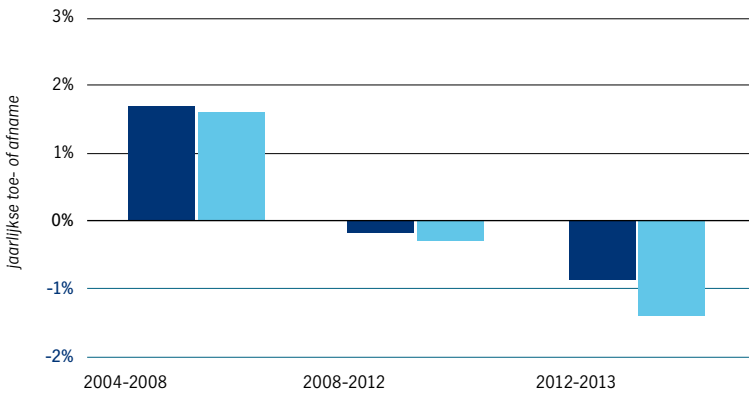
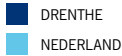
MINDER WERK IN DE BOUW
De werkgelegenheid is in ruim de helft van de sectoren gedaald. Vooral in de bouw zijn veel banen verloren gegaan, bijna 1.200. Daarna volgen het onderwijs, de transportsector en de handel. Deze sectoren kenden elk een daling van circa 200 banen. In Drenthe is de gezondheidszorg de grootste sector. Bijna een vijfde van het totaal aantal banen is hier te vinden. Na jarenlange groei is de werkgelegenheid in deze sector gestabiliseerd.

De daling van de werkgelegenheid deed zich in het merendeel van de Drentse gemeenten voor. Van de vijf grote gemeenten laten Emmen (-2,9%), Coevorden (-2,3%) en Meppel (-2%) de grootste daling zien. Hoogeveen kende een daling van 0,8%. Assen vormt een positieve uitzondering. Daar groeide de werkgelegenheid met 0,4%.

In Emmen nam vooral het aantal banen in de industrie, gezondheidszorg en handel af. Ook de zorgsector in Coevorden kende een daling. In Meppel en Hoogeveen ging het vooral om banen in de bouw. In Assen zat de groei met name in de overige dienstverlening.

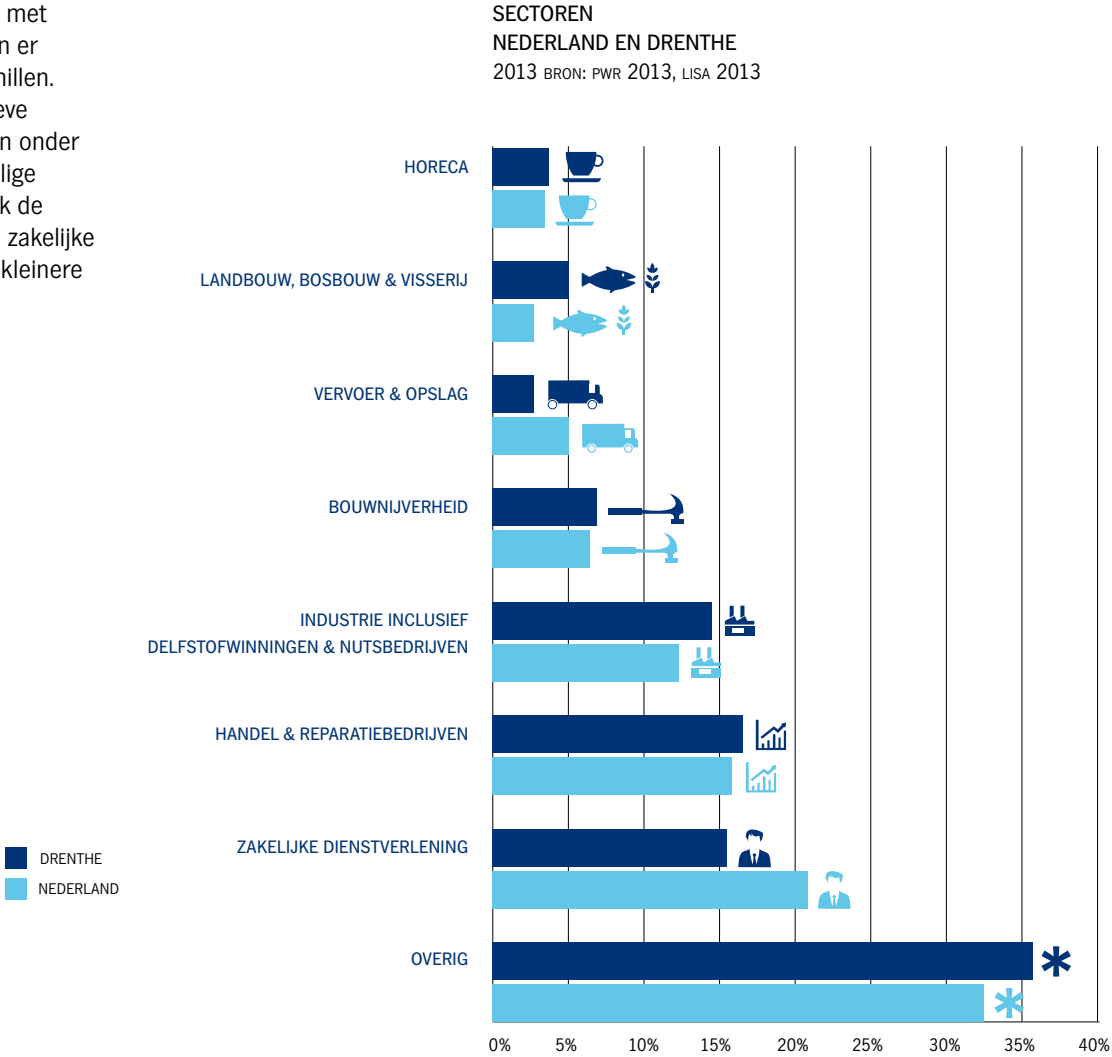
Na jarenlange groei is de werkgelegenheid in de gezondheidszorg gestabiliseerd

BANEN VAN 12 UUR OF MEER
2004-2013
BRON: PWR 2013, LISA 2013, CBS LANDBOUWTELLING

SECTORSTRUCTUUR

De sectorstructuur van Drenthe komt steeds meer overeen met die van Nederland. Toch zijn er nog altijd een aantal verschillen. Zo kent Drenthe een relatieve oververtegenwoordiging van onder meer de conjunctuurgevoelige sectoren industrie en is ook de landbouw relatief groot. De zakelijke dienstverlening speelt een kleinere rol dan landelijk.

in de landelijke
gemeenten werken
relatief veel zzp'ers

ZZP'ERS

In Drenthe wordt 11% van de totale werkgelegenheid door zzp'ers ingenomen. In 2012 is de groep zzp'ers ruim 18.300 personen groot. De meeste zzp'ers zijn werkzaam in de zakelijke dienstverlening, de handel en de bouw. Het aantal zzp'ers stijgt gestaag vanaf 2010. Het aantal is tussen 2010 en 2012 met 22% gestegen. Dit is vergelijkbaar met de situatie in heel Nederland, waar eveneens sprake is van een groeiend aantal zzp'ers. De groei kan deels worden verklaard uit het feit dat mensen soms noodgedwongen zzp'er worden vanuit werkloosheid.

De meeste zzp'ers zijn in de gemeenten Emmen (20% van de Drentse zzp'ers), Assen (11%) en Hoogeveen (10%). Daarnaast moet worden opgemerkt dat in de landelijke Drentse gemeenten sprake is van een oververtegenwoordiging van zzp'ers in de lokale werkgelegenheid. De woonfunctie krijgt een grotere economische betekenis. Veel zzp'ers kiezen hun vestigingsplaats op basis van het woonklimaat, gevolgd door bereikbaarheid en voorzieningen.

5.3 WERKLOOSHEID

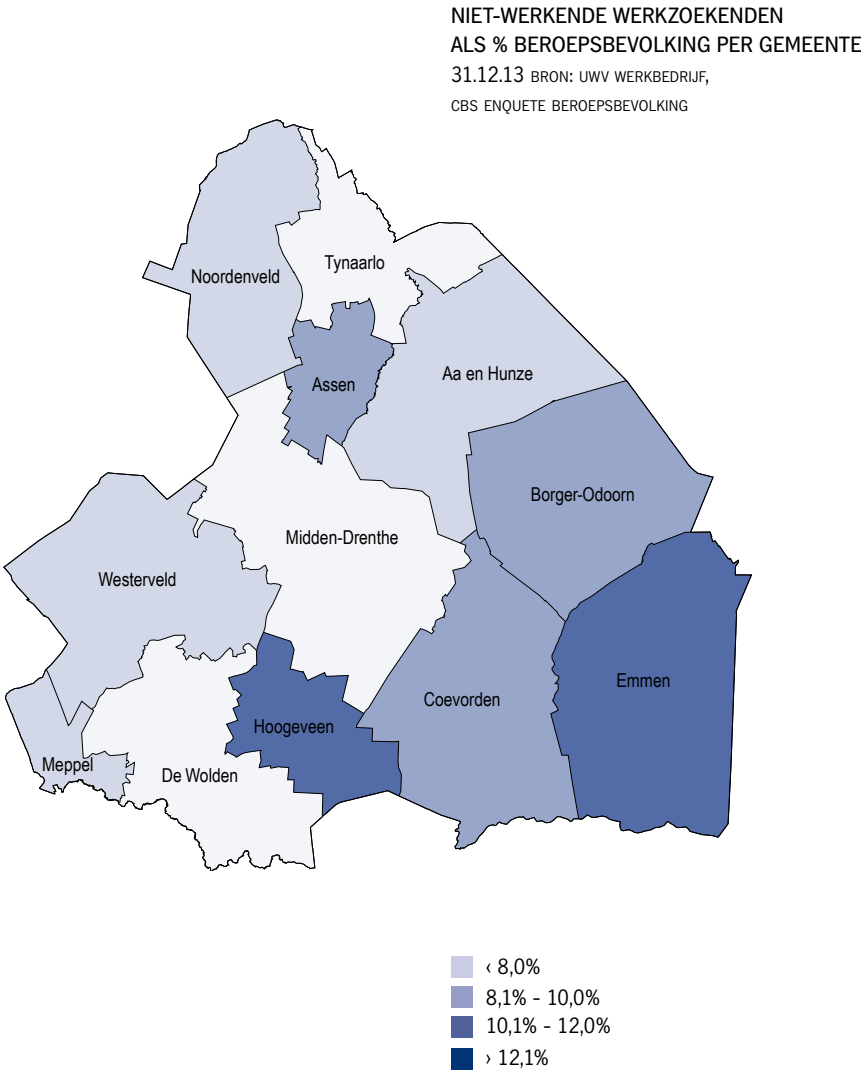
De werkloosheid is in 2013 verder opgelopen, zowel in Drenthe als landelijk. Eind december 2013 was 10,6% van de Drentse beroepsbevolking werkloos*. Landelijk lag dit percentage op 9,7%. De Drentse werkloosheid ligt overigens al decennia boven het nationaal gemiddelde.

Werkloosheid is de resultante van de vraag naar en het aanbod van arbeid. Voor de werkloosheid kijken we naar het aantal niet-werkende werkzoekenden** (NWW) dat geregistreerd staat bij het UWV WERKbedrijf.

Door de economische recessie liep de werkloosheid in 2009 flink op. In 2010 en 2011 nam de werkloosheid weer wat af. Dit kwam met name doordat minder mensen zich aanboden op de arbeidsmarkt, waardoor de beroepsbevolking daalde. Het uitblijven van herstel van de economie heeft ervoor gezorgd dat de werkloosheid in 2012 en 2013 weer is gestegen. In Drenthe was de toename in 2013 met 18,8% wel aanzienlijk minder sterk dan landelijk (+34,1%).

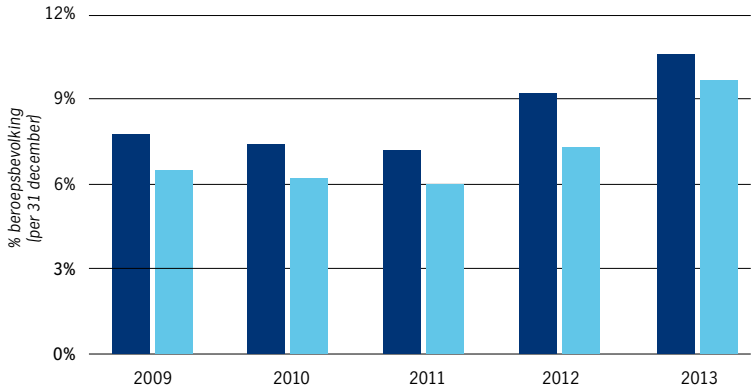
* Het werkloosheidspercentage betreft de niet-werkende werkzoekenden (NWW) als percentage van de beroepsbevolking.

** Alle personen in de leeftijd van 15 tot 65 jaar die als werkzoekend staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en die niet via een arbeidsovereenkomst werken voor 12 uur of meer per week.

WERKLOOSHEID DRENTHE NOG MAAR WEINIG HOGER DAN LANDELIJK
Eind december 2013 telde Drenthe bijna 23.300 niet-werkende werkzoekenden. Dit betekent dat 10,6% van de Drentse beroepsbevolking werkloos was. Landelijk lag dit percentage op 9,7%. De Drentse werkloosheid ligt overigens al decennia boven het nationaal gemiddelde. Hoewel het verschil met Nederland in 2012 aanvankelijk opliep, is dit in 2013 steeds kleiner geworden. De beroepsbevolking wordt steeds kleiner, waardoor de werkloosheid verder af zal kunnen nemen.

MEESTE WERKLOZEN IN HOOGEVEEN EN EMMEN
Van de Drentse gemeenten had Hoogeveen eind december 2013 het hoogste werkloosheidspercentage (14,1%), gevolgd door Emmen (13,4%), Coevorden (11,9%) en Assen (10,7%). De werkloosheid in de andere gemeenten lag onder het Drentse gemiddelde.

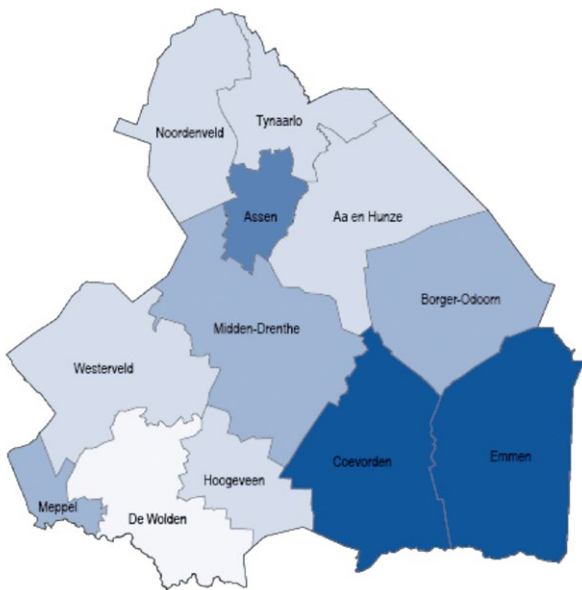
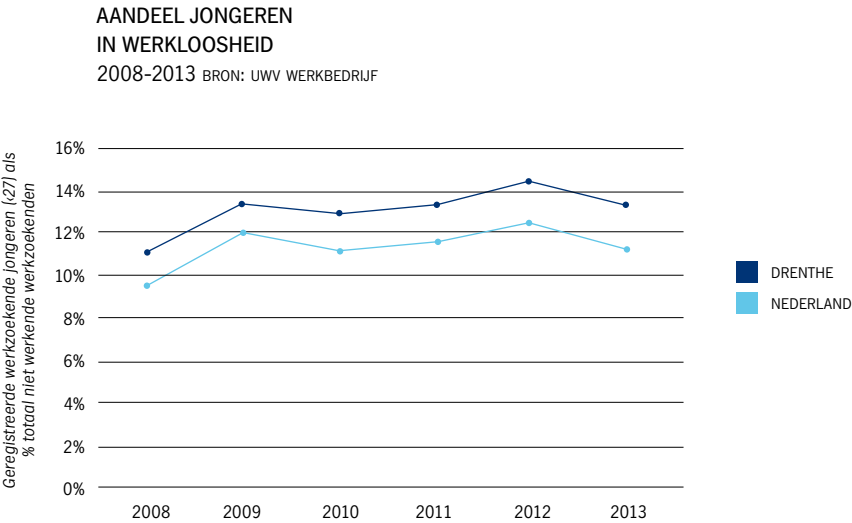

NIET-WERKENDE WERKZOEKENDEN
ALS % BEROEPSBEVOLKING
2009-2013 BRON: UWV WERKbedrijf,
CBS ENQUETE BEROEPSBEVOLKING

5.4 JEUGDWERKLOOSHEID

In de periode 2008-2012 is het aandeel jongeren in de totale werkloosheid toegenomen. In 2013 nam het aandeel weer iets af. In Drenthe is de jeugdwerkloosheid hoger dan in Nederland.

Het aandeel werkloze jongeren in de totale werkloosheid is een indicatie voor de economische vitaliteit van een gebied. Voor deze graadmeter gebruiken we het aandeel bij het UWV geregistreerde werkzoekende jongeren onder de 27 jaar*.

* Niet alle werkloze jongeren laten zich registreren bij het UWV, omdat ze niet altijd recht hebben op een uitkering.

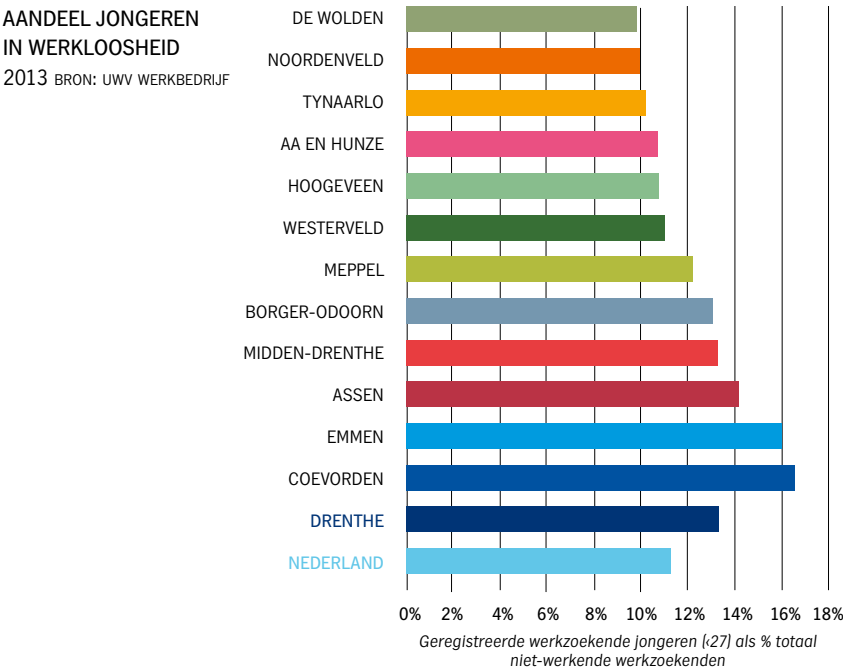

De jeugdwerkloosheid is relatief hoog in Coevorden, Emmen en Assen

AFNAME AANDEEL JEUGDWERKLOZEN
Sinds 2008 is het aandeel jongeren in de totale werkloosheid in Drenthe** toegenomen, van 11,1% tot 14,5% in 2012. In 2013 nam het aandeel geregistreerde werkzoekende jongeren weer wat af. In alle jaren lag het aandeel jeugdwerklozen 1,3 tot 2,1 procentpunt hoger dan gemiddeld in Nederland.

Het percentage jongeren onder de 27 jaar onder de geregistreerde werkzoekenden was in 2013 het hoogst in de gemeente Coevorden (16,7%). Ook in Emmen, Assen, Midden-Drenthe, Borger-Odoorn en Meppel was het aandeel jongeren onder de werklozen relatief hoog. In De Wolden was het percentage het laagst: 9,9%. Aa en Hunze, Hoogeveen, Noordenveld, Tynaarlo, Westerveld en de Wolden zijn de gemeenten in Drenthe met een aandeel jeugdwerklozen dat onder het landelijk gemiddelde ligt.

** Cijfers betreft de provincie Drenthe, niet de arbeidsmarktregio Drenthe.

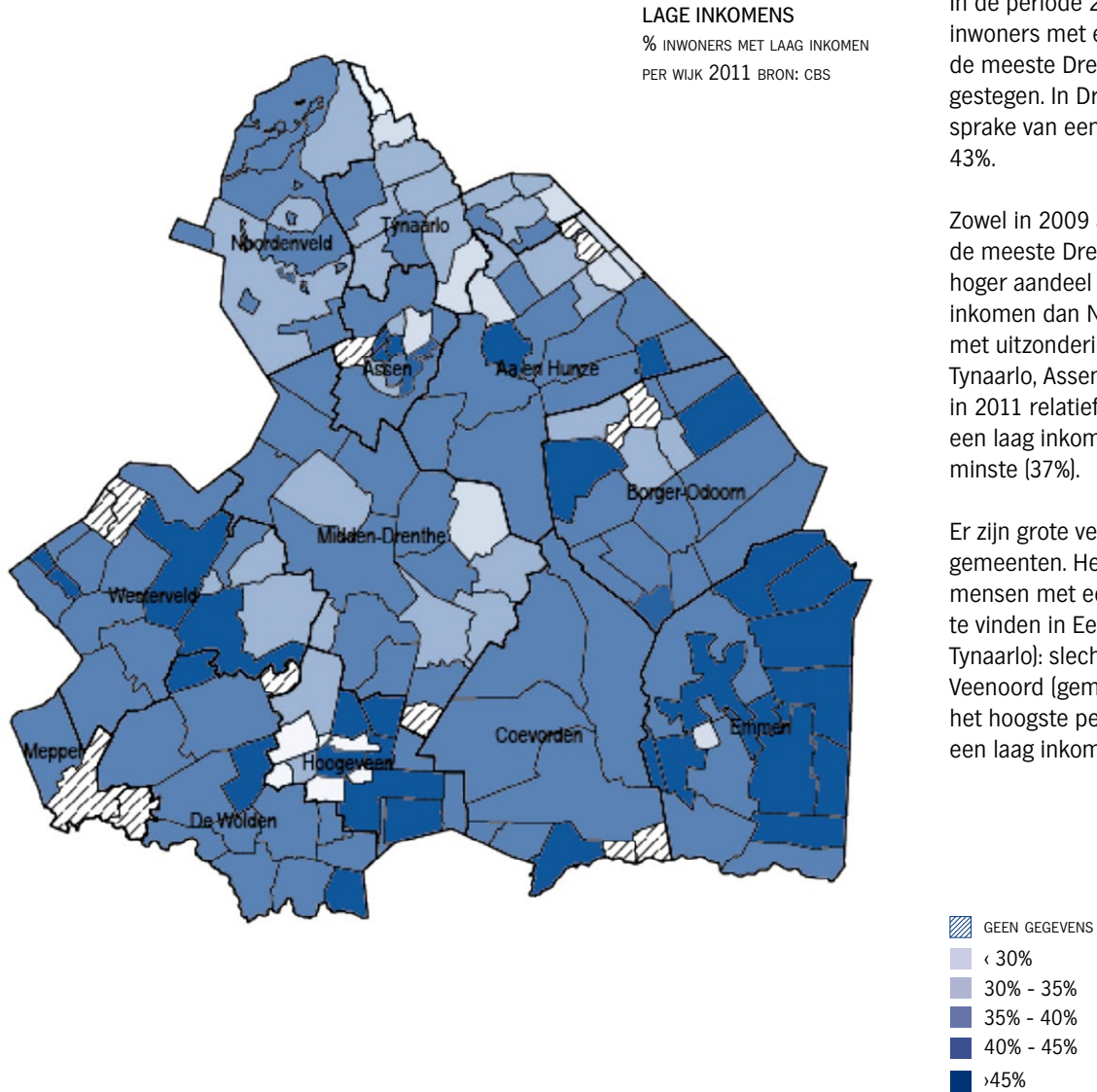
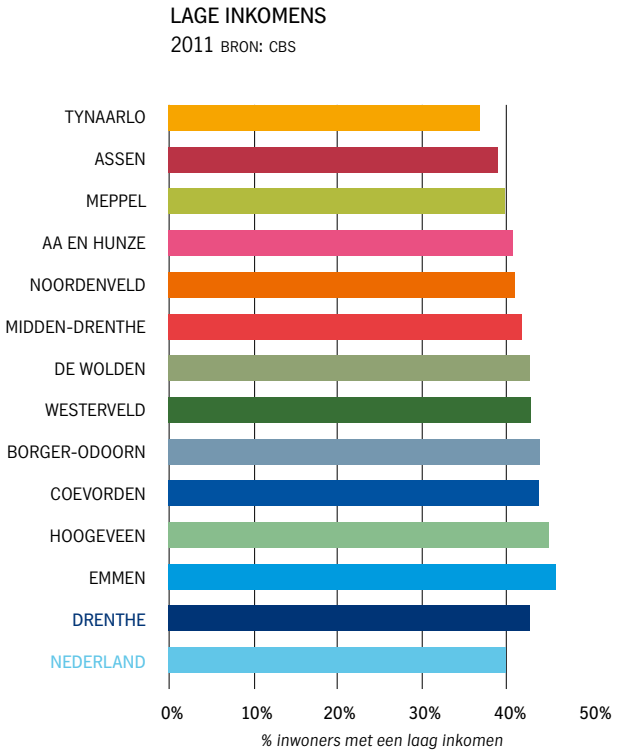

5.5 INKOMEN

In de periode 2009-2011 nam het aandeel inwoners met een laag inkomen in Drenthe toe van 42% naar 43%. In Drenthe is het aandeel mensen met een laag inkomen hoger dan in Nederland (43% tegen 40%).

Hoe tevreden mensen zijn met hun leefsituatie, is mede afhankelijk van het inkomen dat zij hebben. Dit verklaart waarom een gebied waar een groot deel van de bevolking een laag inkomen heeft, vaak als minder leefbaar wordt ervaren door de bewoners. Een laag inkomen gaat vaak samen met andere problemen, zoals werkloosheid en een slechte gezondheid.

Het CBS definieert een 'laag inkomen' als het inkomen dat de laagste 40% van de Nederlandse bevolking verdient. Meegerekend worden het inkomen uit arbeid, eigen onderneming, uitkering of inkomensvoorzieningen (m.u.v. kinderbijslag). In 2011 lag de grens bij maximaal € 19.200. 20% van de Nederlandse bevolking valt in de categorie 'hoog inkomen'; de ondergrens hiervan lag in 2011 op € 41.300.

LICHTE TOENAME LAGE INKOMENS
In de periode 2009-2011 is het aandeel inwoners met een laag inkomen in de meeste Drentse gemeenten iets gestegen. In Drenthe als geheel was sprake van een toename van 42% naar 43%.

Zowel in 2009 als in 2011 hadden de meeste Drentse gemeenten een hoger aandeel mensen met een laag inkomen dan Nederland als geheel, met uitzondering van de gemeenten Tynaarlo, Assen en Meppel. Emmen had in 2011 relatief de meeste inwoners met een laag inkomen (46%), Tynaarlo de minste (37%).

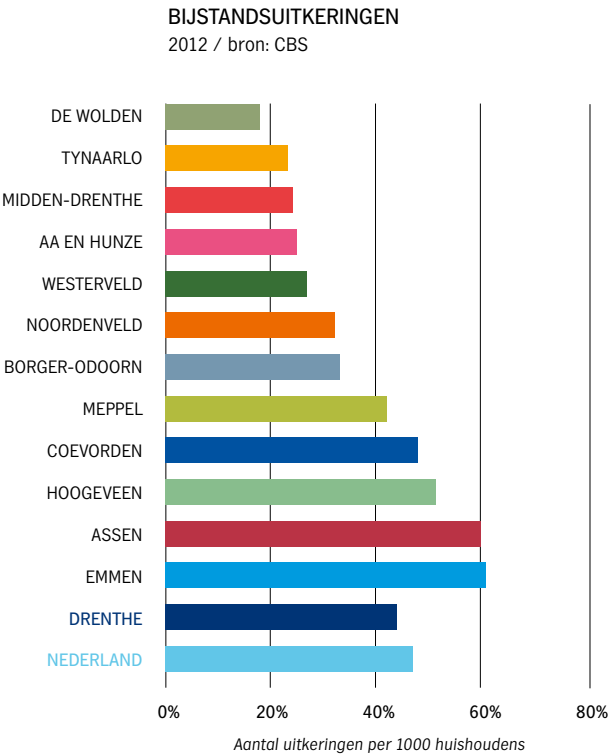
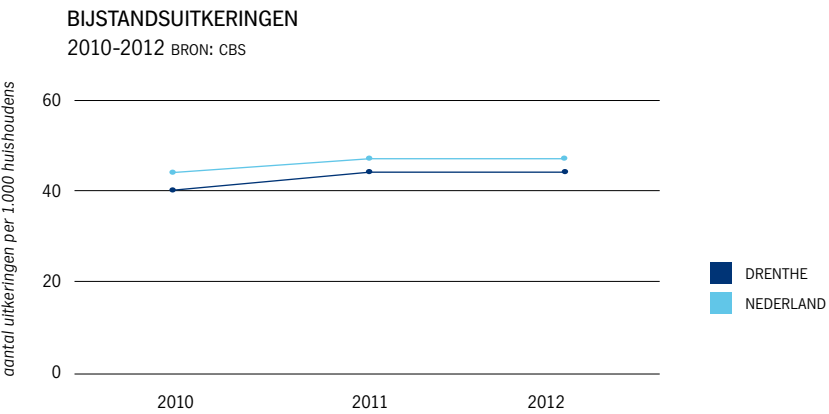
Er zijn grote verschillen binnen de gemeenten. Het laagste aandeel mensen met een laag inkomen was te vinden in Eelderwolde (gemeente Tynaarlo): slechts 18%. Klazienaveen en Veenoord (gemeente Emmen) hadden het hoogste percentage mensen met een laag inkomen: 50%.

5.6 BIJSTANDSUITKERINGEN

In de periode 2010-2012 nam in Drenthe het aantal bijstandsuitkeringen toe van 40 naar 44 per 1.000 huishoudens. Ook elders in Nederland nam het aantal bijstandsuitkeringen toe. In Drenthe is het aantal relatief lager dan elders in Nederland.

Het aantal bijstandsuitkeringen is een indicatie van de sociaaleconomische status van een gebied. Zijn er in een gebied veel mensen die leven van een bijstandsuitkering, dan kan dit nadelig zijn voor de economische vitaliteit en daarmee ook voor de leefbaarheid van een gebied.

De cijfers op deze pagina hebben betrekking op de bijstandsuitkering op grond van de Wet Werk en Bijstand (WWB). Overigens wordt deze wet, evenals de Wajong en de Wet sociale werkvoorziening, overgeheveld naar de Participatiewet. Met de invoering van de Participatiewet op 1 januari 2015 zijn de gemeenten verantwoordelijk voor mensen met arbeidsvermogen die niet in staat zijn het wettelijk minimumloon te verdienen. De nadruk ligt op arbeidsparticipatie. Mensen moeten zoveel mogelijk in hun eigen levensonderhoud voorzien.

Het aandeel bijstandsuitkeringen was in de meeste Drentse gemeenten lager dan gemiddeld in Nederland

AANTAL BIJSTANDSUITKERINGEN NEEMT TOE

Net als elders in Nederland nam het aantal mensen dat leeft van de bijstand in Drenthe de laatste jaren toe. In de periode 2010-2012 was sprake van een toename van 40 naar 44 bijstandsuitkeringen per 1.000 huishoudens. Het aantal bijstandsuitkeringen is in Drenthe relatief lager dan elders in Nederland.

Ook op het niveau van gemeenten zien we in de periode 2010-2012 in vrijwel alle gevallen een toename van het aantal bijstandsuitkeringen. Alleen in Midden-Drenthe is sprake van een lichte daling. De grootste stijging is te zien in de gemeente Borger-Odoorn (+8 per 1.000 huishoudens).

Het aantal bijstandsuitkeringen per 1.000 huishoudens was in 2012 het hoogst in de gemeenten Assen en Emmen (respectievelijk 60 en 61). In de gemeente De Wolden was dit aantal het laagst, namelijk 18.

Het aandeel bijstandsuitkeringen was in de meeste gemeenten lager dan elders in Nederland. Alleen in Coevorden, Hoogeveen, Assen en Emmen ligt het aandeel huishoudens dat bijstand ontvangt (ruim) boven het landelijk gemiddelde.

GROTE VERSCHILLEN BINNEN GEMEENTEN

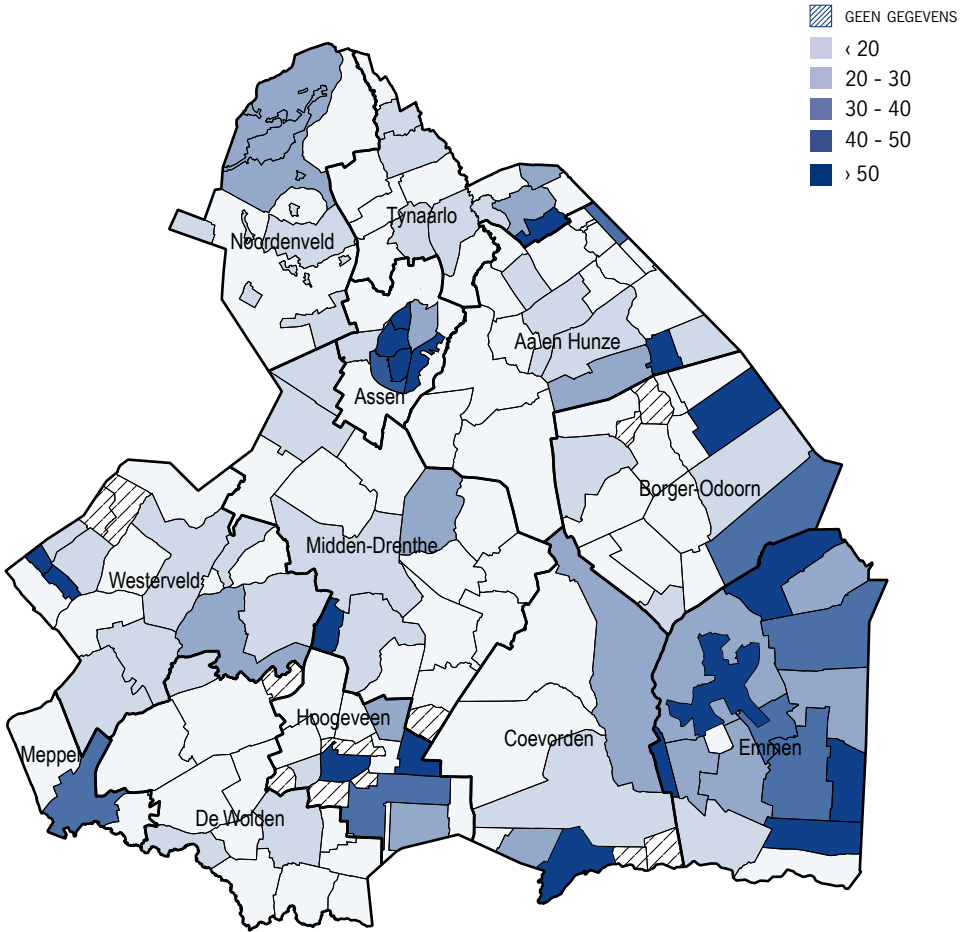
Binnen gemeenten bestaan grote verschillen. Het hoogste aandeel bijstandsuitkeringen is te vinden in een aantal wijken van Assen, Hoogeveen en Emmen. Binnen de plattelandsgebieden is het aandeel uitkeringen het hoogst in Gasselternijveen (gemeente Aa en Hunze, 72 per 1000 huishoudens), Veenoord (gemeente Emmen, 65), Wilhelminaoord (gemeente Westerveld, 63) en Nieuw-Buinen (gemeente Borger-Odoorn, 61).

Het hoogste aandeel
bijstandsuitkeringen is te vinden
in een aantal wijken van Assen,
Hoogeveen en Emmen

BIJSTANDSUITKERINGEN

AANTAL ONTVANGERS BIJSTAND
PER 1.000 INWONERS PER WIJK
2012 BRON: CBS

5.7 WAT ZEGT DIT OVER DE LEEFBAARHEID?

Een leefbaar Drenthe is een Drenthe waar, onder meer, voldoende werkgelegenheid is die aansluit bij de mogelijkheden van de inwoners. Essentieel voor de leefbaarheid zijn banen, kwantitatieve en kwalitatief goed matchend arbeidspotentieel en een vitale economie.

De economie van de provincie Drenthe heeft veel te lijden onder de crisis.

Ook de demografische ontwikkelingen zullen hun weerslag hebben op de arbeidsmarkt in de regio. In de komende 30 jaren neemt de potentiële beroepsbevolking in Drenthe met 20% af en het aandeel ouderen toe. Vooral hoger opgeleide mensen verlaten de regio.

In Drenthe is het aandeel laagopgeleiden hoger dan landelijk, maar dit aandeel neemt wel af.

DALENDE WERKGELEGENHEID IN EMMEN, COEVORDEN EN MEPPEL

De werkgelegenheid is zowel in Drenthe als landelijk afgenomen, maar in Drenthe minder sterk dan landelijk. De sterkste daling van de werkgelegenheid deed zich voor in Emmen, Coevorden en Meppel (daling banen in de bouw).

TOENAME ZZP'ERS

ZZP'ers krijgen een steeds belangrijkere plek in de regionale economie. Ze zijn vooral vertegenwoordigd in de zakelijke dienstverlening, handel en de bouw. Veel zzp'ers kiezen hun vestigingsplaats op basis van het woonklimaat, gevolgd door bereikbaarheid en voorzieningen. Dit biedt kansen voor het Drentse platteland - mits de goede randvoorwaarden voor ondernemen worden gecreëerd.

STAPELING (SOCIAAL)ECONOMISCHE PROBLEMATIEK

De werkloosheid is in Drenthe hoger dan landelijk (dit is al decennia zo). De hoogste werkloosheid is in Hogeveen, Emmen, Coevorden, Assen. De jeugdwerkloosheid is het hoogste in Coevorden, Emmen, Assen, Midden-Drenthe en Borger-Odoorn. Het aandeel huishoudens dat een bijstandsuitkering ontvangt ligt in Coevorden, Hogeveen, Assen en Emmen hoger dan het landelijk gemiddelde.

ZZP'ers krijgen een steeds belangrijkere plek in de regionale economie

De economische situatie levert tamelijk omvangrijke leefbaarheidsvraagstukken op in de gebieden met een zwakke economische basis, een hoge werkloosheid en een laag gemiddeld opleidingsniveau. Deze stapeling van problematiek op (sociaal) economisch vlak doet zich vooral voor in Zuidoost-Drenthe en in bepaalde mate ook in de gemeenten Assen, Hogeveen en Meppel. Vraag en aanbod op de arbeidsmarkt

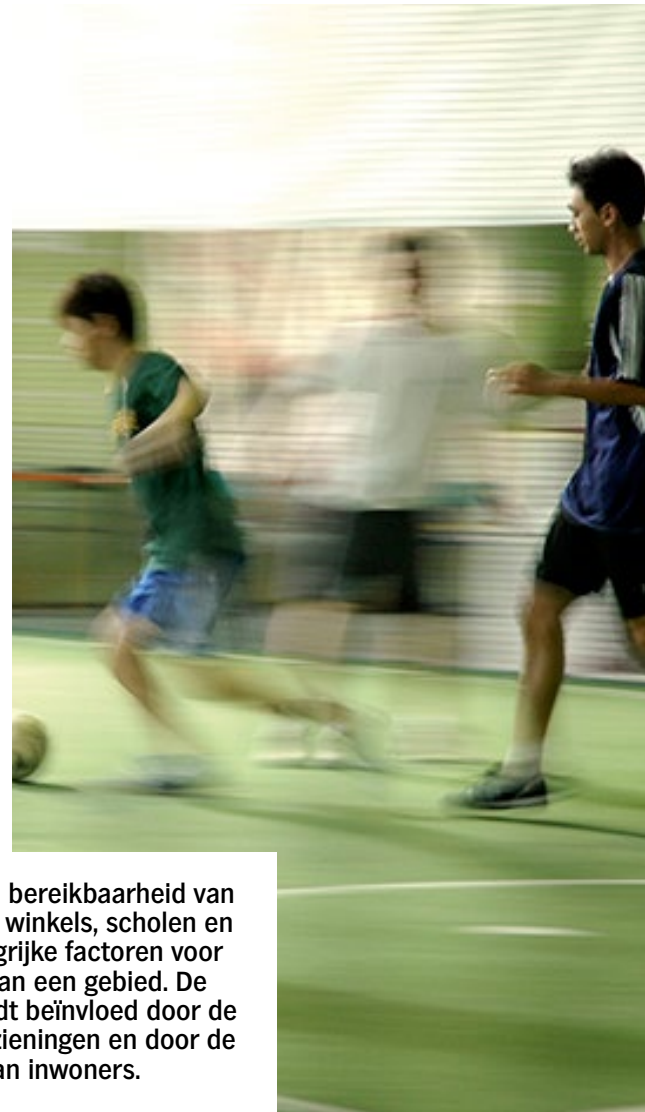
sluiten er kennelijk het minst goed op elkaar aan. In dit kader is het wel goed om te vermelden dat het gemiddeld inkomen in Zuidoost-Drenthe weliswaar lager is dan in de rest van de provincie, maar dat het wonen hier ook goedkoper is. Dit verzacht de leefbaarheidsproblematiek op dit vlak wel enigszins.

6 VOORZIENINGEN & BEREIKBAARHEID

Afstand tot voorzieningen | Wat zegt dit over de leefbaarheid?

De aanwezigheid en bereikbaarheid van voorzieningen zoals winkels, scholen en huisarts zijn belangrijke factoren voor de leefbaarheid van een gebied. De bereikbaarheid wordt beïnvloed door de afstand tot de voorzieningen en door de mobiliteit van inwoners.

6.1 AFSTAND TOT VOORZIENINGEN

In de periode 2007-2012 bleven de afstanden tot voorzieningen in Drenthe vrij constant. Wel zijn er grote verschillen binnen de provincie. De gemiddelde afstand tot voorzieningen is in Drenthe groter dan in Nederland.

AFSTAND TOT VOORZIENINGEN CONSTANT

In de periode 2007-2012 bleef in Drenthe de gemiddelde afstand tot de verschillende voorzieningen* vrij constant. Dat geldt zowel op het niveau van gemeenten als op het niveau van dorpen en wijken. Wel is sprake van dreigende sluiting van voorzieningen. Dit kan de komende jaren leiden tot een toename van afstanden.

GROTE VERSCHILLEN BINNEN PROVINCIE

In de gemiddelde afstand tot voorzieningen in Drenthe bestaan grote verschillen tussen de gemeenten en tussen dorpen en wijken. Kijken we op gemeenteniveau, dan zien we dat in 2011/2012 de gemiddelde afstand tot de voorzieningen het kleinst was in de gemeenten Meppel en Assen (1,2 en 1,4 km) en het grootst in de gemeente Borger-Odoorn (3,7 km).

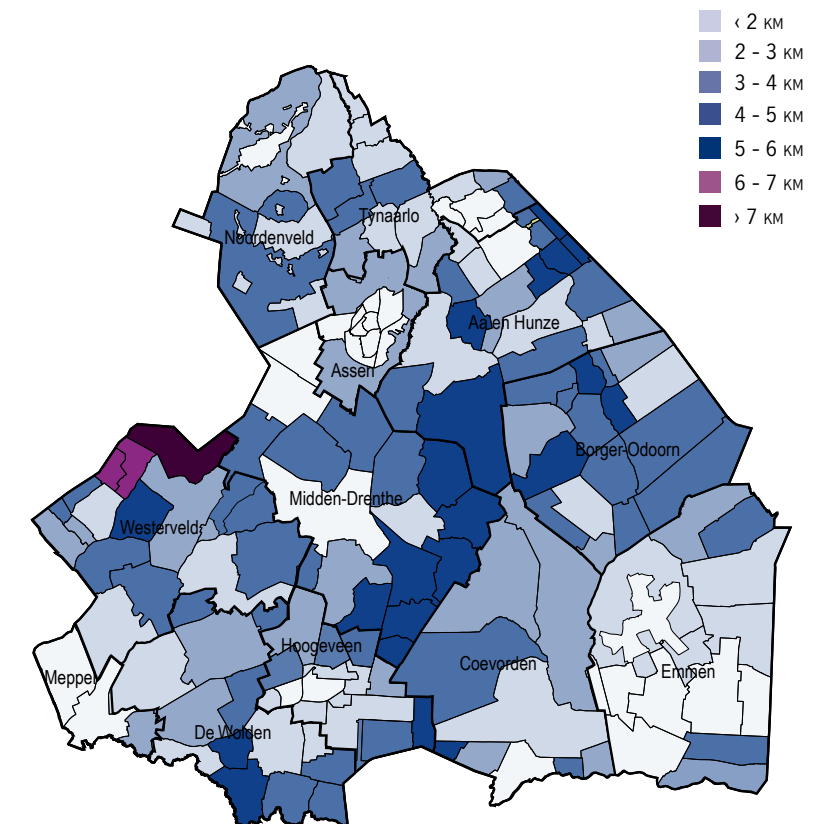
* huisarts, supermarkt, basisschool, kinderopvang, zwembad en bibliotheek

** De gemiddelde afstand tot huisarts, supermarkt, basisschool, kinderopvang, zwembad en bibliotheek (data huisartsen betreffen 2011).

AFSTAND TOT VOORZIENINGEN

GEMIDDELDE AFSTAND PER WIJK 2012**

BRON: CBS

Kijken we op het niveau van dorpen en wijken, dan zien we dat voorzieningen gemiddeld het verste waren voor inwoners van de dorpen Zorgvlied, Boschoord en Doldersum (gemeente Westerveld; respectievelijk 7,2 km, 6,1 km, 6,1 km).

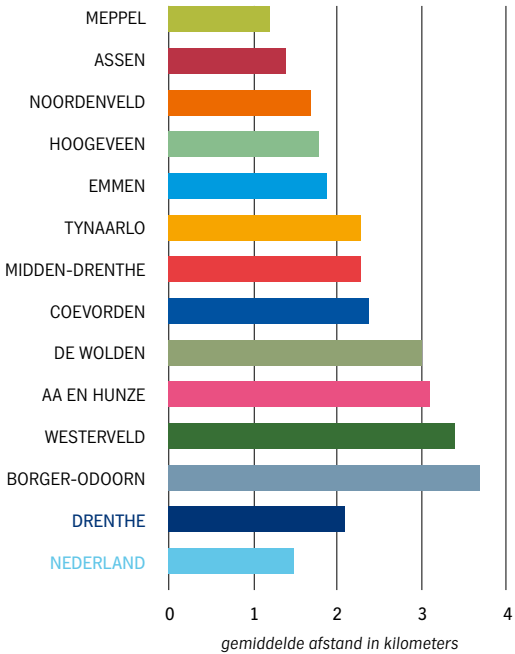
In Drenthe ligt de gemiddelde afstand tot de verschillende voorzieningen ongeveer 1,5 keer hoger dan het Nederlandse gemiddelde.

HUISARTS
Drenten hadden in 2011 een huisarts op gemiddeld 1,5 km van hun huis. In de gemeente Midden-Drenthe was de gemiddelde afstand tot de huisarts het grootst (2,5 km); in Assen en Meppel het kleinst (1 km).

Op dorpsniveau lopen de afstanden veel meer uiteen. Het dorp Zorgvlied (gemeente Westerveld) had met 8,2 km de grootste gemiddelde afstand tot de huisarts.

WINKELS
Voor grote supermarkten reisden Drenten in 2012 gemiddeld 1,3 km. In de gemeente Westerveld was die afstand het grootst (2,3 km); in de steden Assen en Meppel het laagst (0,8 km).

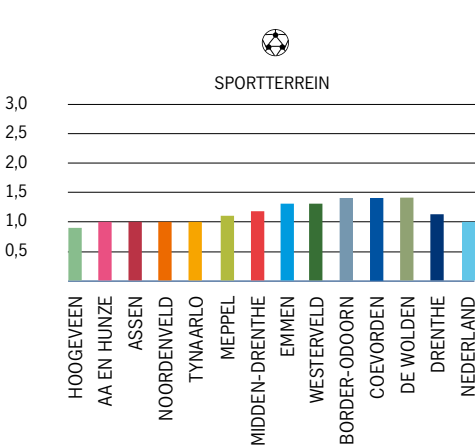
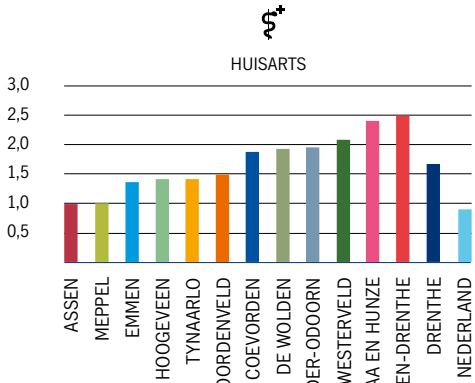
Kijken we op het niveau van dorpen dan was de afstand het grootst in Zorgvlied (gemeente Westerveld), waar bewoners 7,9 km aflegden naar de grote supermarkt.

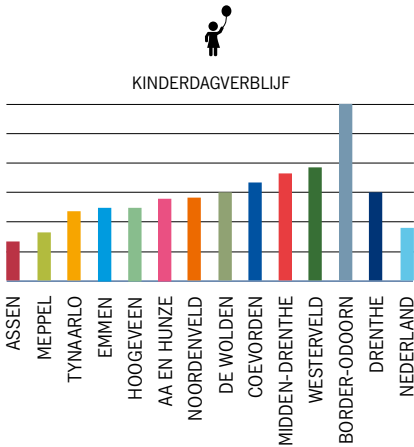
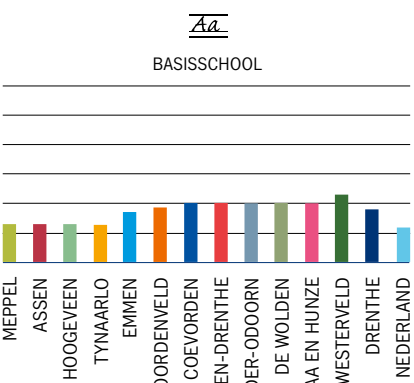
AFSTAND TOT VOORZIENINGEN 2012
HUISARTS, SUPERMARKT, BASISCHOOL, KINDEROPVANG, ZWEMBAD EN BIBLIOTHEEK. [DATA HUISARTSEN BETREFFEN 2011] BRON: CBS

BASISSCHOOL EN KINDEROPVANG

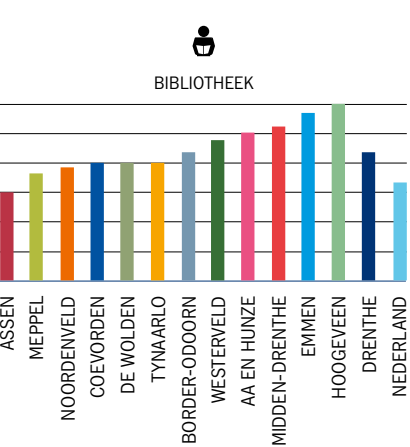
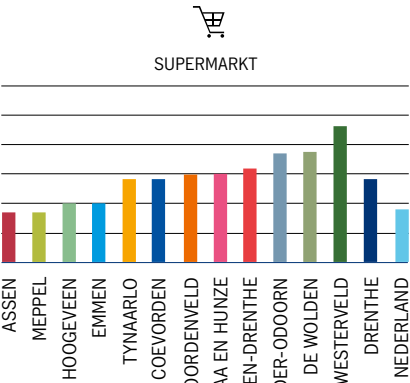
De basisschool en de kinderopvang lagen in 2012 gemiddeld op respectievelijk 0,9 km en 1,4 km afstand. De afstand tot de basisschool was het grootst in Westerveld (1,2 km). Met de verwachte sluiting van basisscholen in de provincie zal deze afstand de komende jaren toenemen. De afstand tot de kinderopvang was het grootst in Borger-Odoorn (3 km).

Kijken we op dorp- en wijkniveau, dan zien we dat de afstand tot de dichtstbijzijnde school het grootst was in de dorpen Anderen en Doldersum (4,3 km). De afstand tot de kinderopvang was het grootst in Weiteveen (7,3 km in 2012).

GEMIDDELDE AFSTAND TOT VOORZIENINGEN
IN KILOMETERS PER GEMEENTE
2012 BRON: CBS

MOBILITEIT

Meer nog dan de nabijheid van voorzieningen is de bereikbaarheid hiervan van belang voor de leefbaarheid. In een gebied waar het autobezit hoog is en de inwoners mobiel, is minder snel sprake van een 'leefbaarheidsvraagstuk' wanneer voorzieningen verder weg zijn dan in een gebied met minder mobiele inwoners.

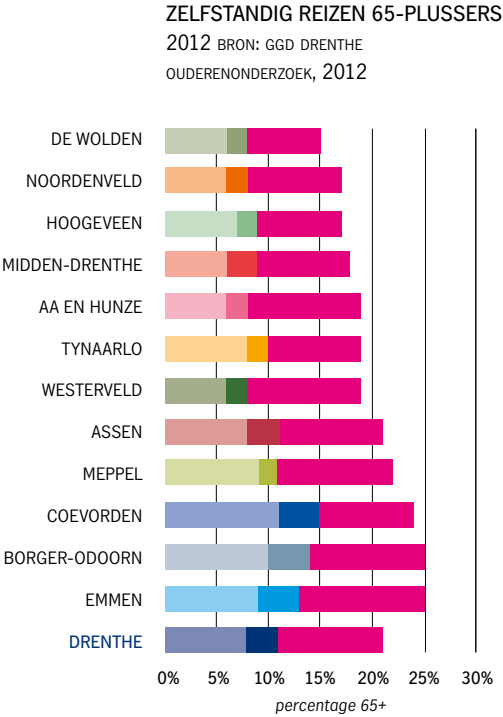
Met name voor ouderen kan het lastig zijn om zelfstandig te reizen naar soms verder gelegen voorzieningen. In 2012 gaf 10% van de 65-plussers in Drenthe aan alleen met hulp van anderen te kunnen reizen met eigen of openbaar vervoer.

Het aandeel ouderen dat moeite heeft met zelfstandig reizen is het grootste in Coevorden, Emmen en Borger-Odoorn. De groep 65-plussers die moeite heeft met zelfstandig reizen ligt in deze gemeenten rond de 5% van de totale bevolking. In Borger-Odoorn moet deze groep tevens het verst reizen naar de voorzieningen. In De Wolden is het aandeel ouderen dat hier moeite mee heeft het laagste.

Met name voor ouderen kan het lastig zijn om zelfstandig te reizen naar soms verder gelegen voorzieningen

- ALLEEN MET HULP VAN ANDEREN
- MET GROTE MOEITE
- MET ENIGE MOEITE

6.2 WAT ZEGT DIT OVER DE LEEFBAARHEID?

In Drenthe is de gemiddelde afstand tot de verschillende voorzieningen relatief groot, maar tot nu toe vrij constant. Wel is sprake van dreigende sluiting van voorzieningen. Het verdwijnen van voorzieningen hoeft geen ernstige gevolgen te hebben voor de leefbaarheid; verschillende onderzoeken tonen aan dat mensen ook in dorpen zonder voorzieningen vaak erg tevreden zijn met het wonen in hun dorp. Wel belangrijk is de bereikbaarheid van de voorzieningen.

Een gebied is leefbaar voor de bewoners als voorzieningen niet al te ver weg zijn, en als er mogelijkheden zijn voor alle doelgroepen om deze te bereiken. De bereikbaarheid wordt naast afstand vooral beïnvloed door de mobiliteit van de inwoners.

BEREIKBAARHEID VOORZIENINGEN IN HET GEDING

De grootste afstanden tot voorzieningen zijn in Midden-Drenthe, in delen van Westerveld, een deel van De Wolden en het veenkoloniale gebied. Het betreft hier dunbevolkte gebieden. Wanneer hier (ten gevolge van demografische veranderingen, toegenomen automobilititeit en veranderende consumentenvoorkeuren) voorzieningen verdwijnen, dan heeft dit grotere gevolgen voor de bereikbaarheid dan wanneer dit gebeurt in een stedelijke omgeving – daar is de voorzieningendichtheid immers veel groter. De grootste problemen zijn te verwachten in gebieden met veel ouderen, aangezien die vaak minder mobiel zijn.

In de gemeente Borger-Odoorn is goede bereikbaarheid van voorzieningen een leefbaarheidsvraagstuk, aangezien een relatief grote groep niet in staat is om zelfstandig te reizen en de afstand tot voorzieningen hier relatief groot is.

Uit het recente ouderenonderzoek van de GGD blijkt dat juist in de kleine kernen in Midden-Drenthe, waar de voorzieningen ver weg zijn, een groot deel van de ouderen prima in staat is om zelfstandig te reizen. Dit kan op twee manieren worden geduid: ofwel er is geen probleem (de afstanden zijn weliswaar groot, maar ook de oudere inwoners kunnen ze goed bereiken), of er is wel degelijk een probleem, maar de ouderen die hier last van hebben verhuizen naar grotere kernen.

TOENEMENDE BEHOEFTE AAN VOORZIENINGEN VOOR OUDEREN

Het aandeel oudere ouderen (80-plussers) verdubbelt tussen nu en 2044, van een twintigste deel in 2014 naar een achtste deel van de totale bevolking in 2044 - in sommige gevallen tot zelfs ongeveer een zesde van de totale bevolking (in Westerveld, Noordenveld en de Wolden).

Aan voorzieningen voor ouderen zal in de komende jaren dus meer behoefte zijn. De vergrijzing zorgt ervoor dat een groeiende groep behoefte krijgt aan zorg (hoewel de ouderen van de toekomst waarschijnlijk tot op hogere leeftijd vitaal zullen zijn). Het ingezette beleid om mensen langer thuis te laten wonen, betekent dat deze zorg in toenemende mate in de thuissituatie geboden zal moeten worden. De sluiting van verzorgingshuizen kan ervoor zorgen dat ook aanpalende voorzieningen zoals een maaltijdservice in de knel komen. In dunbevolkte gebieden zal hét leefbaarheidsvraagstuk worden hoe er goede zorg gewaarborgd kan blijven.

In dunbevolkte gebieden zal hét leefbaarheidsvraagstuk worden hoe er goede zorg gewaarborgd kan blijven

GOEDE SPREIDING ONDERWIJSVOORZIENINGEN WAARBORGEN

Door de demografische veranderingen zal er minder behoefte komen aan voorzieningen gericht op kinderen.

De afname van het aantal kinderen zorgt ervoor dat er minder leerlingen zijn voor de scholen, waardoor scholen zullen moeten fuseren of sluiten. Het aandeel 0-15 jarigen daalt tussen nu en 2044, van 17% naar 15% van de totale bevolking – in sommige gevallen tot 13% van de totale bevolking (in Westerveld en Aa en Hunze). De afstand tot de basisschool was het grootst in Westerveld. In de dunbevolkte gebieden zal het leefbaarheidsvraagstuk worden hoe een goede spreiding van onderwijsvoorzieningen gewaarborgd kan blijven.

7 GEZONDHEID & LEEFSTIJL

Ervaren leefbaarheid | Leefstijl | Wat zegt dit over de leefbaarheid?

Leefbaarheid wordt mede bepaald door het welzijn en de gezondheid van inwoners van een gebied. Als in een gebied veel mensen wonen met een slechte gezondheid kan dit nadelig uitwerken op de sociaaleconomische situatie. En daarmee kan ook de leefbaarheid verminderen.

Daarnaast is het zo dat mensen met een betere gezondheid en een grotere mate van welzijn vaak ook meer tevreden zijn over hun omgeving. Dit heeft waarschijnlijk te maken met het gevoel grip te hebben op het eigen leven.

7.1 ERVAREN GEZONDHEID

Wanneer in een gebied veel mensen wonen die zich niet gezond voelen, kan dit nadelig zijn voor de sociaaleconomische situatie en de vitaliteit van het gebied. Daardoor kan ook de leefbaarheid verminderen.

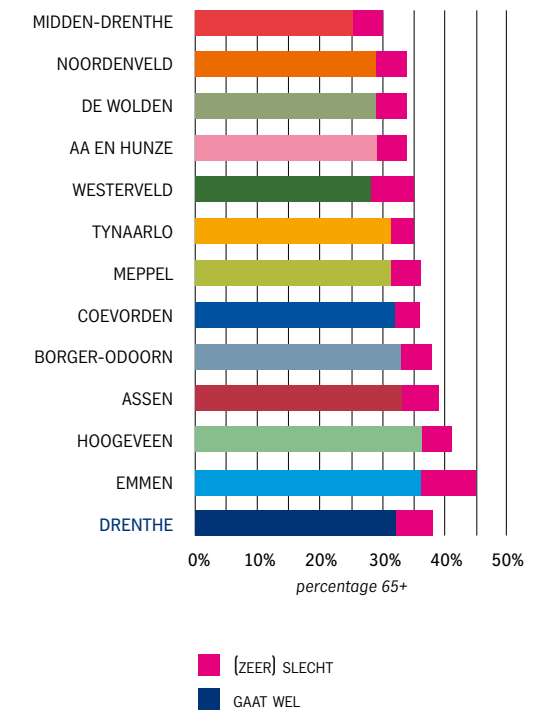
Mensen met een slechtere gezondheid of beperkingen zijn vaak minder positief over de omgeving waar zij wonen. Dit komt mogelijk doordat zij voorzieningen minder makkelijk kunnen bereiken en minder makkelijk kunnen 'meedoen' in de samenleving.

GEZOND VOELEN

79,4% van de 19- tot 65-jarigen in Drenthe gaf in 2012 aan een (zeer) goede gezondheid te hebben. Landelijk ervoer 80,7% van de 19- tot 65-jarigen de gezondheid als (zeer) goed. Van de 65-plussers in Drenthe gaf 60% aan een (zeer) goede gezondheid te hebben, tegenover 60,6% landelijk.

Volgens het ouderenonderzoek 2012 van GGD Drenthe ligt het percentage ouderen dat zich gezond voelt in Drenthe iets hoger dan volgens CBS. Ouderen in Midden-Drenthe, Noordenveld en De Wolden voelen zich het vaakst gezond; ouderen in Emmen het minste.

ERVAREN GEZONDHEID
65-PLUSSERS
2012 BRON: GGD DRENTH
OUDERENONDERZOEK 2012

BEPERKINGEN EN AANDOENINGEN

Van de 19- tot 65 jarigen in Drenthe gaf in 2012 10,7% aan last te hebben van één of meer lichamelijke beperkingen. Dit is gelijk aan het landelijke beeld. Onder ouderen in Drenthe was dit 26,8%, tegenover 30,2% landelijk. 53,3% van de 19- tot 65-jarigen in Drenthe gaf in 2012 aan één of meer langdurige aandoeningen te hebben. Landelijk is dit 54,5%. Onder ouderen in Drenthe is dit 81,1%, tegenover 84,4% landelijk.

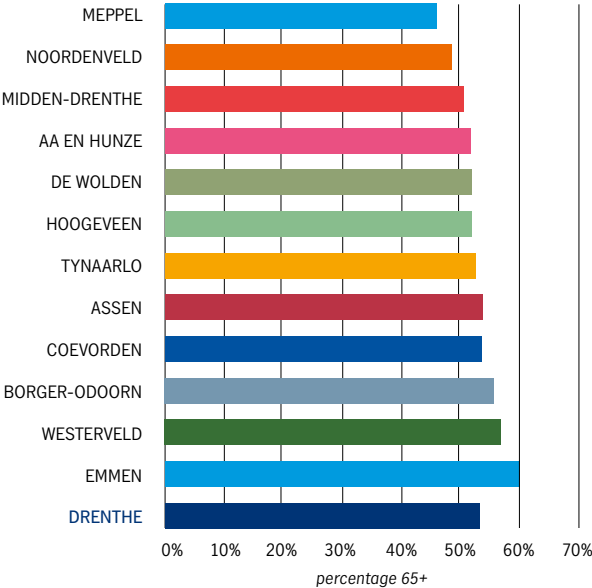
BELEMMERINGEN DOOR GEZONDHEID

Als gevolg van gezondheidsproblemen kunnen mensen belemmeringen ervaren in het dagelijks leven. Van de 19 tot 65-jarigen gaf in 2013 31% aan belemmerd te worden bij de dagelijkse bezigheden door een ziekte of aandoening. Onder 65-plussers was dit in 2012 54%. In Emmen was de groep ouderen die zich belemmerd voelt met 60% het grootste, in Meppel met 46% het kleinste.

  79,4%
van de 19 tot 65-jarigen
geeft aan een (zeer) goede
gezondheid te hebben

**BELEMMERD DOOR ZIEKTE
OF AANDOENING 65-PLUSSERS**
2012 BRON: GGD DRENTHES OUDERENONDERZOEK 2012

7.2 LEEFSTIJL

Inwoners van Drenthe leven iets minder gezond dan de gemiddelde Nederlander. Ze roken en drinken iets meer dan gemiddeld in Nederland en kampen iets vaker met overgewicht.

Overgewicht, roken en drinken hebben invloed op de gezondheid. Het is ook bekend dat mensen met een lager opleidingsniveau en een lager inkomen vaak slechter scoren op deze leefstijlaspecten. Een slechtere gezondheid zorgt voor een lager welbevinden en kan ook sociaaleconomische gevolgen hebben. Sport en beweging kunnen bijdragen aan het tegengaan van overgewicht.

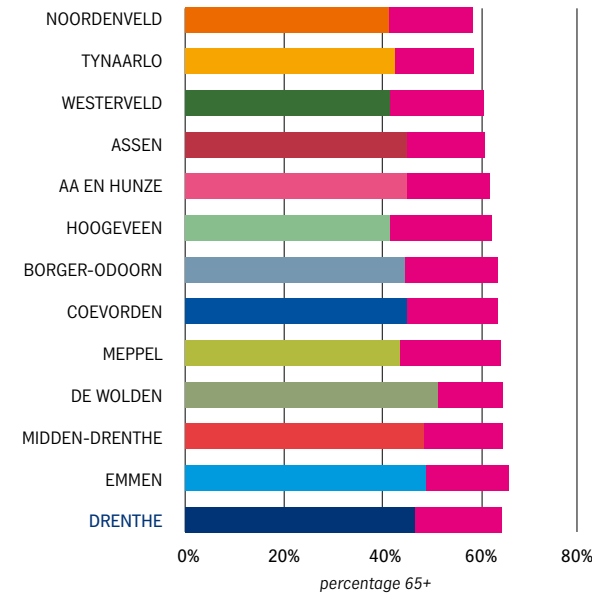
OVERGEWICHT

50% van de inwoners van Drenthe had in 2012 overgewicht (37% heeft overgewicht en 13% van de volwassenen is obees). Dat ligt iets boven het Nederlandse cijfer van 47% (35% overgewicht, 12% obesitas). Het percentage van de inwoners met overgewicht is ten opzichte van 2009 gelijk gebleven, het percentage met obesitas is 1% afgenomen (GGD).

Het hoogste percentage ouderen met overgewicht (inclusief obesitas) woont in Emmen, Midden-Drenthe, De Wolden en Meppel. De meeste obesitas onder ouderen treffen we aan in Meppel, Hoogeveen (beide 20%) en Westerveld (18%).

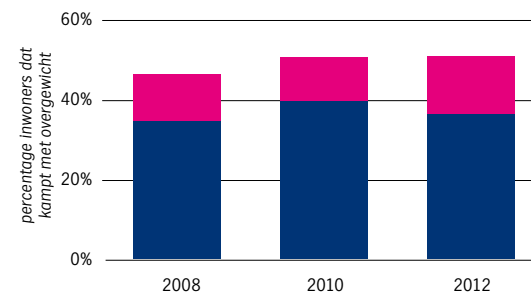
OVERGEWICHT 65+
2012 BRON: GGD DRENTH
OUDERENONDERZOEK 2012

■ OVERGEWICHT
■ OBESITAS

OVERGEWICHT
2008-2012
BRON: DRENTSE SPORTMONITOR

■ OVERGEWICHT
■ OBESITAS

ROKEN EN DRINKEN

Inwoners van Drenthe leven iets minder gezond dan de gemiddelde Nederlander. 23,6% van de inwoners van Drenthe boven de 19 jaar rookte in 2012. In 2009 was dit nog 28% van de inwoners volgens het volwassenonderzoek 2013 van de GGD. Landelijk was dat 22,8% in 2012. Van de 65 plussers rookt volgens het ouderenonderzoek 2012 van de GGD 11% van de inwoners van Drenthe. De meeste in Coevorden (15%), Borger-Odoorn (13%), Emmen en Hoogeveen (beide 12%), en het minste in De Wolden, Midden-Drenthe en Tynaarlo (elk 9%).

Verder was in 2012 9,3% van de Drentse inwoners boven de 19 jaar een overmatige drinker, tegen 8,4% landelijk.

 9,3%
van de inwoners in
Drenthe boven de 19 jaar
drinkt overmatig

 8,4%
van de inwoners in
Nederland boven de 19 jaar
drinkt overmatig

7.3 WAT ZEGT DIT OVER DE LEEFBAARHEID?

Het welzijn en de gezondheid van inwoners van een gebied bepaald leefbaarheid mede. Wanneer in een gebied veel mensen wonen die zich niet gezond voelen, kan dit nadelig zijn voor de sociaaleconomische situatie en de vitaliteit van het gebied. Daardoor kan ook de leefbaarheid verminderen.

GROTE VERSCHILLEN

8 van de 10 volwassenen in Drenthe geeft aan een (zeer) goede gezondheid te hebben, bij de ouderen is dat 6 op de 10. Op provinciale schaal levert de gezondheidssituatie kennelijk geen groot leefbaarheidsvraagstuk op. Op lokale schaal zijn er echter opvallend grote verschillen tussen de gemeenten; ouderen in Emmen, Hoogeveen, Assen en Borger-Odoorn voelen zich het minst gezond.

LEEFSTIJL

Inwoners van Drenthe leven iets minder gezond dan de gemiddelde Nederlander. Ze roken en drinken iets meer dan gemiddeld in Nederland en kampen iets vaker met overgewicht. De helft van de inwoners van Drenthe kampt met (ernstig) overgewicht. Onder de ouderen in Drenthe is dit 63%, het hoogste is dit in Emmen, Midden Drenthe, de Wolden en Meppel.

31% van de volwassenen in Drenthe voelt zich door een ziekte of aandoening belemmerd in het dagelijks leven. Onder 65 plussers in Drenthe is dit 54%. In Borger-Odoorn, Westerveld en Emmen voelen ouderen zich het meest belemmerd door een ziekte of aandoening.

8 ERVAREN LEEFBAARHEID

Tevredenheid woonomgeving | Wat zegt dit over leefbaarheid?

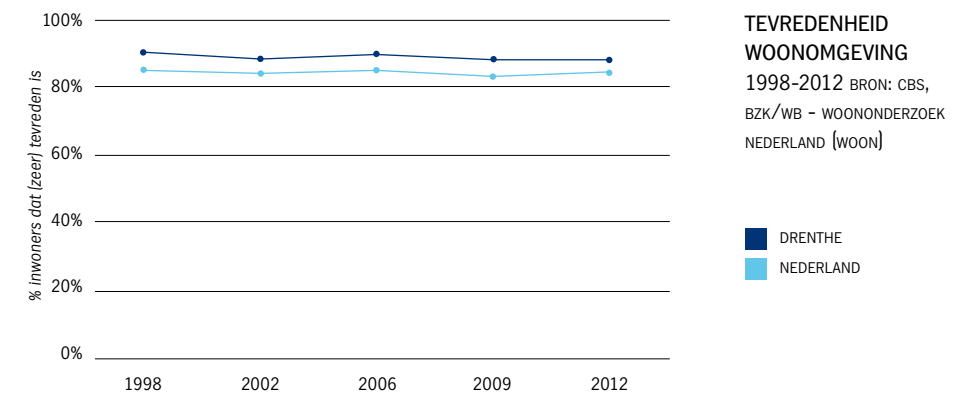
Hoe prettig mensen het vinden om ergens te wonen, hangt af van een veelheid aan factoren. In de voorgaande hoofdstukken zijn veel van deze factoren de revue gepasseerd. In dit hoofdstuk kijken we rechtstreeks naar de 'ervaren leefbaarheid', ofwel het oordeel van bewoners.

8.1 TEVREDENHEID WOONOMGEVING

In de periode 1998-2012 was 88-90% van de inwoners van Drenthe is (zeer) tevreden met de eigen woonomgeving. Het gemiddelde rapportcijfer voor de woonbuurt schommelt rond de 7,5. Inwoners van Drenthe zijn meer tevreden met hun woonomgeving dan de gemiddelde Nederlander.

Hoe inwoners de leefbaarheid van hun woonomgeving ervaren, is op verschillende manieren te meten. Eén manier is rechtstreeks te vragen naar de tevredenheid over de woonomgeving. Een andere manier is om te vragen of mensen zouden willen verhuizen als dat zou kunnen, en of zij vinden dat hun buurt er in het afgelopen jaar op voor- of achteruit gegaan is.

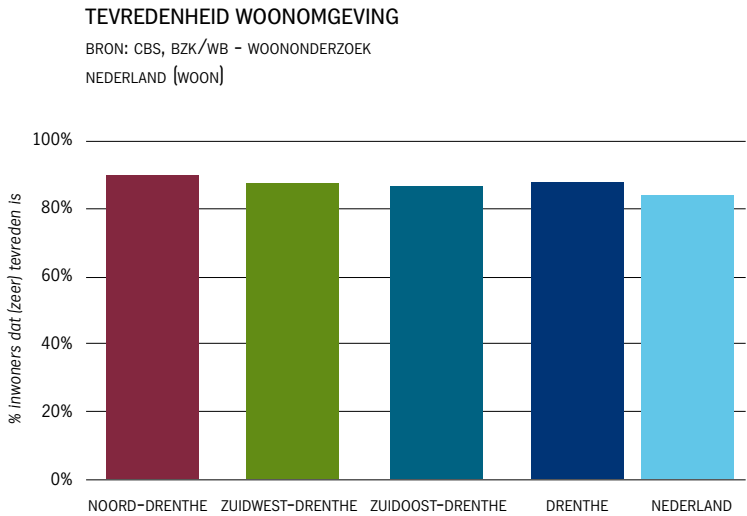

TEVREDENHEID HOOG EN BOVENGEMIDDELD

In de periode 1998-2012 schommelde het percentage inwoners van Drenthe dat (zeer) tevreden is met hun woonomgeving tussen de 88 en 90%. Inwoners van Noord-Drenthe zijn het meest tevreden over hun woonomgeving. In 2012 gaf 90% van de inwoners van deze regio aan (zeer) tevreden te zijn. In Zuidwest-Drenthe is 88% (zeer) tevreden, in Zuidoost-Drenthe 87%. In alle Drentse regio's is de tevredenheid hoger dan gemiddeld in Nederland (84%). Cijfers uit een recent CBS rapport bevestigen dit beeld. Van de 15-plussers in Drenthe is 88% tevreden met het eigen leven en 90% gelukkig. Dit is respectievelijk 2 procentpunt en 3 procentpunt hoger dan het landelijk gemiddelde.

In termen van een rapportcijfer gaven inwoners van Drenthe de leefbaarheid van hun woonbuurt in 2012 gemiddeld een 7,5. Sinds 2008 fluctueerde het cijfer tussen de 7,4 en 7,6. Dat is structureel 0,1 tot 0,2 punt hoger dan gemiddeld in Nederland. Uit onderzoek onder het Drents Panel in 2006 bleek dat inwoners van de Drentse dorpen het leven in hun woonplaats iets hoger waardeerden dan de inwoners van de steden.

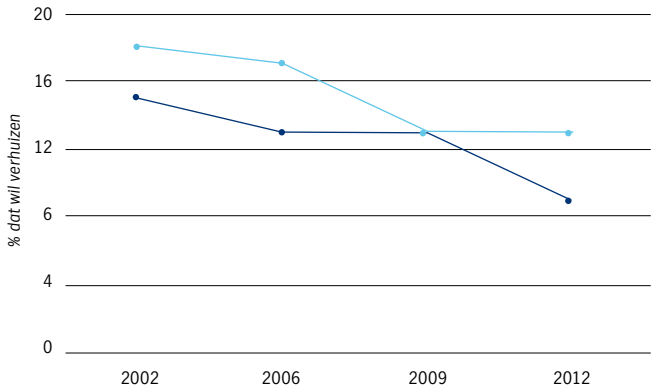
Op de vraag of men het vervelend vindt om te wonen op de plaats waar men woont, antwoordt een heel klein deel van de inwoners van Drenthe (2%) bevestigend. Landelijk is dit 3%. Een zeer groot deel van de inwoners (93%) vindt het juist niet vervelend om te wonen op de plaats waar zij wonen. Landelijk is dit 89%.

WENS TOT VERHUIZEN

2002-2012
BRON: CBS,
BZK/WB – WOONONDERZOEK
NEDERLAND (WOON)

DRENTH
NEDERLAND

WENS TOT VERHUIZEN

Inwoners van Drenthe willen minder vaak verhuizen dan gemiddeld in Nederland. Dit geldt voor alle drie de regio's. Het percentage mensen dat wil verhuizen, vertoont sinds 2002 een dalende trend. Dat geldt overigens ook voor Nederland als geheel.

Kijken we naar de verschillen binnen Drenthe, dan valt op dat inwoners van Zuidwest-Drenthe het vaakst aangeven dat zij, indien mogelijk, zouden willen verhuizen (11% in 2012). In Noord-Drenthe is het percentage het laagst (8%).

LEEFBAARHEID BUURT STEEDS BETER

Het aandeel inwoners van Drenthe dat van mening is dat hun buurt er het afgelopen jaar op achteruit is gegaan, nam in de periode 2002-2012 af van 11% tot 9%. Dit percentage lag in 2012 in alle Drentse regio's op ongeveer hetzelfde niveau. In Nederland als geheel is het percentage al jaren enkele procenten hoger, maar vond ook een daling plaats, tot 12% in 2012. Overigens is ook het percentage inwoners dat vindt dat de buurt vooruit is gegaan, in Drenthe lager dan in Nederland als geheel.

8.2 WAT ZEGT DIT OVER DE LEEFBAARHEID?

Hoe kijken de bewoners in Drenthe zelf naar de leefbaarheid van hun woonomgeving? De bewoners zijn bovengemiddeld tevreden over het wonen in Drenthe. Ze geven de leefbaarheid van hun woonbuurt gemiddeld een 7.5 als rapportcijfer en vinden dat hun buurt er de afgelopen 10 jaar op vooruit is gegaan. 88% van de Drenten is tevreden met het eigen leven en 90% is gelukkig. Op dit terrein spelen er in Drenthe kennelijk geen leefbaarheidsvraagstukken.

De tevredenheid van bewoners is niet alleen afhankelijk van gebiedsfactoren, maar ook van persoonlijke factoren, zoals hun sociaal economische situatie en gezondheid. De tevredenheid met de woonomgeving in Zuidoost Drenthe is iets lager dan in de andere regio's. In Zuidoost Drenthe stapelt zich de sociaal economische problematiek. In Emmen voelen ouderen zich het minste gezond.

Mensen met een slechtere gezondheid zijn vaak minder positief over hun omgeving. Dat komt mogelijk doordat ze voorzieningen minder makkelijk kunnen bereiken en minder makkelijk kunnen 'meedoen' in de samenleving.

De bewoners zijn
bovengemiddeld tevreden
over het wonen in Drenthe

CONCLUSIE

Deze monitor is de eerste meting over de huidige stand van leefbaarheid in Drenthe. De volgende meting is over twee jaar en die maakt het mogelijk om ontwikkelingen in de leefbaarheid in de tijd te volgen.

Op onderdelen is in dit rapport al gekeken naar de ontwikkeling in de afgelopen jaren, maar eigenlijk zal het pas na de volgende meting (over twee jaar) goed mogelijk zijn om uitspraken te doen over de ontwikkelingen in de leefbaarheid in de loop van de tijd.

Hoe prettig is het wonen, werken en leven in Drenthe? De 'leefbaarheid' waar het bij het beantwoorden van die vraag om gaat, is afhankelijk van veel factoren. Het gaat om objectieve zaken, als de aanwezigheid van voorzieningen. Maar de tevredenheid van bewoners met hun leefomgeving is ook afhankelijk van bijvoorbeeld het gevoel van veiligheid en de sociale cohesie in een buurt. Leefbaarheid die je op grond van objectieve gegevens zou kunnen verwachten, hoeft niet altijd in lijn te zijn met de 'ervaren leefbaarheid' (de beleving van de bewoners).

'Leefbaarheid' valt uiteen in vele facetten. Het belang van die verschillende facetten voor de totale leefbaarheid is voor ieder individu verschillend. We stellen mede daarom niet één totaalscore vast voor leefbaarheid, maar belichten de onderliggende facetten afzonderlijk.

De inwoners van Drenthe zijn, om te beginnen, erg tevreden over het wonen in Drenthe. De leefbaarheid van de eigen woonbuurt krijgt in alle regio's een dikke voldoende. Op grond van objectieve gegevens en de ervaren leefbaarheid van bewoners zijn er verschillende leefbaarheidsvraagstukken te duiden voor Drenthe als geheel en/of voor bepaalde regio's, gebieden en gemeenten.

INVLOED DEMOGRAFISCHE ONTWIKKELINGEN OP LEEFBAARHEID
De samenstelling van de Drentse bevolking verandert sterk. In Drenthe krimpt de groep jongeren en de potentiële beroepsbevolking en daalt op termijn het aantal huishoudens, terwijl het aantal ouderen toeneemt. De demografische ontwikkelingen die gaande zijn en in de komende jaren zullen doorzetten, zullen invloed hebben op de leefbaarheid in Drenthe. Ze zullen een weerslag hebben op de woningmarkt, op de economie en op het voorzieningenniveau.

STAPELING (SOCIAAL)ECONOMISCHE PROBLEMATIEK
De economische situatie levert tamelijk omvangrijke leefbaarheidsvraagstukken op in de gebieden met een zwakke economische basis, een hoge (jeugd)werkloosheid, een laag gemiddeld opleidingsniveau en veel lage inkomens. Lage inkomens gaan vaak samen met andere problemen, zoals werkloosheid en een slechte gezondheid. Relatief meer mensen in het gebied geven aan zich niet gezond te voelen. Dit kan weer nadelig zijn voor de sociaaleconomische situatie en de vitaliteit van het gebied. De stapeling van problematiek op het (sociaal) economisch vlak doet zich vooral voor in Zuidoost-Drenthe en in bepaalde mate ook Assen, Hoogeveen en Meppel.

De kleiner wordende beroepsbevolking zal naar verwachting niet vanzelf tot een afname van de werkloosheid leiden; er blijft een mismatch bestaan op de arbeidsmarkt met een relatief hoge werkloosheid als gevolg.

MISMATCH BESCHIKBARE EN GEWENSTE WONINGEN
Door de crisis op de woningmarkt en de demografische ontwikkelingen vraagt de woningmarkt in Drenthe de komende tijd veel aandacht. De huishoudensdaling treedt in Drenthe de komende 5-10 jaar het eerst op in Zuidoost-Drenthe. Naar verwachting treden dan de volgende veranderingen op: een overschot aan woningen, met risico's van leegstand en verpaupering; en een mismatch tussen het type woningen dat beschikbaar is en de gewenste woningen.

BEREIKBAARHEID GOEDE ZORG EN SPREIDING ONDERWIJS VOOR DUNBEVOLKTE GEBIEDEN WAARBORGEN
Door de demografische veranderingen zal er minder behoefte komen aan voorzieningen gericht op kinderen, en juist meer aan voorzieningen voor ouderen. Waarborgen van goede zorg en een goede spreiding van onderwijsvoorzieningen in dunbevolkte gebieden is een belangrijk aandachtspunt.

MEEDOEN EN EENZAAMHEID
Op Drentse schaal is eenzaamheid een issue. De eenzaamheid van 19-65 jarigen is toegenomen naar 39%. Ook de burenccontacten zijn minder intensief geworden. Mensen met een slechtere gezondheid zijn vaak minder positief over hun omgeving. Dat komt mogelijk doordat ze voorzieningen minder makkelijk kunnen bereiken en minder makkelijk kunnen 'meedoen' in de samenleving. Ouderen in Emmen voelen zich het minste gezond.

MEDEVERANTWOORDELIJK VOOR LEEFBAARHEID
Er bestaat een goede voedingsbodem voor burgerkracht in Drenthe. Inwoners voelen zich sterk verantwoordelijk voor de leefbaarheid in Zuidoost-Drenthe en Noord-Drenthe.

De belangrijkste conclusies van deze eerste meting zijn hieronder per thema op een rij gezet. In de bijlage staat per gemeente een aantal kerncijfers op een rij.

TRENDS & VERGELIJKINGEN

WONEN & WOONOMGEVING

WONINGMARKT In de periode 2010-2012 daalde de gemiddelde WOZ-waarde van woningen van **€215.000** naar **€207.000** (-3,7%).

ONDERHOUDSSTAAT In de periode 1998-2012 is de onderhoudsstaat van woningen verder verbeterd.

LEEGSTAND In de periode 2008-2012 nam het aandeel leegstaande woningen toe van 4,8% naar **4,9%**.

OVERLAST In de periode 2006-2012 nam de overlast van rommel toe.

VEILIGHEIDSGEVOEL In de periode 1998-2012 nam het aandeel inwoners dat bang is om lastiggevallen of beroofd te worden af van **5%** naar **3%**.

» In Drenthe was de daling van de WOZ-waarde minder sterk dan in Nederland (-3,7% tegen -4,5%).

» In Drenthe zijn de woningen gemiddeld beter onderhouden dan in Nederland.

» In Drenthe staan relatief minder woningen leeg dan in Nederland.

» In Drenthe hebben inwoners minder last van rommel in de openbare ruimte, van geluid en van stank, stof en vuil dan in Nederland.

» In Drenthe is het aandeel inwoners dat zich onveilig voelt lager dan in Nederland (3% tegen 8% in 2012).

II SOCIALE STRUCTUUR

EENZAAMHEID In de periode 2007- 2012 nam het aandeel ouderen dat zich in meer of mindere mate eenzaam voelt af van **42%** naar **39%**. Onder 19-65-jarigen steeg het percentage juist, van **36%** in 2009 naar **39%** in 2013.

CONTACT BUREN In de afgelopen jaren is het burenccontact minder intensief geworden.

EIGEN VERANTWOORDELIJKHEID LEEFBAARHEID In de periode 2006-2012 daalde het aandeel inwoners dat zich medeverantwoordelijk voelt voor de leefbaarheid van hun buurt van **83%** naar **78%**.

GEHECHTHEID AAN WOONPLAATS Het aandeel inwoners dat (zeer) gehecht is aan de eigen woonplaats ligt al meerdere jaren rond de **74%**.

» In Drenthe lijkt eenzaamheid meer voor te komen dan in Nederland.

» In Drenthe is het aandeel inwoners dat veel contact heeft met de buren ruim hoger dan in Nederland.

» In Drenthe is het aandeel inwoners dat zich medeverantwoordelijk voelt voor de leefbaarheid van de buurt hoger dan in Nederland (**78%** tegen **74%** in 2012).

» In Drenthe is het aandeel inwoners dat aangeeft gehecht te zijn aan de eigen woonplaats iets lager dan in Nederland (**74%** tegen **76%** in 2012).

III WERK & INKOMEN

OPLEIDING In de periode 2000-2012 daalde het aandeel inwoners met een laag opleidingsniveau van **33%** naar **25%** van de beroepsbevolking.

WERKGELEGENHEID De werkgelegenheid is de afgelopen jaren afgenomen. Tussen april 2012 en april 2013 daalde het aantal banen met bijna **1%**. De economische crisis laat nog duidelijk sporen na.

WERKLOOSHEID In 2013 is de werkloosheid verder opgelopen. Eind december was **10,6%** van de beroepsbevolking werkloos.

JEUGDWERKLOOSHEID In de periode 2008-2012 is het aandeel jongeren in de totale werkloosheid toegenomen. In 2013 nam het aandeel weer iets af.

INKOMEN In de periode 2009-2011 nam het aandeel inwoners met een laag inkomen toe van **42%** naar **43%**.

BIJSTANDSUITKERINGEN In de periode 2010-2012 nam het aantal bijstandsuitkeringen toe van **40** naar **44** per 1.000 huishoudens.

» In Drenthe is het aandeel laagopgeleiden hoger dan landelijk (**25%** tegen **22-23%**). Overigens zijn er grote verschillen binnen de provincie.

» In Drenthe was tussen april 2012 en april 2013 de daling van de werkgelegenheid minder dan in Nederland (bijna **-1%** tegen **-1,4%**)

» Net als in Drenthe nam in Nederland in 2013 de werkloosheid toe. Hoewel het verschil met Nederland kleiner is geworden, was de werkloosheid in Drenthe eind 2013 nog altijd hoger dan landelijk (**10,6%** tegen **9,7%**). In 2013 werd het verschil tussen Drenthe en Nederland wel iets kleiner.

» In Drenthe is de jeugdwerkloosheid hoger dan in Nederland.

» In Drenthe is het aandeel mensen met een laag inkomen hoger dan in Nederland (**43%** tegen **40%**).

» In Drenthe is het aantal bijstandsuitkeringen relatief lager dan in Nederland. Net als in Drenthe nam in Nederland het aandeel mensen in de bijstand toe.

IV VOORZIENINGEN & BEREIKBAARHEID

AFSTAND TOT VOORZIENINGEN In de periode 2007-2011 bleven de afstanden tot voorzieningen vrij constant.

» In Drenthe is de afstand tot voorzieningen groter dan in Nederland. Overigens zijn er grote verschillen binnen de provincie.

V GEZONDHEID & LEEFSTIJL

ERVAREN GEZONDHEID In 2012 was het aandeel mensen van 19 tot 65 jaar dat de eigen gezondheid goed tot zeer goed noemt **80%**. Bij de 65-plussers was dat **60%**, waarbij de verschillen tussen de gemeenten vrij groot zijn.

LEEFTIJL In de periode 2008-2012 nam het aandeel mensen met overgewicht toe van **47%** naar **50%**.

» Inwoners van Drenthe leven iets minder gezond dan de gemiddelde Nederlander. Ze roken en drinken iets meer en kampen iets vaker met overgewicht.

VI ERVAREN LEEFBAARHEID

TEVREDENHEID WOONOMGEVING In de periode 1998-2012 was **88-90%** van de inwoners van Drenthe (zeer) tevreden met de eigen woonomgeving. Het gemiddelde rapportcijfer voor de woonbuurt schommelt rond de 7,5.

» Inwoners van Drenthe zijn meer tevreden met hun woonomgeving dan de gemiddelde Nederlander.

FEITEN & CIJFERS

OVER LEVEN, WONEN
& WERKEN IN DRENTHE

12x RESULTATEN & ONTWIKKELINGEN

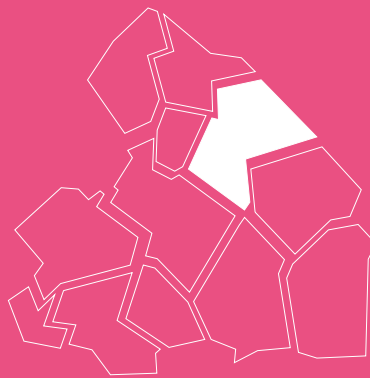
ZIE VOOR GEBRUIKTE BRONNEN EN DEFINITIES
PAGINA 140 -144

AA EN HUNZE

KERNEN **35**
OPPERVLAKTE **279 km²**
HOOFDPLAATS **Gieten**

INWONERS 2014 **25.357** PROGNOSE 2044 **22.176**

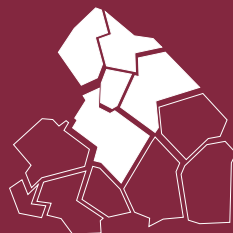

LEEFBAARHEID

Hoe prettig is het wonen in de gemeente Aa en Hunze? De 'leefbaarheid' is afhankelijk van vele factoren. Het gaat om objectieve zaken als de aanwezigheid van voorzieningen, de bereikbaarheid en de sociaaleconomische achtergrond van de bewoners. Maar de tevredenheid van burgers met hun leefomgeving is ook afhankelijk van lastiger te objectiveren zaken als het gevoel van veiligheid en de sociale cohesie in de buurt.

Het begrip 'leefbaarheid' geeft aan hoe aantrekkelijk en/of geschikt een gebied of gemeenschap is om er te wonen, te leven en te werken. Centraal staat dus de vraag in hoeverre de woonomgeving en de voorzieningen aansluiten bij de verwachtingen, wensen en behoeften van de mensen die er wonen.

Noord-Drenthe

90%

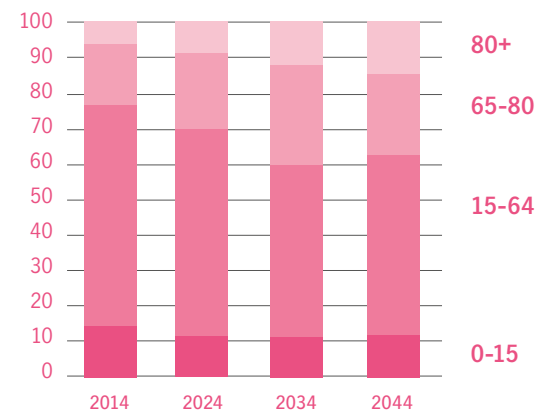
ERVAREN LEEFBAARHEID

90% van de inwoners van Noord-Drenthe is (zeer) tevreden met de eigen woonomgeving. Hiermee zijn ze meer tevreden met hun woonomgeving dan de gemiddelde Nederlander. In Noord-Drenthe vindt **15%** dat de buurt erop vooruit is gegaan in het afgelopen jaar, **9%** vindt de buurt erop achteruit gegaan. Inwoners van Noord-Drenthe willen minder vaak verhuizen dan gemiddeld in Nederland.

BEVOLKING

BEVOLKINGSOPBOUW

aandeel naar leeftijdscategorie

13%

minder inwoners in 2044

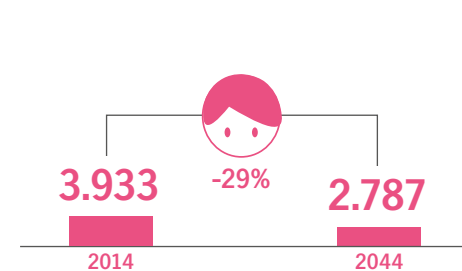
BEVOLKINGSDALING

In 2044 heeft Aa en Hunze bijna 13% minder inwoners dan in 2014. Dit is een grotere krimp dan in Drenthe gemiddeld. Aa en Hunze hoort hiermee tot de middenmoot van de Drentse gemeenten.

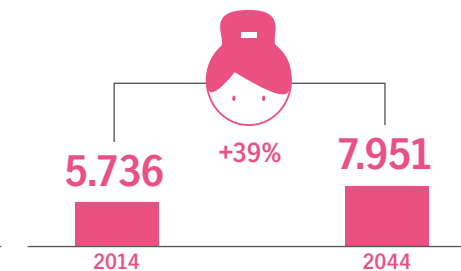
0-15 JAAR

65-PLUS

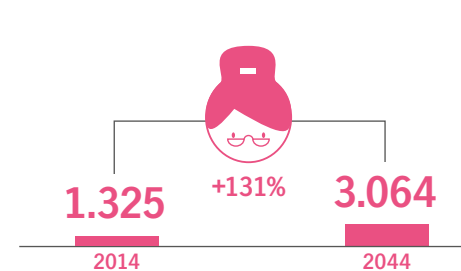
80-PLUS

Het aandeel kinderen tot 15 jaar daalt van **16%** in 2014 naar **13%** in 2044. In absolute aantallen daalt het aantal kinderen tot 15 jaar van 3.933 in 2014 naar 2.787 in 2044. Dit is een daling van 29%.

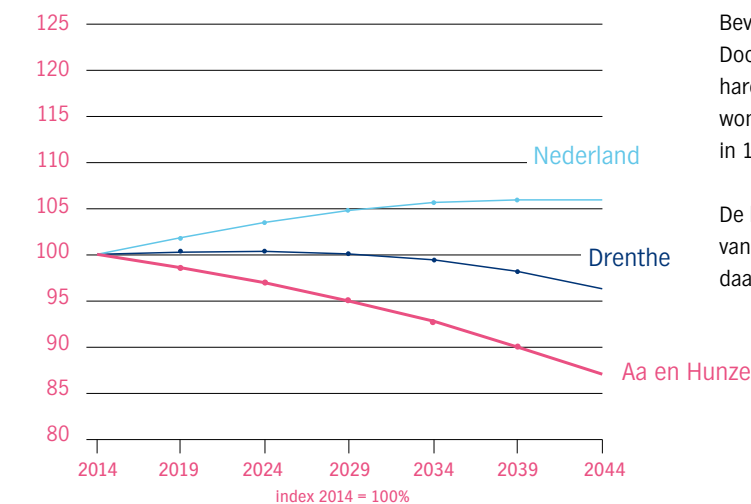

In 2014 is **23%** van de bevolking van Aa en Hunze 65 jaar of ouder. In 2044 zal **36%** van de bevolking van Aa en Hunze 65 jaar of ouder zijn. In absolute aantallen stijgt het aantal 65-plussers van 5.736 in 2014 naar 7.951 in 2044. Dit is een stijging van 39%.

Mensen worden gemiddeld ouder. Daardoor neemt niet alleen het aandeel ouderen in Aa en Hunze toe, maar ook het aandeel oudere ouderen daarbinnen. Nu is het aandeel 80-plussers in Aa en Hunze **5%**. In 2044 zal dit meer dan verdubbelen naar **14%** van de totale bevolking. In absolute aantallen stijgt het aantal 80-plussers van 1.325 in 2014 naar 3.064 in 2044. Dit is een stijging van 131%.

ONTWIKKELING AANTAL INWONERS

HUISHOUDENSONTWIKKELING

Bevolkingsgroei gaat samen met huishoudensgroei. Door huishoudensverduunning gaat dat laatste nog harder dan de groei van de bevolking zelf. In 2014 wonen er in Aa en Hunze gemiddeld 2.26 personen in 1 woning, in 2044 2.01 personen in 1 woning.

De komende 10 jaar stijgt het aantal huishoudens van Aa en Hunze met **4%**. Tussen 2024 en 2044 daalt het aantal huishoudens met **6%**.

2,26*
2014

2,01*
2044

* gemiddeld aantal personen in een woning

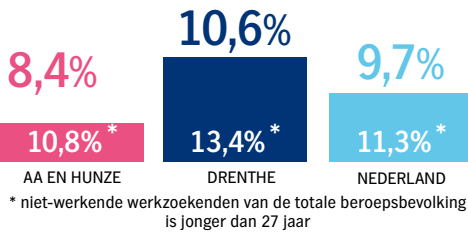
SOCIAAL-ECONOMISCHE STRUCTUUR

INKOMEN

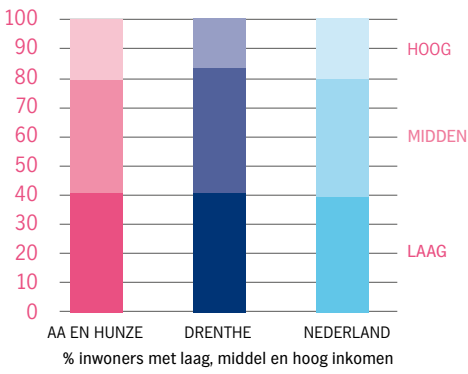

WERKLOOSHEID

Het werkloosheidpercentage ligt in Aa en Hunze met 8.4% ruim onder het Drents en Nederlands gemiddelde. 10.8% van de groep niet werkende-werkzoekenden in Aa en Hunze is 27 jaar of jonger. Gemeente Aa en Hunze is hiermee één van de gemeenten met het laagste aandeel werkloze jongeren.

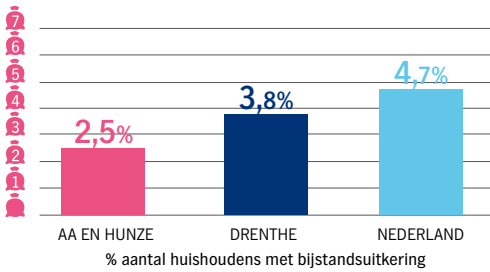
INKOMENSNIVEAU

BIJSTANDSUITKERINGEN

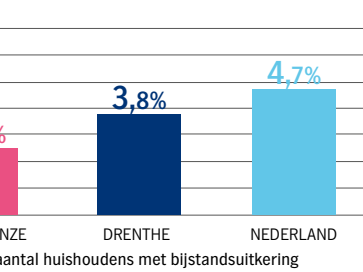
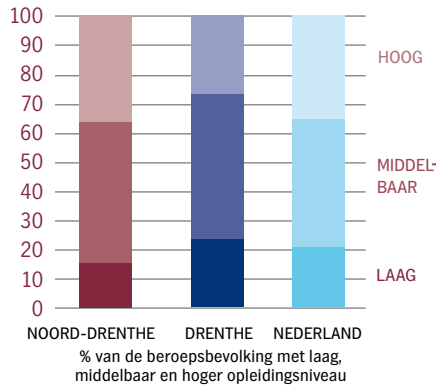
In Aa en Hunze ontvangt 2.5% van het totaal aantal huishoudens een bijstandsuitkering. Dit ligt ruim onder het Drents en landelijk gemiddelde. Aa en Hunze is één van de gemeenten met het laagste percentage huishoudens met een bijstandsuitkering. Hiervan loopt 31% langer dan 3 jaar.

52% van de bijstandsuitkeringen worden verleend aan het oudere deel van de beroepsbevolking (45+).

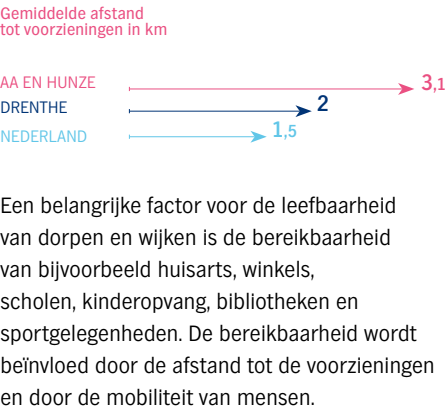
ONDERWIJS

16% van de beroepsbevolking van Noord-Drenthe is laagopgeleid. Hiermee is Noord-Drenthe de regio met het laagste aandeel laagopgeleiden in Drenthe. Met 35% is het aandeel hoogopgeleiden in Noord-Drenthe hoger dan in Drenthe en gelijk aan het landelijke gemiddelde.

LEEFOMGEVING

AFSTAND TOT VOORZIENINGEN

BEVOLKINGSDICHTHEID

Inwoners van Drenthe waarderen de rust en ruimte in de provincie. Uit de cijfers blijkt dit één van de punten waar Drenthe opvallend afwijkt van de rest van het land. De bevolkingsdichtheid voor Nederland als geheel is 498 inwoners per km², voor Drenthe is dit 186 inwoners per km².

Gemeente Aa en Hunze is nog minder dichtbevolkt. Hier wonen 92 inwoners per km².

VEILIGHEIDSGEVOEL

Inwoners van Noord-Drenthe voelen zich over het algemeen veilig in de buurt waarin zij wonen. 3% van de inwoners van Noord-Drenthe is bang om lastiggevallen of beroofd te worden.

SCHONE LEEFOMGEVING

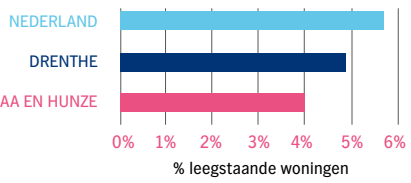
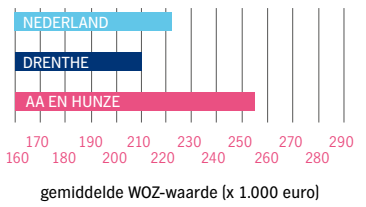
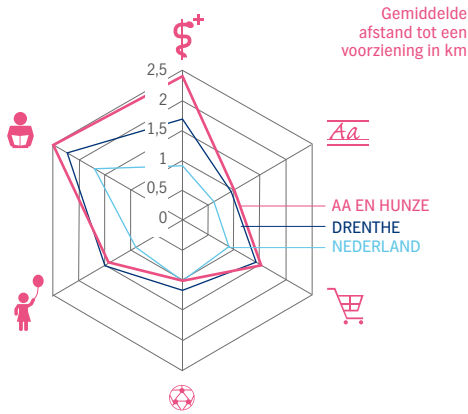
De gemiddelde afstand tot voorzieningen in Aa en Hunze is 3.1 km. Dit ligt 1 km boven het Drentse gemiddelde, en zelfs 1.5 km boven het landelijk gemiddelde. Voornamelijk de afstand naar de huisarts en het zwembad is groter. De afstand tot andere sportvoorzieningen is juist gelijk aan het landelijk gemiddelde, en ligt onder het Drents gemiddelde. In de afgelopen jaren bleef in Aa en Hunze de gemiddelde afstand tot de verschillende voorzieningen vrij constant. Het zal daardoor voor meer inwoners moeilijk zijn de voorzieningen te bereiken.

WOZ-WAARDE

De gemiddelde WOZ-waarde in Aa en Hunze is €255.000,-. Aa en Hunze hoort bij de top van Drenthe. De huizenprijzen in het veenkoloniale deel van de gemeente liggen lager. De huizenprijzen in plaatsen als Gieten en Eext juist veel hoger.

LEEGSTAND

In Aa en Hunze staat 4.0% van de woningen leeg. Dit ligt bijna 1 procentpunten onder het Drents gemiddelde, en bijna 2 procentpunten onder het Nederlands gemiddelde. Aa en Hunze is één van de gemeente met de minste leegstand.

SOCIALE CONTACTEN

In de afgelopen jaren is het bureaucontact in Noord-Drenthe minder intensief geworden. Wel is het aantal inwoners dat veel contact heeft met de burens, nog altijd ruim hoger (55%) dan in Nederland als geheel (49%). Het aandeel mensen dat zich in meer of mindere mate eenzaam voelt, ligt in Aa en Hunze op 39%. Eenzaamheid lijkt in Drenthe meer voor te komen dan elders in Nederland.

BURGERKRACHT

80% van de inwoners van Noord-Drenthe voelt zich medeverantwoordelijk voor de leefbaarheid van hun eigen buurt. In de periode van 2006 tot 2009 was er sprake van een afname, maar daarna trad weer een lichte toename in.

ONDERHOUDSSTAAT WONINGEN

De onderhoudsstaat van woningen in Noord-Drenthe is over het algemeen goed en in de afgelopen jaren nog verder verbeterd. 8% van de bewoners gaf aan dat hun woning slecht is onderhouden. Dit ligt onder het gemiddelde van Nederland (10%).

8% van de inwoners vindt dat hun woning slecht is onderhouden

ASSEN

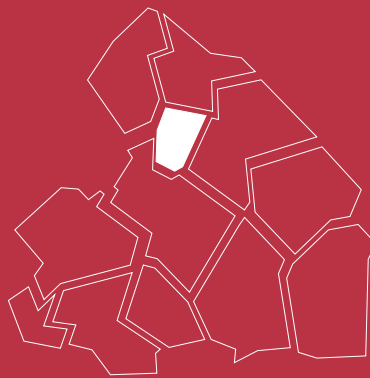
KERNEN **3**

OPPERVLAKTE **84 km²**

HOOFDPLAATS **Assen**

INWONERS 2014 PROGNOSE 2044

67.190 **80.077**

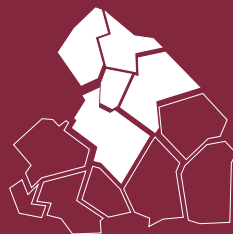

LEEFBAARHEID

Hoe prettig is het wonen in de gemeente Assen? De 'leefbaarheid' is afhankelijk van vele factoren. Het gaat om objectieve zaken als de aanwezigheid van voorzieningen, de bereikbaarheid en de sociaal-economische achtergrond van de bewoners. Maar de tevredenheid van burgers met hun leefomgeving is ook afhankelijk van lastiger te objectiveren zaken als het gevoel van veiligheid en de sociale cohesie in de buurt.

Het begrip 'leefbaarheid' geeft aan hoe aantrekkelijk en/of geschikt een gebied of gemeenschap is om er te wonen, te leven en te werken. Centraal staat dus de vraag in hoeverre de woonomgeving en de voorzieningen aansluiten bij de verwachtingen, wensen en behoeften van de mensen die er wonen.

Noord-Drenthe

90%

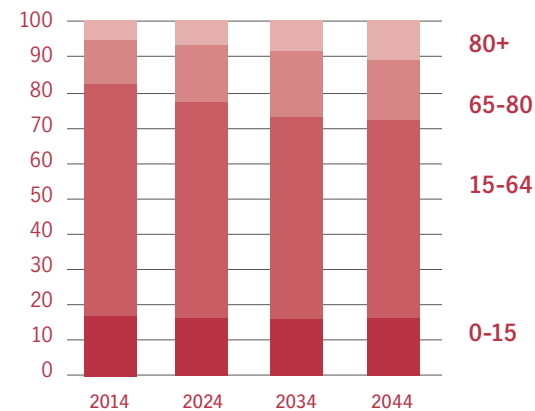
ERVAREN LEEFBAARHEID

90% van de inwoners van Noord-Drenthe is (zeer) tevreden met de eigen woonomgeving. Hiermee zijn ze meer tevreden met hun woonomgeving dan de gemiddelde Nederlander. In Noord-Drenthe vindt **15%** dat de buurt erop vooruit is gegaan in het afgelopen jaar, **9%** vindt de buurt erop achteruit gegaan. Inwoners van Noord-Drenthe willen minder vaak verhuizen dan gemiddeld in Nederland.

BEVOLKING

BEVOLKINGSOPBOUW

aandeel naar leeftijdscategorie

19%

meer inwoners in 2044

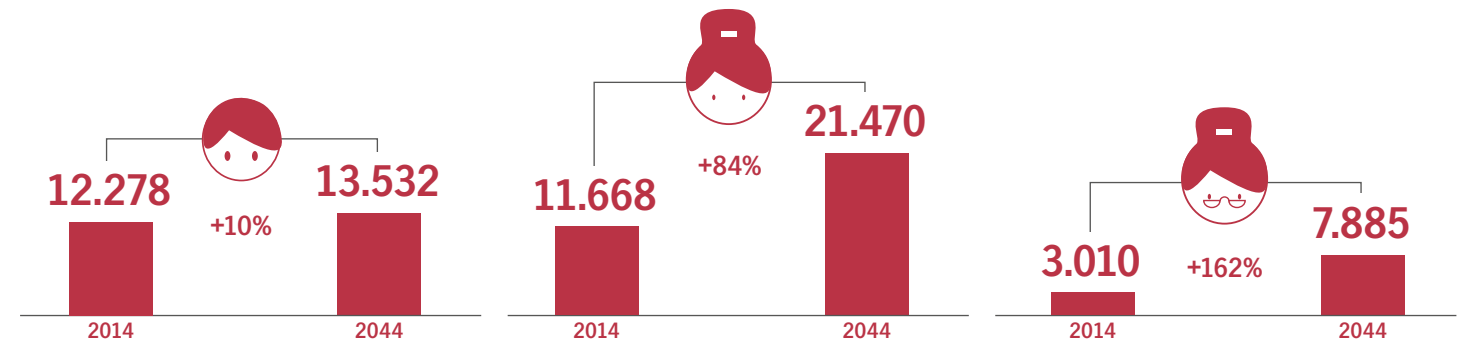
BEVOLKINGSGROEI

In 2044 heeft Assen bijna 19% meer inwoners dan in 2014. Assen is één van de drie groeiers van Drenthe. Met demografische krimp heeft Assen de komende 30 jaar in ieder geval nog niet te maken. Dit is tegengesteld aan de trend in Drenthe gemiddeld, waar sprake zal zijn van bevolkingsafname.

0-15 JAAR

65-PLUS

80-PLUS

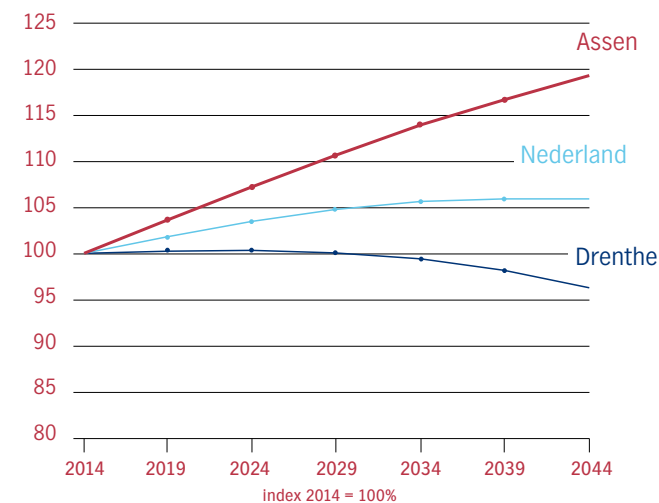
Het aandeel kinderen tot 15 jaar is in Assen daalt van met **18%** in 2014 naar **17%** in 2044. In absolute aantallen stijgt het aantal kinderen tot 15 jaar in 2014 van 12.278 naar 13.532 in 2044. Dit is een stijging van 10%.

17% van de bevolking van Assen is 65 jaar of ouder. In 2044 zal **27%** van de bevolking van Assen 65 jaar of ouder zijn. In absolute aantallen stijgt het aantal 65-plussers van 11.668 in 2014 naar 21.470 in 2044. Dit is een stijging van 84%.

Mensen worden gemiddeld ouder. Daardoor neemt niet alleen het aandeel ouderen in Assen toe, maar ook het aandeel oudere ouderen daarbinnen. Nu is het aandeel 80-plussers in Assen **4%**. In 2044 zal dit meer dan verdubbelen naar **10%** van de totale bevolking. Dit is het laagste percentage van Drenthe. In absolute aantallen stijgt het aantal 80-plussers van 3.010 in 2014 naar 7.885 in 2044. Dit is een stijging van 162%.

ONTWIKKELING AANTAL INWONERS

HUISHOUDENSONTWIKKELING

Bevolkingsgroei gaat samen met huishoudensgroei. Door huishoudensverdunning gaat dat laatste nog harder dan de groei van de bevolking zelf. In 2014 wonen er in Assen gemiddeld 2.25 personen in 1 woning, in 2044 2.10 personen in 1 woning.

De grootste huishoudensgroei vindt plaats tot 2034. De groei tot 2034 is **21%**. Tussen 2034 en 2044 groeit het aantal huishoudens nog eens met **6%**. Door vergrijzing zullen er in Assen meer eenpersoonshuishoudens zijn die bestaan uit 65-plussers.

2,25*

2014

2,10*

2044

* gemiddeld aantal personen in een woning

SOCIAAL-ECONOMISCHE STRUCTUUR

INKOMEN

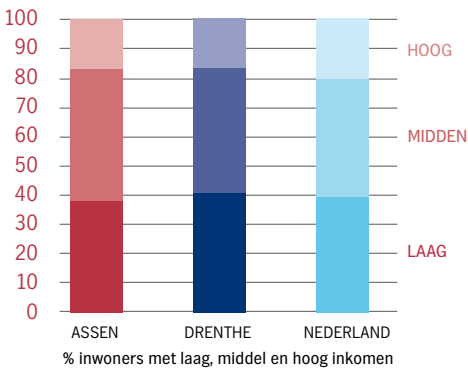
39%

van de inwoners heeft een laag inkomen

In Assen heeft 39% van de inwoners een laag inkomen. Dit ligt onder het Drents en landelijk gemiddelde.

17% van de personen in Assen heeft een hoog inkomen. Dit is gelijk aan het Drents gemiddelde, en is lager dan het landelijk gemiddelde.

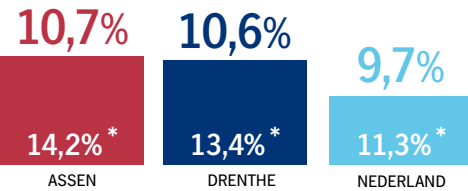
INKOMENSNIVEAU

WERKLOOSHEID

Het werkloosheidpercentage ligt in Assen met 10.7% boven het Drents en Nederlands gemiddelde. 14.2% van de groep niet werkende-werkzoekenden in Assen is 27 jaar of jonger. Gemeente Assen is hiermee één van de gemeenten met het hoogste aandeel werkloze jongeren.

10,7%

* niet-werkende werkzoekenden van de totale beroepsbevolking is jonger dan 27 jaar (2012?)

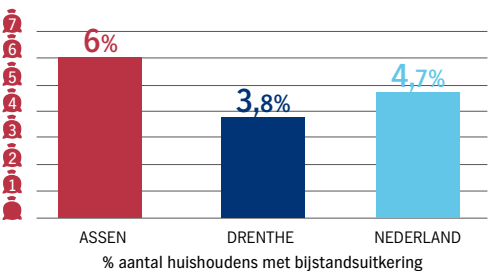
BIJSTANDSUITKERINGEN

In Assen ontvangt 6% van het totaal aantal huishoudens een bijstandsuitkering. Dit ligt ruim boven het Drents en landelijk gemiddelde. Assen is één van de twee gemeenten in Drenthe met het hoogste percentage huishoudens met een bijstandsuitkering. Hiervan loopt 40% langer dan 3 jaar.

48% van de bijstandsuitkeringen worden verleend aan het oudere deel van de beroepsbevolking (45+).

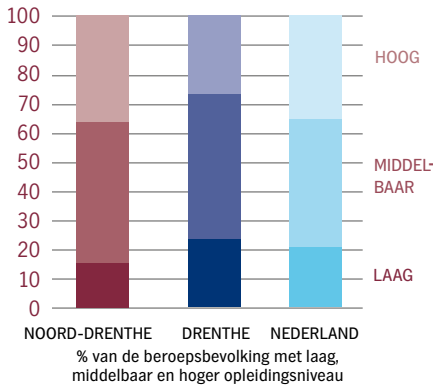
6%

ONDERWIJS

16% van de beroepsbevolking van Noord-Drenthe is laagopgeleid. Hiermee is Noord-Drenthe de regio met het laagste aandeel laagopgeleiden in Drenthe. Met 35% is het aandeel hoogopgeleiden in Noord-Drenthe hoger dan in Drenthe en gelijk aan het landelijke gemiddelde.

LEEFOMGEVING

AFSTAND TOT VOORZIENINGEN

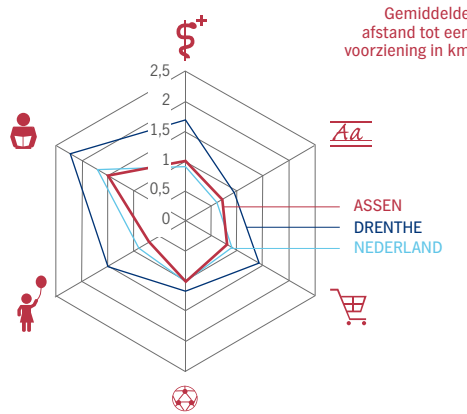
Gemiddelde afstand tot voorzieningen in km

Een belangrijke factor voor de leefbaarheid van dorpen en wijken is de bereikbaarheid van bijvoorbeeld huisarts, winkels, scholen, kinderopvang, bibliotheken en sportgelegenheden. De bereikbaarheid wordt beïnvloed door de afstand tot de voorzieningen en door de mobiliteit van inwoners.

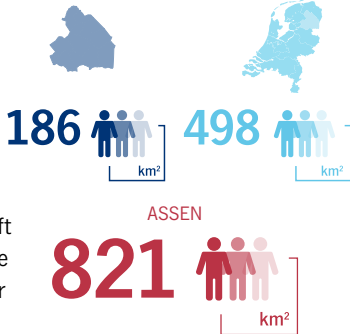

De gemiddelde afstand tot voorzieningen in Assen is 1,4 km. Dit ligt 0.1 km onder het Nederlands gemiddelde, en zelfs 0.6 km onder het Drents gemiddelde. Alleen de afstand tot de basisschool en huisarts ligt net iets boven het landelijk gemiddelde. In de afgelopen jaren bleef in Assen de gemiddelde afstand tot de verschillende voorzieningen vrij constant.

BEVOLKINGSDICHTHEID

Inwoners van Drenthe waarderen de rust en ruimte in de provincie. Uit de cijfers blijkt dit één van de punten waar Drenthe opvallend afwijkt van de rest van het land. De bevolkingsdichtheid voor Nederland als geheel is 498 inwoners per km², voor Drenthe is dit 186 inwoners per km².

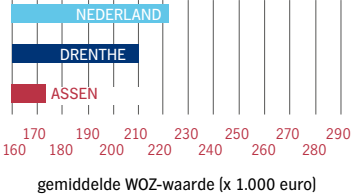
De gemeente Assen heeft binnen Drenthe een hoge bevolkingsdichtheid. Hier wonen 821 inwoners per km².

WOZ-WAARDE

173.000,-

De gemiddelde WOZ-waarde in Assen is €173.000,-. Assen heeft hiermee de laagste gemiddelde WOZ-waarde van Drenthe.

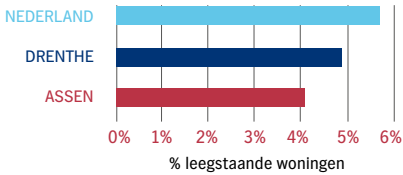

LEEGSTAND

4,1%

In Assen staat 4.1% van de woningen leeg. Dit ligt bijna 1 procentpunt onder het Drents gemiddelde, en bijna 2 procentpunt onder het Nederlands gemiddelde.

Noord-Drenthe

SOCIALE CONTACTEN

In de afgelopen jaren is het bureaucontact in Noord-Drenthe minder intensief geworden. Wel is het aantal inwoners dat veel contact heeft met de burens, nog altijd ruim hoger (55%) dan in Nederland als geheel (49%). Het aandeel mensen dat zich in meer of mindere mate eenzaam voelt, ligt in Assen op 39%. Eenzaamheid lijkt in Drenthe meer voor te komen dan elders in Nederland.

55% van de inwoners geeft aan veel contact te hebben met de burens

39% van de inwoners in Assen voelt zich in meer of mindere mate eenzaam

BURGERKRACHT

80% van de inwoners van Noord-Drenthe voelt zich medeverantwoordelijk voor de leefbaarheid van hun eigen buurt. In de periode van 2006 tot 2009 was er sprake van een afname, maar daarna trad weer een lichte toename in.

VEILIGHEIDSGEVOEL

Inwoners van Noord-Drenthe voelen zich over het algemeen veilig in de buurt waarin zij wonen. 3% van de inwoners van Noord-Drenthe is bang om lastiggevallen of beroofd te worden.

SCHONE LEEFOMGEVING

In Noord-Drenthe geeft 11% van de inwoners aan vaak last te hebben van rommel op straat. Landelijk is dit 21%.

ONDERHOUDSSTAAT WONINGEN

De onderhoudsstaat van woningen in Noord-Drenthe is over het algemeen goed en in de afgelopen jaren nog verder verbeterd. 8% van de bewoners gaf aan dat hun woning slecht is onderhouden. Dit ligt onder het gemiddelde van Nederland (10%).

8%

van de inwoners vindt dat hun woning slecht is onderhouden

MIDDEN-DRENTHE

KERNEN **29**

OPPERVLAKTE **346 km²**

HOOFDPLAATS **Beilen**

INWONERS 2014 **33.366** PROGNOSE 2044 **30.405**

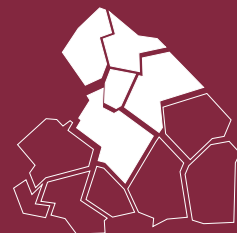

LEEFBAARHEID

Hoe prettig is het wonen in de gemeente Midden-Drenthe? De 'leefbaarheid' is afhankelijk van vele factoren. Het gaat om objectieve zaken als de aanwezigheid van voorzieningen, de bereikbaarheid en de sociaaleconomische achtergrond van de bewoners. Maar de tevredenheid van burgers met hun leefomgeving is ook afhankelijk van lastiger te objectiveren zaken als het gevoel van veiligheid en de sociale cohesie in de buurt.

Het begrip 'leefbaarheid' geeft aan hoe aantrekkelijk en/of geschikt een gebied of gemeenschap is om er te wonen, te leven en te werken. Centraal staat dus de vraag in hoeverre de woonomgeving en de voorzieningen aansluiten bij de verwachtingen, wensen en behoeften van de mensen die er wonen.

Noord-Drenthe

90%

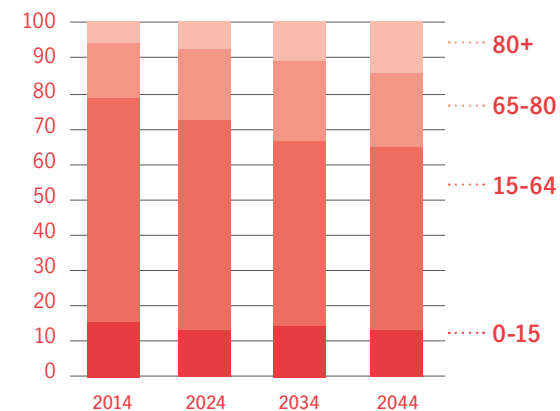
ERVAREN LEEFBAARHEID

90% van de inwoners van Noord-Drenthe is (zeer) tevreden met de eigen woonomgeving. Hiermee zijn ze meer tevreden met hun woonomgeving dan de gemiddelde Nederlander. In Noord-Drenthe vindt **15%** dat de buurt erop vooruit is gegaan in het afgelopen jaar, **9%** vindt de buurt erop achteruit gegaan. Inwoners van Noord-Drenthe willen minder vaak verhuizen dan gemiddeld in Nederland.

BEVOLKING

BEVOLKINGSOPBOUW

aandeel naar leeftijdscategorie

9%

minder inwoners in 2044

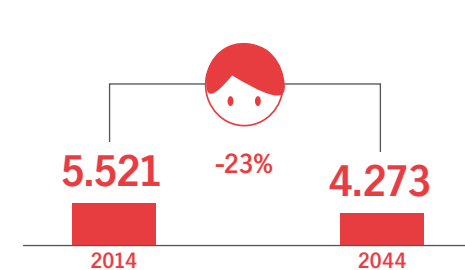
BEVOLKINGSDALING

In 2044 heeft Midden-Drenthe bijna 9% minder inwoners dan in 2014. Midden-Drenthe wijkt hierin niet veel af van het Drents gemiddelde.

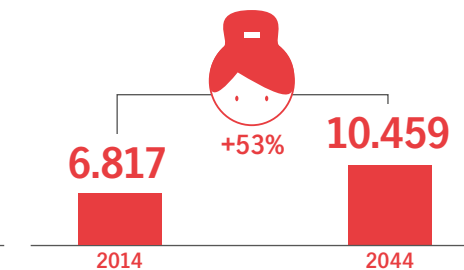
0-15 JAAR

65-PLUS

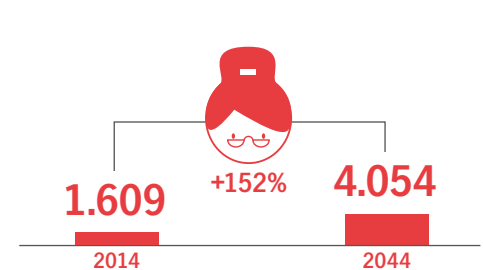
80-PLUS

Het aandeel kinderen tot 15 jaar daalt van **17%** in 2014 naar **14%** in 2044. In absolute aantallen daalt het aantal kinderen tot 15 jaar van 5.521 in 2014 naar 4.273 in 2044. Dit is een daling van 23%.

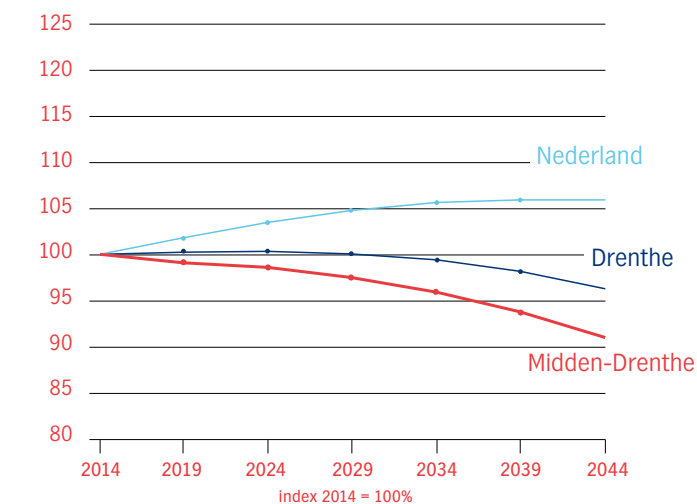

In 2014 is **20%** van de bevolking van Midden-Drenthe 65 jaar of ouder. In 2044 zal **34%** van de bevolking van Midden-Drenthe 65 jaar of ouder zijn. In absolute aantallen stijgt het aantal 65-plussers van 6.817 in 2014 naar 10.459 in 2044. Dit is een stijging van 53%.

Mensen worden gemiddeld ouder. Daardoor neemt niet alleen het aandeel ouderen in Midden-Drenthe toe, maar ook het aandeel oudere ouderen daarbinnen. Nu is het aandeel 80-plussers in Midden-Drenthe **5%**. In 2044 zal dit meer dan verdubbelen naar **13%** van de totale bevolking. In absolute aantallen stijgt het aantal 80-plussers van 1.609 in 2014 naar 4.054 in 2044. Dit is een stijging van 152%.

ONTWIKKELING AANTAL INWONERS

HUISHOUDENSONTWIKKELING

Bevolkingsgroei gaat samen met huishoudensgroei. Door huishoudensverduunning gaat dat laatste nog harder dan de groei van de bevolking zelf. In 2014 wonen er in Midden-Drenthe gemiddeld 2.36 personen in 1 woning.

De komende 20 jaar stijgt het aantal huishoudens van Midden-Drenthe met **6%**. Tussen 2034 en 2044 daalt het aantal huishoudens met **4%**.

2,4*
2014

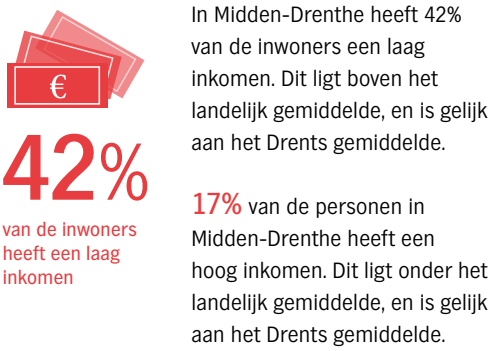
2,1*
2044

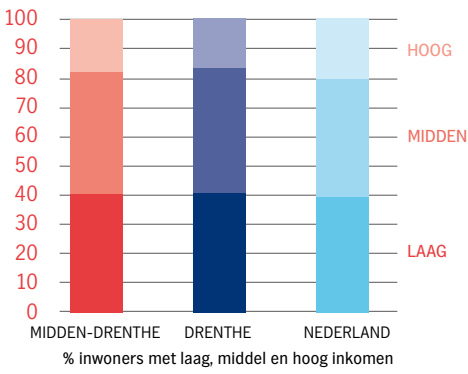
* gemiddeld aantal personen in een woning

SOCIAAL-ECONOMISCHE STRUCTUUR

INKOMEN

INKOMENSNIVEAU

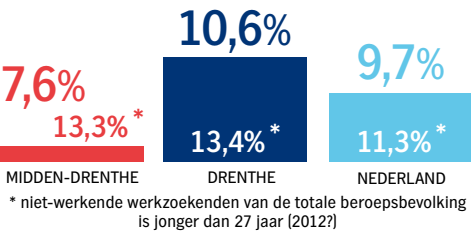
WERKLOOSHEID

Het werkloosheidpercentage ligt in Midden-Drenthe met 7.6% ruim onder het Drents en landelijk gemiddelde. 13.3% van de groep niet werkende-werkzoekenden in Midden-Drenthe is 27 jaar of jonger. Gemeente Midden-Drenthe wijkt hiermee niet veel af van het Drentse gemiddelde.

BIJSTANDSUITKERINGEN

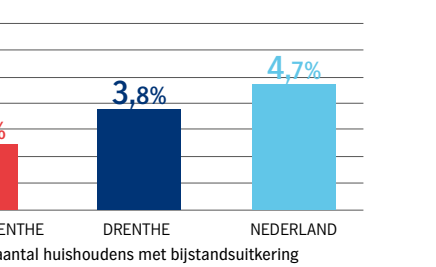
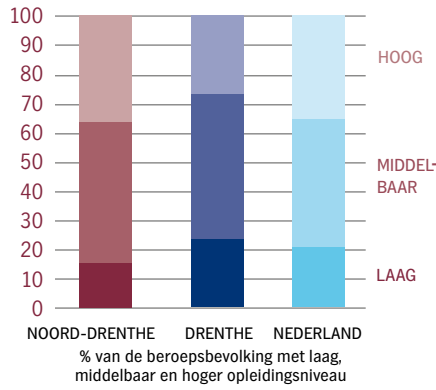
In Midden-Drenthe ontvangt 2.4% van het totaal aantal huishoudens een bijstandsuitkering. Dit ligt ruim onder het Drents en landelijk gemiddelde.

Midden-Drenthe is één van de gemeenten met het laagste percentage huishoudens met een bijstandsuitkering. Hiervan loopt 33% langer dan 3 jaar. 50% van de bijstandsuitkeringen worden verleend aan het oudere deel van de beroepsbevolking (45+).

ONDERWIJS

16% van de beroepsbevolking van Noord-Drenthe is laagopgeleid. Hiermee is Noord-Drenthe de regio met het laagste aandeel laagopgeleiden in Drenthe. Met 35% is het aandeel hoogopgeleiden in Noord-Drenthe hoger dan in Drenthe en gelijk aan het landelijke gemiddelde.

LEEFOMGEVING

AFSTAND TOT VOORZIENINGEN

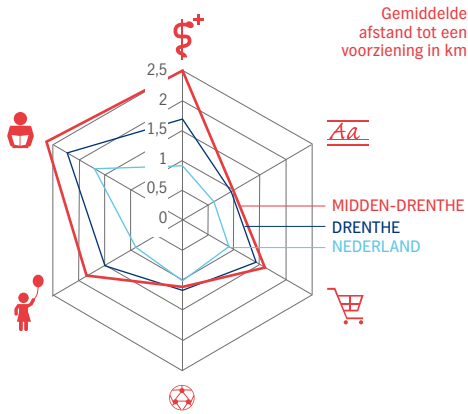

Een belangrijke factor voor de leefbaarheid van dorpen en wijken is de bereikbaarheid van bijvoorbeeld huisarts, winkels, scholen, kinderopvang, bibliotheken en sportgelegenheden. De bereikbaarheid wordt beïnvloed door de afstand tot de voorzieningen en door de mobiliteit van mensen.

- BIBLIOTHEEK
- HUISARTS
- BASISSCHOOL
- SUPERMARKT
- SPORTGELEGENHEID
- KINDEROPVANG

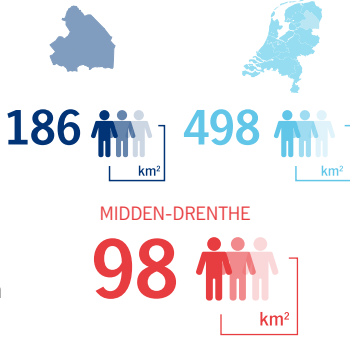
De gemiddelde afstand tot voorzieningen is 2.3 km. Dit ligt net boven het Drentse gemiddelde, en bijna een kilometer boven het landelijk gemiddelde. Voornamelijk de afstand tot de huisarts is fors groter dan het Drents en Nederlands gemiddelde.

In de afgelopen jaren bleef in Midden-Drenthe de gemiddelde afstand tot de verschillende voorzieningen vrij constant. Het zal daardoor voor meer inwoners moeilijk zijn de voorzieningen te bereiken.

BEVOLKINGSDICHTHEID

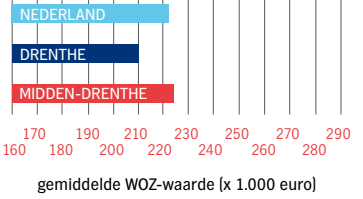
Inwoners van Drenthe waarderen de rust en ruimte in de provincie. Uit de cijfers blijkt dit één van de punten waar Drenthe opvallend afwijkt van de rest van het land. De bevolkingsdichtheid voor Nederland als geheel is 498 inwoners per km², voor Drenthe is dit 186 inwoners per km².

Gemeente Midden-Drenthe is nog minder dichtbevolkt. Hier wonen 98 inwoners per km².

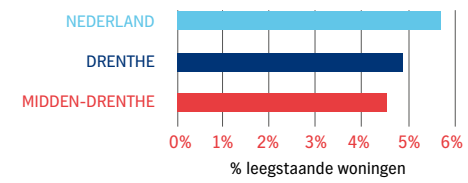
WOZ-WAARDE

De gemiddelde WOZ-waarde in Midden-Drenthe is €223.000,-. Midden-Drenthe hoort tot de middenmoot van Drenthe. De huizenprijzen in Beilen liggen lager dan de huizenprijzen in de kleinere dorpen.

LEEGSTAND

In Midden-Drenthe staat 4.5% van de woningen leeg. Dit ligt net onder het Drents gemiddelde, en meer dan 1 procentpunt onder het Nederlands gemiddelde.

SOCIALE CONTACTEN

In de afgelopen jaren is het bureaucontact in Noord-Drenthe minder intensief geworden. Wel is het aantal inwoners dat veel contact heeft met de burens, nog altijd ruim hoger (55%) dan in Nederland als geheel (49%). Het aandeel mensen dat zich in meer of mindere mate eenzaam voelt, ligt in Midden-Drenthe op 35%. Eenzaamheid lijkt in Drenthe meer voor te komen dan elders in Nederland.

BURGERKRACHT

80% van de inwoners van Noord-Drenthe voelt zich medeverantwoordelijk voor de leefbaarheid van hun eigen buurt. In de periode van 2006 tot 2009 was er sprake van een afname, maar daarna trad weer een lichte toename in.

VEILIGHEIDSGEVOEL

Inwoners van Noord-Drenthe voelen zich over het algemeen veilig in de buurt waarin zij wonen. 3% van de inwoners van Noord-Drenthe is bang om lastiggevallen of beroofd te worden.

SCHONE LEEFOMGEVING

In Noord-Drenthe geeft 11% van de inwoners aan vaak last te hebben van rommel op straat. Landelijk is dit 21%.

ONDERHOUDSSTAAT WONINGEN

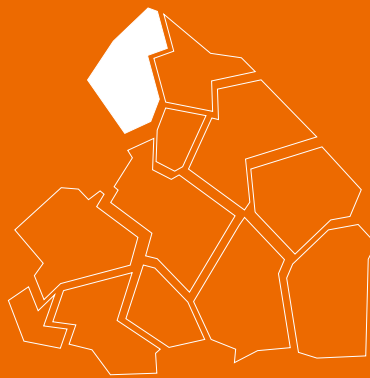
De onderhoudsstaat van woningen in Noord-Drenthe is over het algemeen goed en in de afgelopen jaren nog verder verbeterd. 8% van de bewoners gaf aan dat hun woning slecht is onderhouden. Dit ligt onder het gemiddelde van Nederland (10%).

Noord-Drenthe

NOORDENVELD

KERNEN **26**
OPPERVLAKTE **205 km²**
HOOFDPLAATS **Roden**

INWONERS 2014 PROGNOSE 2044
31.087 **25.118**

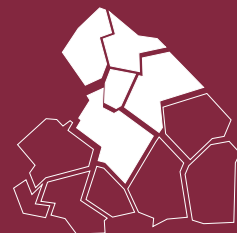

LEEFBAARHEID

Hoe prettig is het wonen in de gemeente Noordoost-Drenthe? De 'leefbaarheid' is afhankelijk van vele factoren. Het gaat om objectieve zaken als de aanwezigheid van voorzieningen, de bereikbaarheid en de sociaaleconomische achtergrond van de bewoners. Maar de tevredenheid van burgers met hun leefomgeving is ook afhankelijk van lastiger te objectiveren zaken als het gevoel van veiligheid en de sociale cohesie in de buurt.

Het begrip 'leefbaarheid' geeft aan hoe aantrekkelijk en/of geschikt een gebied of gemeenschap is om er te wonen, te leven en te werken. Centraal staat dus de vraag in hoeverre de woonomgeving en de voorzieningen aansluiten bij de verwachtingen, wensen en behoeften van de mensen die er wonen.

Noord-
Drenthe

90%

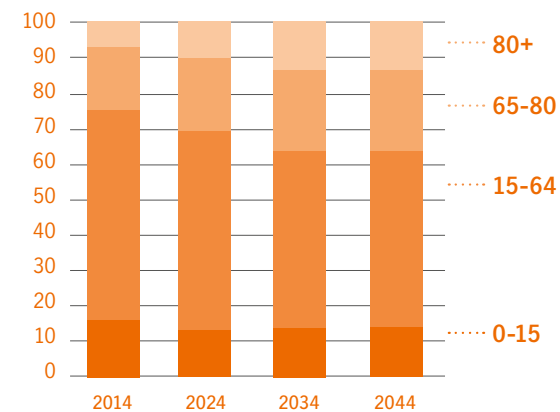
ERVAREN LEEFBAARHEID

90% van de inwoners van Noord-Drenthe is (zeer) tevreden met de eigen woonomgeving. Hiermee zijn ze meer tevreden met hun woonomgeving dan de gemiddelde Nederlander. In Noord-Drenthe vindt **15%** dat de buurt erop vooruit is gegaan in het afgelopen jaar, **9%** vindt de buurt erop achteruit gegaan. Inwoners van Noord-Drenthe willen minder vaak verhuizen dan gemiddeld in Nederland.

BEVOLKING

BEVOLKINGSOPBOUW

aandeel naar leeftijdscategorie

19%

minder inwoners
in 2044

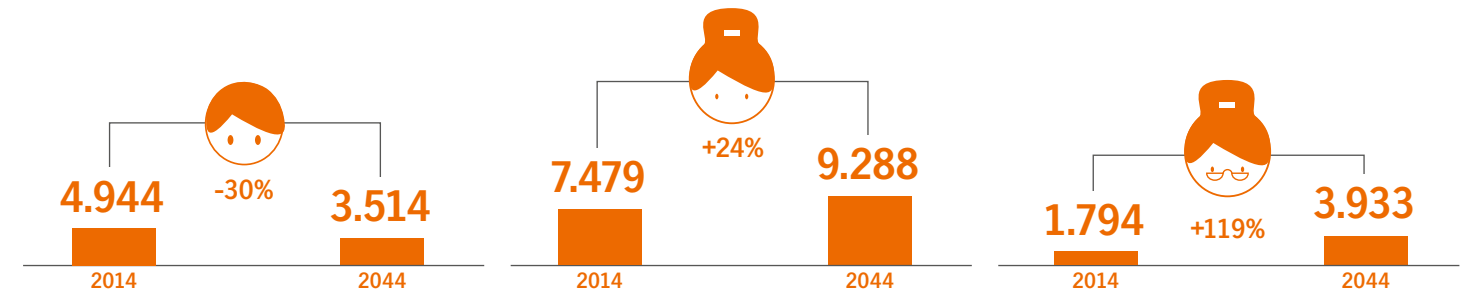
BEVOLKINGSDALING

In 2044 heeft Noordoost-Drenthe 19% minder inwoners dan in 2014. Noordoost-Drenthe is hiermee één van de grootste krimpers van Drenthe.

0-15 JAAR

65-PLUS

80-PLUS

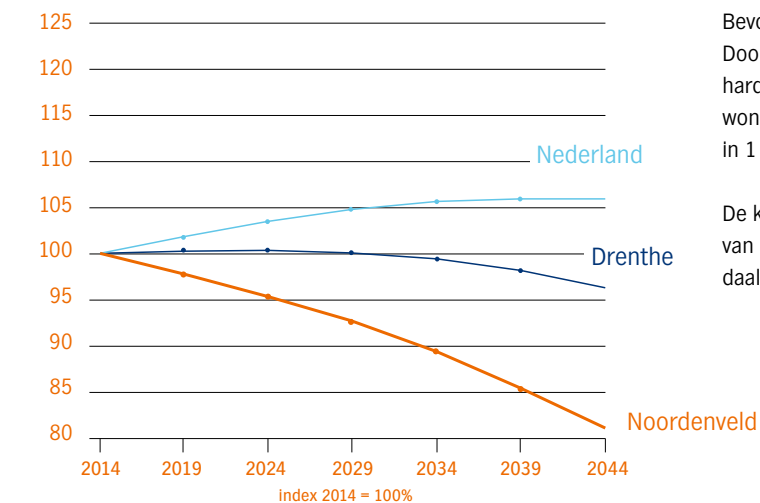

Het aandeel kinderen tot 15 jaar daalt van **16%** in 2014 naar **14%** in 2044. In absolute aantallen daalt het aantal kinderen tot 15 jaar van 4.944 in 2014 naar 3.514 in 2044. Dit is een daling van 30%.

In 2014 is **24%** van de bevolking van Noordoost-Drenthe 65 jaar of ouder. In 2044 zal **37%** van de bevolking van Noordoost-Drenthe 65 jaar of ouder zijn. In absolute aantallen stijgt het aantal 65-plussers van 7.479 in 2014 naar 9.288 in 2044. Dit is een stijging van 24%.

Mensen worden gemiddeld ouder. Daardoor neemt niet alleen het aandeel ouderen in Noordoost-Drenthe toe, maar ook het aandeel oudere ouderen daarbinnen. Nu is het aandeel 80-plussers in Noordoost-Drenthe **6%**. In 2044 zal dit meer dan verdubbelen naar **16%** van de totale bevolking. In absolute aantallen stijgt het aantal 80-plussers van 1.794 in 2014 naar 3.933 in 2044. Dit is een stijging van 119%.

ONTWIKKELING AANTAL INWONERS

HUISHOUDENSONTWIKKELING

Bevolkingsgroei gaat samen met huishoudensgroei. Door huishoudensverdunning gaat dat laatste nog harder dan de groei van de bevolking zelf. In 2014 wonen er in Noordoost-Drenthe gemiddeld 2.29 personen in 1 woning, in 2044 2.07 personen in 1 woning.

De komende 10 jaar stijgt het aantal huishoudens van Noordoost-Drenthe met **2%**. Tussen 2024 en 2044 daalt het aantal huishoudens met **12%**.

2,29*
2014

2,07*
2044

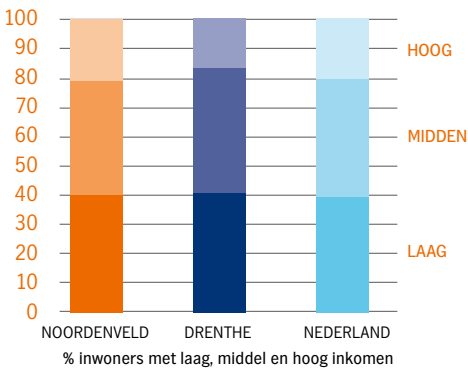
* gemiddeld aantal
personen in een woning

SOCIAAL-ECONOMISCHE STRUCTUUR

INKOMEN

INKOMENSNIVEAU

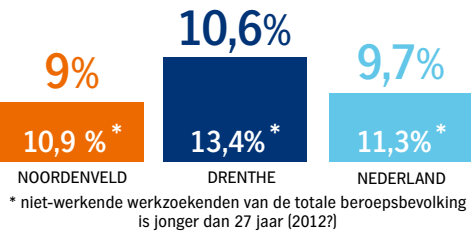

WERKLOOSHEID

Het werkloosheidpercentage ligt in Noordenveld met 9% onder het Drents en Nederlands gemiddelde.

9%

10,9% van de groep niet werkende-werkzoekenden in Noordenveld is 27 jaar of jonger. Gemeente Noordenveld is hiermee één van de gemeenten met het laagste aandeel werkloze jongeren.

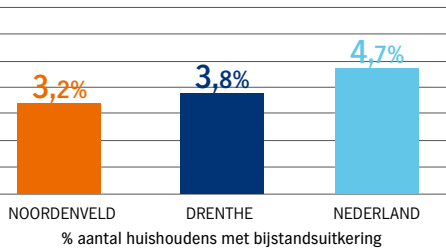

BIJSTANDSUITKERINGEN

In Noordenveld ontvangt 3.2% van het totaal aantal huishoudens een bijstandsuitkering. Dit ligt ruimt boven het Drents en landelijk gemiddelde.

3,2%

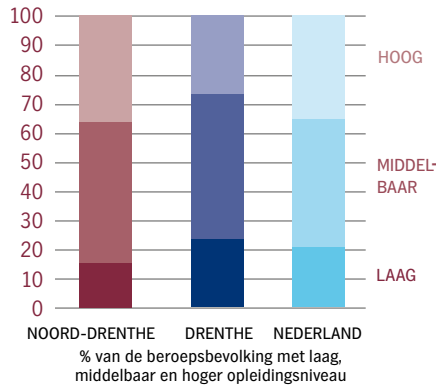
Noordenveld is één van de gemeenten met het laagste percentage huishoudens met een bijstandsuitkering. Hiervan loopt 39% langer dan 3 jaar. 54% van de bijstandsuitkeringen worden verleend aan het oudere deel van de beroepsbevolking (45+).

ONDERWIJS

16% van de beroepsbevolking van Noord-Drenthe is laagopgeleid. Hiermee is Noord-Drenthe de regio met het laagste aandeel laagopgeleiden in Drenthe. Met 35% is het aandeel hoogopgeleiden in Noord-Drenthe hoger dan in Drenthe en gelijk aan het landelijke gemiddelde.

LEEFOMGEVING

AFSTAND TOT VOORZIENINGEN

Gemiddelde afstand tot voorzieningen in km

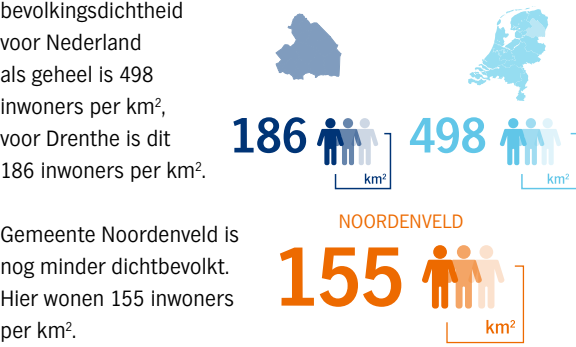

Een belangrijke factor voor de leefbaarheid van dorpen en wijken is de bereikbaarheid van bijvoorbeeld huisarts, winkels, scholen, kinderopvang, bibliotheken en sportgelegenheden. De bereikbaarheid wordt beïnvloed door de afstand tot de voorzieningen en door de mobiliteit van mensen.

BEVOLKINGSDICHTHEID

Inwoners van Drenthe waarderen de rust en ruimte in de provincie. Uit de cijfers blijkt dit één van de punten waar Drenthe opvallend afwijkt van de rest van het land. De bevolkingsdichtheid voor Nederland als geheel is 498 inwoners per km², voor Drenthe is dit 186 inwoners per km².

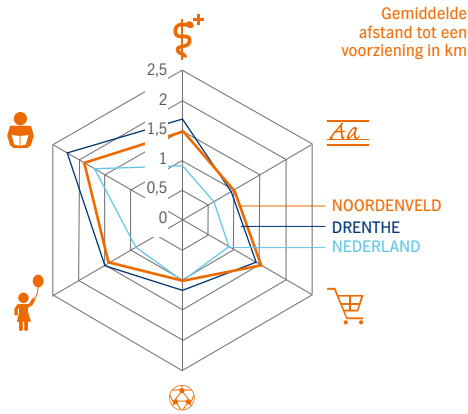
Gemeente Noordenveld is nog minder dichtbevolkt. Hier wonen 155 inwoners per km².

- BIBLIOTHEEK
- HUISARTS
- BASISSCHOOL
- SUPERMARKT
- SPORTGELEGENHEID
- KINDEROPVANG

De gemiddelde afstand tot voorzieningen is 1.7 km. Dit ligt bijna een halve kilometer onder het Drentse gemiddelde, en net iets boven het landelijk gemiddelde. Alleen de gemiddelde afstand tot de supermarkt logt net iets boven het Drents gemiddelde.

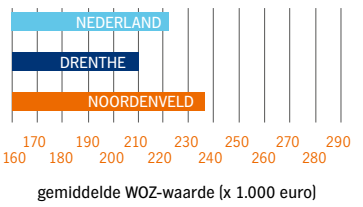
In de afgelopen jaren bleef in Noordenveld de gemiddelde afstand tot de verschillende voorzieningen vrij constant. Het zal daardoor voor meer inwoners moeilijk zijn de voorzieningen te bereiken.

WOZ-WAARDE

€ 237.000,-

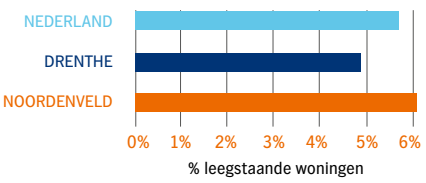
De gemiddelde WOZ-waarde in Noordenveld is €237.000, -. Noordenveld hoort bij de top van Drenthe.

LEEGSTAND

6,1%

In Noordenveld staat 6.1% van de woningen leeg. Dit ligt meer dan 1 procentpunt boven het Drents gemiddelde, en een half procent boven het Nederlands gemiddelde.

Noord-Drenthe

SOCIALE CONTACTEN

In de afgelopen jaren is het bureaucontact in Noord-Drenthe minder intensief geworden. Wel is het aantal inwoners dat veel contact heeft met de burens, nog altijd ruim hoger (55%) dan in Nederland als geheel (49%). Het aandeel mensen dat zich in meer of mindere mate eenzaam voelt, ligt in Noordenveld op 35%. Eenzaamheid lijkt in Drenthe meer voor te komen dan elders in Nederland.

55% van de inwoners geeft aan veel contact te hebben met de burens

35% van de inwoners in Noordenveld voelt zich in meer of mindere mate eenzaam

BURGERKRACHT

80% van de inwoners van Noord-Drenthe voelt zich medeverantwoordelijk voor de leefbaarheid van hun eigen buurt. In de periode van 2006 tot 2009 was er sprake van een afname, maar daarna trad weer een lichte toename in.

VEILIGHEIDSGEVOEL

Inwoners van Noord-Drenthe voelen zich over het algemeen veilig in de buurt waarin zij wonen. 3% van de inwoners van Noord-Drenthe is bang om lastiggevallen of beroofd te worden.

SCHONE LEEFOMGEVING

In Noord-Drenthe geeft 11% van de inwoners aan vaak last te hebben van rommel op straat. Landelijk is dit 21%.

ONDERHOUDSSTAAT WONINGEN

De onderhoudsstaat van woningen in Noord-Drenthe is over het algemeen goed en in de afgelopen jaren nog verder verbeterd. 8% van de bewoners gaf aan dat hun woning slecht is onderhouden. Dit ligt onder het gemiddelde van Nederland (10%).

8%

van de inwoners vindt dat hun woning slecht is onderhouden

TYNAARLO

KERNEN 18

OPPERVLAKTE 148 km²

HOOFDPLAATS Vries

INWONERS 2014 32.493
PROGNOSE 2044 29.529

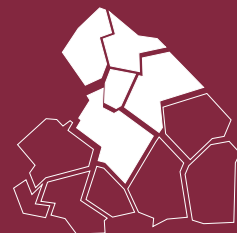

LEEFBAARHEID

Hoe prettig is het wonen in de gemeente Tynaarlo? De 'leefbaarheid' is afhankelijk van vele factoren. Het gaat om objectieve zaken als de aanwezigheid van voorzieningen, de bereikbaarheid en de sociaaleconomische achtergrond van de bewoners. Maar de tevredenheid van burgers met hun leefomgeving is ook afhankelijk van lastiger te objectiveren zaken als het gevoel van veiligheid en de sociale cohesie in de buurt.

Het begrip 'leefbaarheid' geeft aan hoe aantrekkelijk en/of geschikt een gebied of gemeenschap is om er te wonen, te leven en te werken. Centraal staat dus de vraag in hoeverre de woonomgeving en de voorzieningen aansluiten bij de verwachtingen, wensen en behoeften van de mensen die er wonen.

Noord-Drenthe

90%

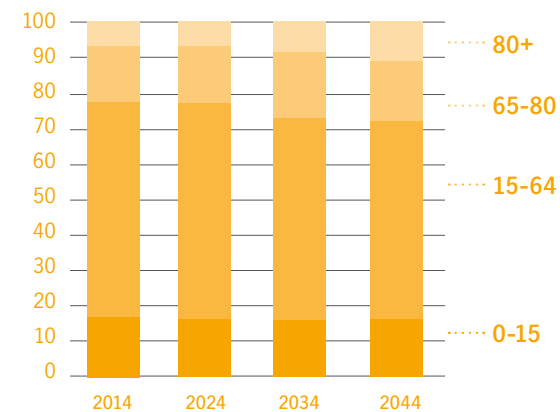
ERVAREN LEEFBAARHEID

90% van de inwoners van Noord-Drenthe is (zeer) tevreden met de eigen woonomgeving. Hiermee zijn ze meer tevreden met hun woonomgeving dan de gemiddelde Nederlander. In Noord-Drenthe vindt **15%** dat de buurt erop vooruit is gegaan in het afgelopen jaar, **9%** vindt de buurt erop achteruit gegaan. Inwoners van Noord-Drenthe willen minder vaak verhuizen dan gemiddeld in Nederland.

BEVOLKING

BEVOLKINGSOPBOUW

aandeel naar leeftijdscategorie

9%

minder inwoners in 2044

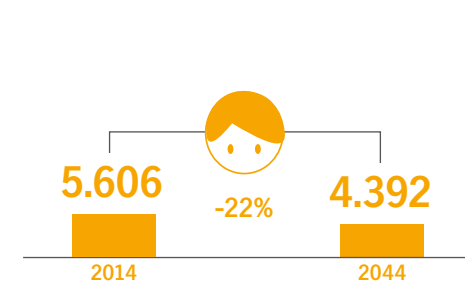
BEVOLKINGSDALING

In 2044 heeft Tynaarlo bijna 9% minder inwoners dan in 2014. Tynaarlo wijkt hiermee niet veel af van het Drents gemiddelde.

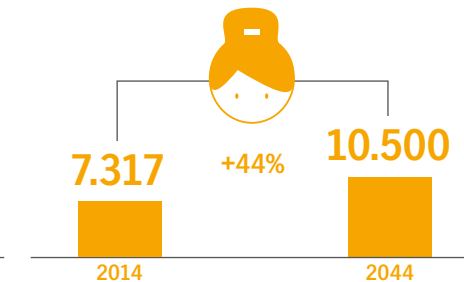
0-15 JAAR

65-PLUS

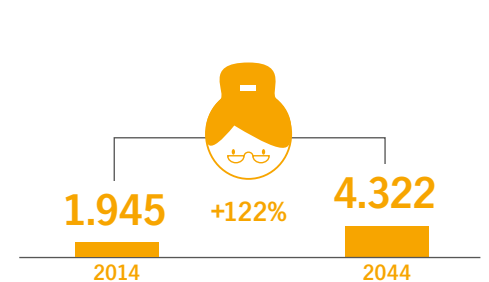
80-PLUS

Het aandeel kinderen tot 15 jaar daalt van **17%** in 2014 naar **15%** in 2044. In absolute aantallen daalt het aantal kinderen tot 15 jaar van 5.606 in 2014 naar 4.392 in 2044. Dit is een daling van 22%.

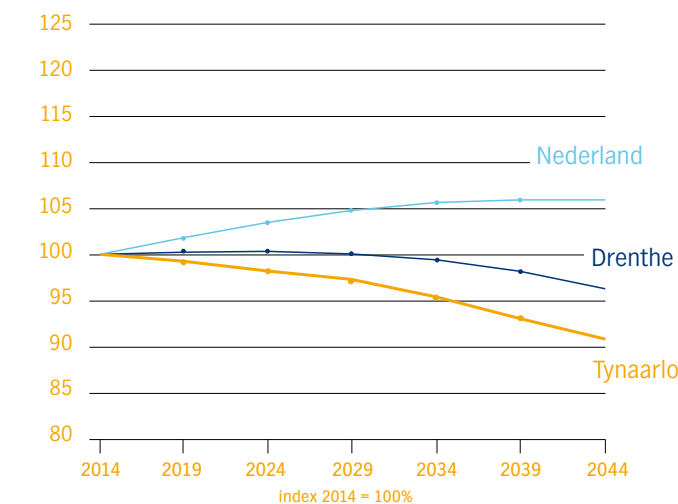

In 2014 is **23%** van de bevolking van Tynaarlo 65 jaar of ouder. In 2044 zal **36%** van de bevolking van Tynaarlo 65 jaar of ouder zijn. In absolute aantallen stijgt het aantal 65-plussers van 7.317 in 2014 naar 10.500 in 2044. Dit is een stijging van 44%.

Mensen worden gemiddeld ouder. Daardoor neemt niet alleen het aandeel ouderen in Tynaarlo toe, maar ook het aandeel oudere ouderen daarbinnen. Nu is het aandeel 80-plussers in Tynaarlo **6%**. In 2044 zal dit meer dan verdubbelen naar **15%** van de totale bevolking. In absolute aantallen stijgt het aantal 80-plussers van 1.945 in 2014 naar 4.322 in 2044. Dit is een stijging van 122%.

ONTWIKKELING AANTAL INWONERS

HUISHOUDENSONTWIKKELING

Bevolkingsgroei gaat samen met huishoudensgroei. Door huishoudensverdunning gaat dat laatste nog harder dan de groei van de bevolking zelf. In 2014 wonen er in Tynaarlo gemiddeld 2.34 personen in 1 woning, in 2044 2.16 personen in 1 woning.

De komende 20 jaar stijgt het aantal huishoudens van Tynaarlo met 4%. Tussen 2034 en 2044 daalt het aantal huishoudens met 5%.

2,34*

2014

2,16*

2044

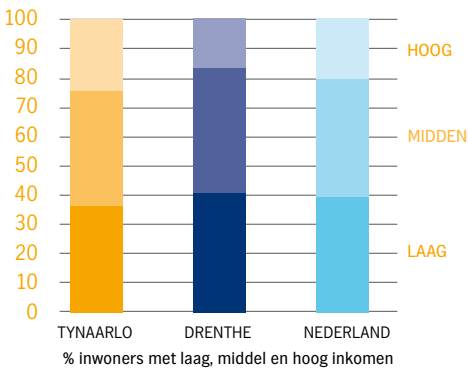
* gemiddeld aantal personen in een woning

SOCIAAL-ECONOMISCHE STRUCTUUR

INKOMEN

In Tynaarlo heeft 37% van de inwoners een laag inkomen. Dit ligt ver boven het Drents, en landelijk gemiddelde. **24%** van de personen in Tynaarlo heeft een hoog inkomen. Dit ligt ver onder het Drents en landelijk gemiddelde. Tynaarlo is de Drentse gemeente met het hoogste inkomensniveau.

INKOMENSNIVEAU

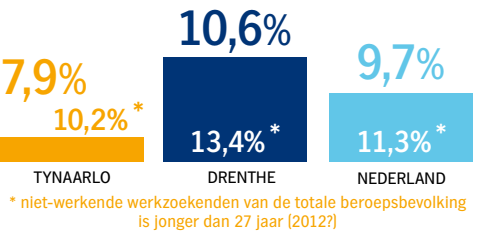

WERKLOOSHEID

Het werkloosheidpercentage ligt in Tynaarlo met 7.9% ver onder het Drents en landelijk gemiddelde. **10.2%** van de groep niet werkende-werkzoekenden in Tynaarlo is 27 jaar of jonger. Gemeente Tynaarlo is hiermee één van de gemeenten met het laagste aandeel werkloze jongeren.

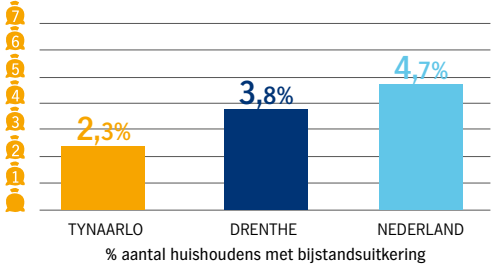
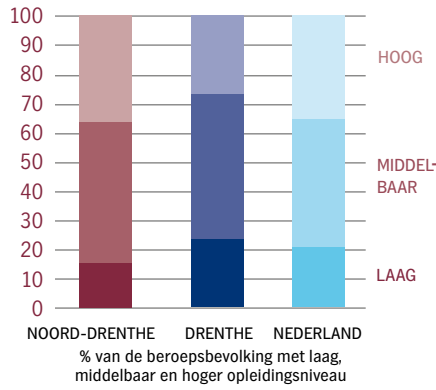
BIJSTANDSUITKERINGEN

In Tynaarlo ontvangt 2.3% van het totaal aantal huishoudens een bijstandsuitkering. Tynaarlo is één van de gemeenten met het laagste percentage huishoudens met een bijstandsuitkering. Hiervan loopt **32%** langer dan 3 jaar. **55%** van de bijstandsuitkeringen worden verleend aan het oudere deel van de beroepsbevolking (45+).

ONDERWIJS

16% van de beroepsbevolking van Noord-Drenthe is laagopgeleid. Hiermee is Noord-Drenthe de regio met het laagste aandeel laagopgeleiden in Drenthe. Met **35%** is het aandeel hoogopgeleiden in Noord-Drenthe hoger dan in Drenthe en gelijk aan het landelijke gemiddelde.

LEEFOMGEVING

AFSTAND TOT VOORZIENINGEN

Gemiddelde afstand tot voorzieningen in km

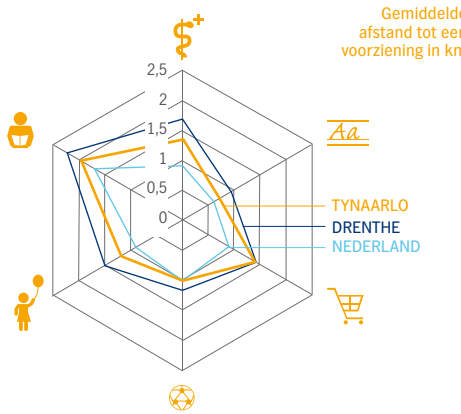
Tynaarlo: 2,3
Drenthe: 2
Nederland: 1,5

Een belangrijke factor voor de leefbaarheid van dorpen en wijken is de bereikbaarheid van bijvoorbeeld huisarts, winkels, scholen, kinderopvang, bibliotheken en sportgelegenheden. De bereikbaarheid wordt beïnvloed door de afstand tot de voorzieningen en door de mobiliteit van mensen.

- BIBLIOTHEEK
- HUISARTS
- BASISSCHOOL
- SUPERMARKT
- SPORTGELEGENHEID
- KINDEROPVANG

De gemiddelde afstand tot voorzieningen is **2,3** km. Dit ligt net boven het Drentse gemiddelde, en iets minder dan een kilometer boven het landelijk gemiddelde. Alleen de gemiddelde afstand tot een sportterrein is gelijk aan het Drentse gemiddelde.

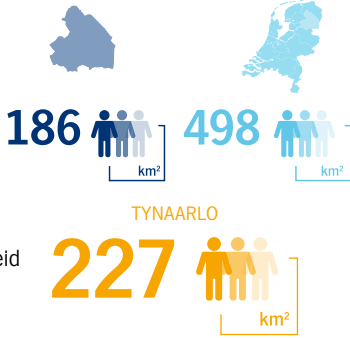
In de afgelopen jaren bleef in Tynaarlo de gemiddelde afstand tot de verschillende voorzieningen vrij constant. Het zal daardoor voor meer inwoners moeilijk zijn de voorzieningen te bereiken.

BEVOLKINGSDICHTHEID

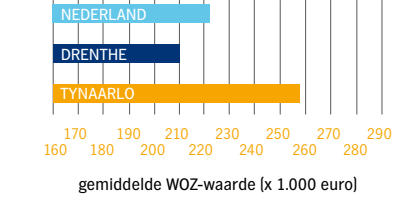
Inwoners van Drenthe waarderen de rust en ruimte in de provincie. Uit de cijfers blijkt dit één van de punten waar Drenthe opvallend afwijkt van de rest van het land. De bevolkingsdichtheid voor Nederland als geheel is 498 inwoners per km², voor Drenthe is dit 186 inwoners per km².

In de gemeente Tynaarlo ligt de bevolkingsdichtheid boven het Drents gemiddelde. Hier wonen 227 inwoners per km².

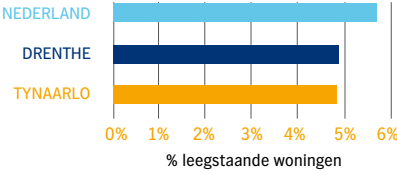
WOZ-WAARDE

De gemiddelde WOZ-waarde in Tynaarlo is €257.000,-. Tynaarlo hoort bij de top van Drenthe. De gemiddelde WOZ-waarde in Paterswolde en in kleine dorpen als Zeegse liggen hier boven.

LEEGSTAND

In Tynaarlo staat 4.8% van de woningen leeg. Dit ligt net onder het Drents gemiddelde, en meer dan 1 procentpunt onder het landelijk gemiddelde.

Noord-Drenthe

SOCIALE CONTACTEN

In de afgelopen jaren is het bureaucontact in Noord-Drenthe minder intensief geworden. Wel is het aantal inwoners dat veel contact heeft met de burens, nog altijd ruim hoger (**55%**) dan in Nederland als geheel (**49%**). Het aandeel mensen dat zich in meer of mindere mate eenzaam voelt, ligt in Tynaarlo op 37%. Eenzaamheid lijkt in Drenthe meer voor te komen dan elders in Nederland.

BURGERKRACHT

80% van de inwoners van Noord-Drenthe voelt zich medeverantwoordelijk voor de leefbaarheid van hun eigen buurt. In de periode van 2006 tot 2009 was er sprake van een afname, maar daarna trad weer een lichte toename in.

VEILIGHEIDSGEVOEL

Inwoners van Noord-Drenthe voelen zich over het algemeen veilig in de buurt waarin zij wonen. **3%** van de inwoners van Noord-Drenthe is bang om lastiggevallen of beroofd te worden.

SCHONE LEEFOMGEVING

In Noord-Drenthe geeft **11%** van de inwoners aan vaak last te hebben van rommel op straat. Landelijk is dit **21%**.

ONDERHOUDSSTAAT WONINGEN

De onderhoudsstaat van woningen in Noord-Drenthe is over het algemeen goed en in de afgelopen jaren nog verder verbeterd. 8% van de bewoners gaf aan dat hun woning slecht is onderhouden. Dit ligt onder het gemiddelde van Nederland (**10%**).

BORGER-ODOORN

KERNEN **25**
OPPERVLAKTE **278 km²**
HOOFDPLAATS **Exloo**

INWONERS 2014 **25.627** PROGNOSE 2044 **20.412**

LEEFBAARHEID

Hoe prettig is het wonen in de gemeente Borger-Odoorn? De 'leefbaarheid' is afhankelijk van vele factoren. Het gaat om objectieve zaken als de aanwezigheid van voorzieningen, de bereikbaarheid en de sociaaleconomische achtergrond van de bewoners. Maar de tevredenheid van burgers met hun leefomgeving is ook afhankelijk van lastiger te objectiveren zaken als het gevoel van veiligheid en de sociale cohesie in de buurt.

Het begrip 'leefbaarheid' geeft aan hoe aantrekkelijk en/of geschikt een gebied of gemeenschap is om er te wonen, te leven en te werken. Centraal staat dus de vraag in hoeverre de woonomgeving en de voorzieningen aansluiten bij de verwachtingen, wensen en behoeften van de mensen die er wonen.

Zuidoost-Drenthe

87%

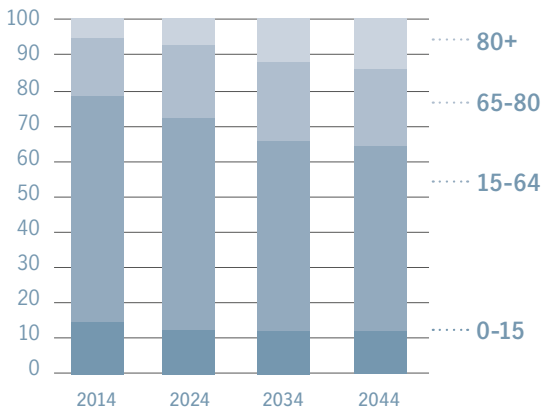
ERVAREN LEEFBAARHEID

87% van de inwoners van Zuidoost-Drenthe is (zeer) tevreden met de eigen woonomgeving. Hiermee zijn zij meer tevreden met hun woonomgeving dan de gemiddelde Nederlander. In Zuidoost-Drenthe vindt 13% dat de buurt erop vooruit is gegaan, in het afgelopen jaar, 9% vindt de buurt erop achteruit gegaan. Inwoners in deze regio willen minder vaak verhuizen dan gemiddeld in Nederland.

BEVOLKING

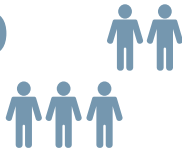
BEVOLKINGSOPBOUW

aandeel naar leeftijdscategorie

20%

minder inwoners in 2044

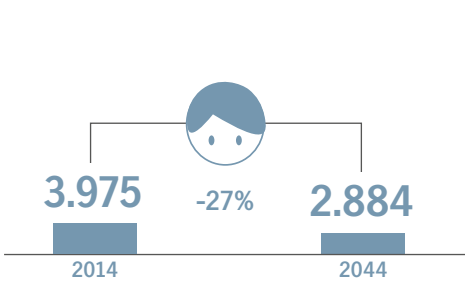
BEVOLKINGSDALING

In 2044 heeft Borger-Odoorn 20% minder inwoners dan in 2014. Dit is een grotere krimp dan in Drenthe gemiddeld. Borger-Odoorn is hiermee één van de sterkst krimpende gemeenten van Drenthe.

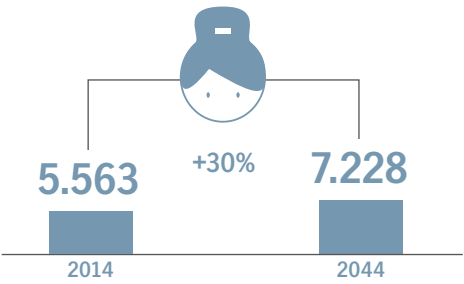
0-15 JAAR

65-PLUS

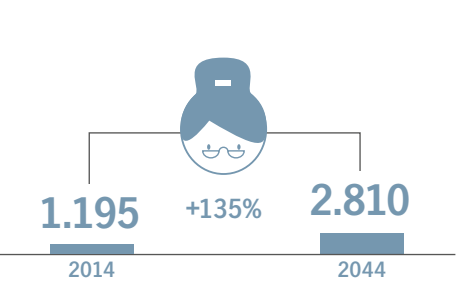
80-PLUS

Het aandeel kinderen tot 15 jaar daalt van **16%** in 2014 naar **14%** in 2044. In absolute aantallen daalt het aantal kinderen tot 15 jaar van 3.975 in 2014 naar 2.884 in 2044. Dit is een daling van 27%.

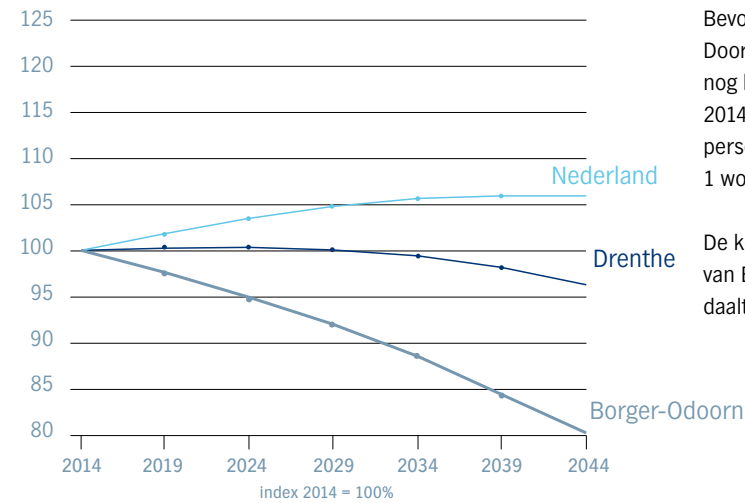
In 2014 is **22%** van de bevolking van Borger-Odoorn 65 jaar of ouder. In 2044 zal **35%** van de bevolking van Borger-Odoorn 65 jaar of ouder zijn. In absolute aantallen stijgt het aantal 65-plussers van 5.563 in 2014 naar 7.228 in 2044. Dit is een stijging van 30%.

Mensen worden gemiddeld ouder. Daardoor neemt niet alleen het aandeel ouderen in Borger-Odoorn toe, maar ook het aandeel oudere ouderen daarbinnen. Nu is het aandeel 80-plussers in Borger-Odoorn **5%**. In 2044 zal dit meer dan verdubbelen naar **14%** van de totale bevolking. In absolute aantallen stijgt het aantal 80-plussers van 1.195 in 2014 naar 2.810 in 2044. Dit is een stijging van 135%.

ONTWIKKELING AANTAL INWONERS

HUISHOUDENSONTWIKKELING

Bevolkingsgroei gaat samen met huishoudensgroei. Door huishoudensverduunning gaat dat laatste nog harder dan de groei van de bevolking zelf. In 2014 wonen er in Borger-Odoorn gemiddeld 2.34 personen in 1 woning, in 2044 2.18 personen in 1 woning.

De komende 10 jaar blijft het aantal huishoudens van Borger-Odoorn gelijk. Tussen 2024 en 2044 daalt het aantal huishoudens met **15%**.

2,34*

2014

2,18*

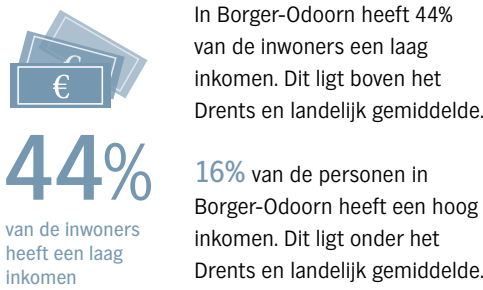
2044

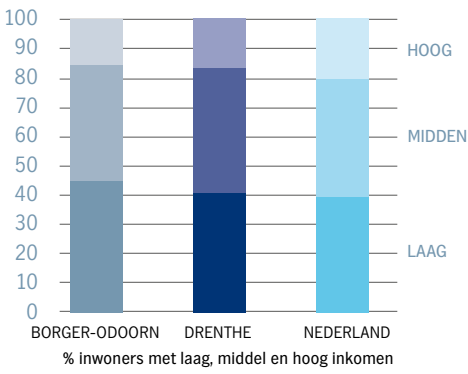
* gemiddeld aantal personen in een woning

SOCIAAL-ECONOMISCHE STRUCTUUR

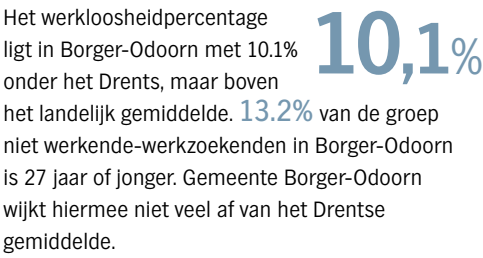
INKOMEN

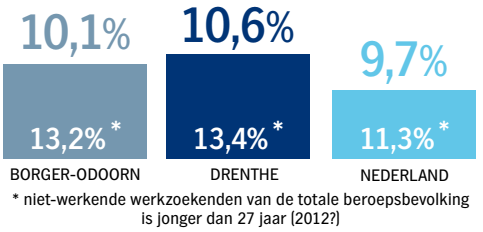
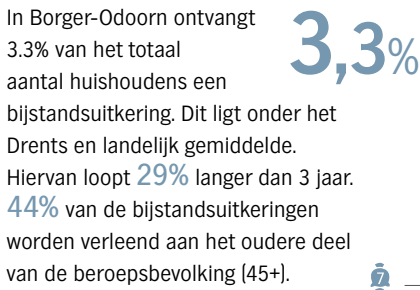
INKOMENSNIVEAU

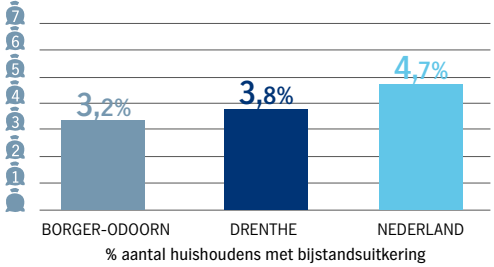
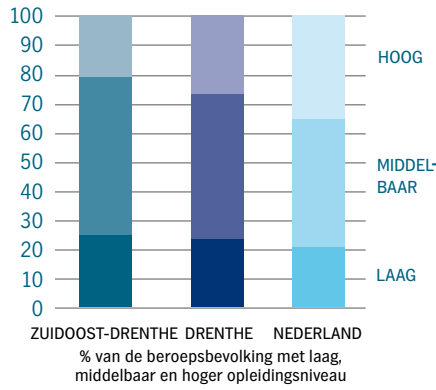
WERKLOOSHEID

BIJSTANDSUITKERINGEN

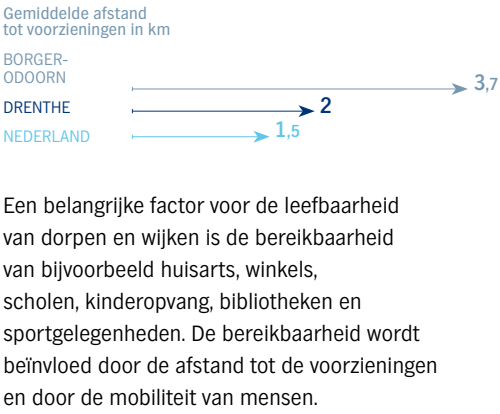

ONDERWIJS

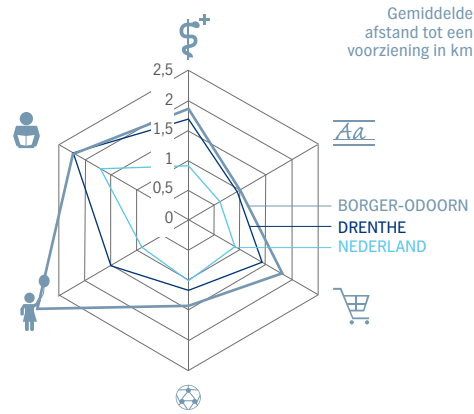

LEEFOMGEVING

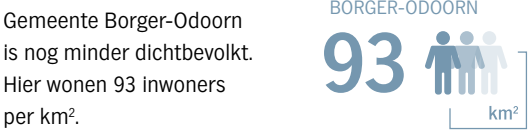
AFSTAND TOT VOORZIENINGEN

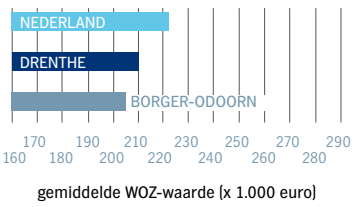
De gemiddelde afstand tot voorzieningen is 3.7 km. Dit ligt meer dan een kilometer boven het Drentse gemiddelde, en zelfs 2 kilometer boven het landelijk gemiddelde. Voornamelijk de afstand tot het kinderdagverblijf is fors groter dan het Drents en landelijk gemiddelde. De afstand tot de bibliotheek is juist gelijk aan het Drents gemiddelde. In de afgelopen jaren bleef in Borger-Odoorn de gemiddelde afstand tot de verschillende voorzieningen vrij constant. Het zal daardoor voor meer inwoners moeilijk zijn de voorzieningen te bereiken.

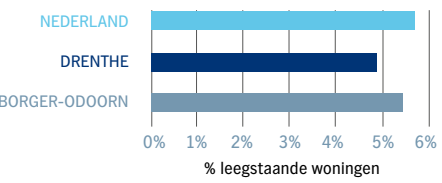
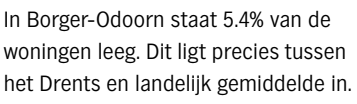
BEVOLKINGSDICHTHEID

WOZ-WAARDE

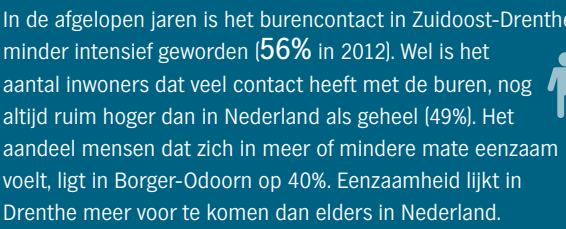

LEEGSTAND

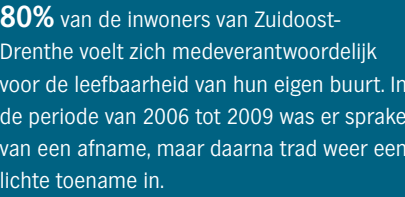

Zuidoost-Drenthe

SOCIALE CONTACTEN

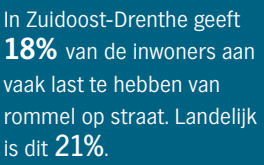
BURGERKRACHT

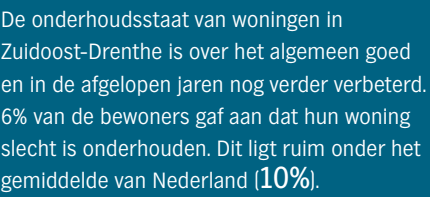
VEILIGHEIDSGEVOEL

SCHONE LEEFOMGEVING

ONDERHOUDSSTAAT WONINGEN

COEVORDEN

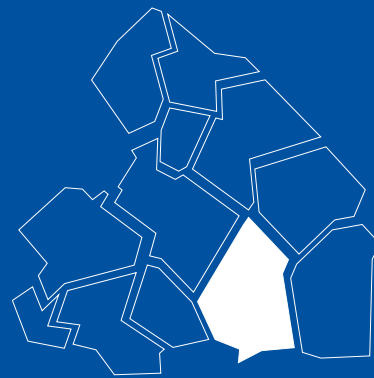
KERNEN 38

OPPERVLAKTE 300 km²

HOOFDPLAATS Coevorden

INWONERS 2014 PROGNOSE 2044

35.769 29.569

LEEFBAARHEID

Hoe prettig is het wonen in de gemeente Coevorden? De 'leefbaarheid' is afhankelijk van vele factoren. Het gaat om objectieve zaken als de aanwezigheid van voorzieningen, de bereikbaarheid en de sociaaleconomische achtergrond van de bewoners. Maar de tevredenheid van burgers met hun leefomgeving is ook afhankelijk van lastiger te objectiveren zaken als het gevoel van veiligheid en de sociale cohesie in de buurt.

Het begrip 'leefbaarheid' geeft aan hoe aantrekkelijk en/of geschikt een gebied of gemeenschap is om er te wonen, te leven en te werken. Centraal staat dus de vraag in hoeverre de woonomgeving en de voorzieningen aansluiten bij de verwachtingen, wensen en behoeften van de mensen die er wonen.

Zuidoost-Drenthe

87%

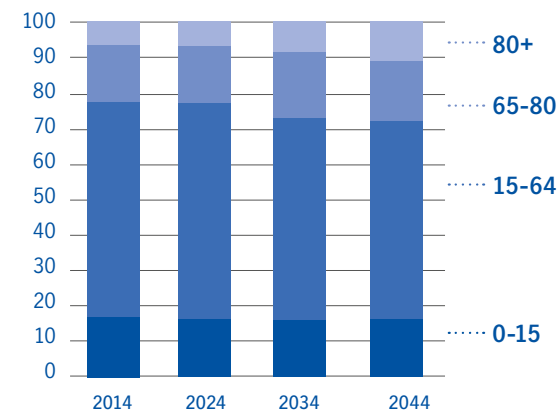
ERVAREN LEEFBAARHEID

87% van de inwoners van Zuidoost-Drenthe is (zeer) tevreden met de eigen woonomgeving. Hiermee zijn zij meer tevreden met hun woonomgeving dan de gemiddelde Nederlander. In Zuidoost-Drenthe vindt 13% dat de buurt erop vooruit is gegaan, in het afgelopen jaar, 9% vindt de buurt erop achteruit gegaan. Inwoners in deze regio willen minder vaak verhuizen dan gemiddeld in Nederland.

BEVOLKING

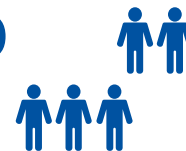
BEVOLKINGSOPBOUW

aandeel naar leeftijdscategorie

17%

minder inwoners in 2044

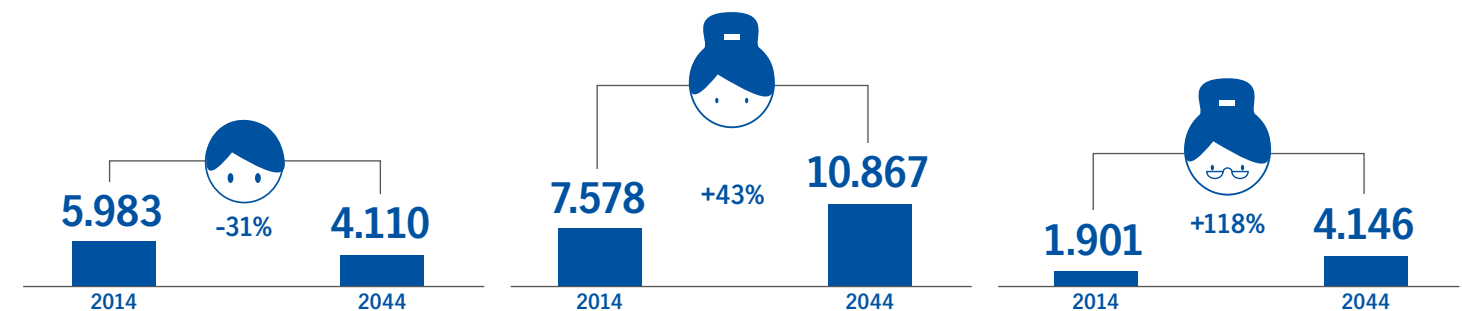
BEVOLKINGSDALING

In 2044 heeft Coevorden 17% minder inwoners dan in 2014. Dit is een grotere krimp dan in Drenthe gemiddeld. Coevorden is hiermee één van de sterkst krimpende gemeenten van Drenthe.

0-15 JAAR

65-PLUS

80-PLUS

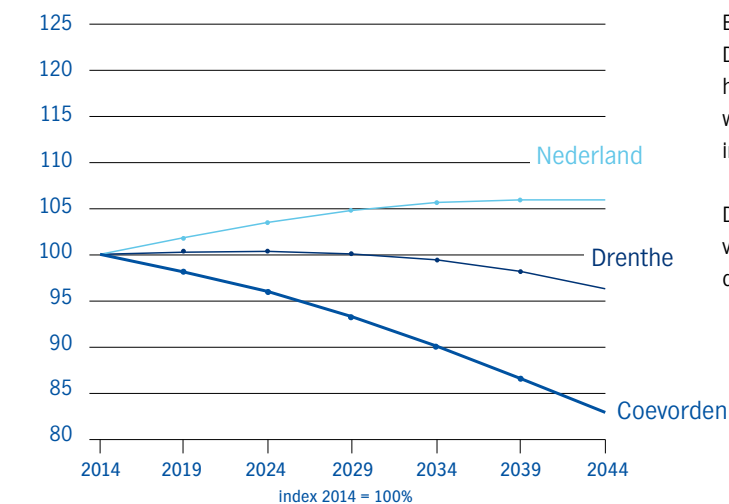

Het aandeel kinderen tot 15 jaar daalt van 17% in 2014 naar 14% in 2044. In absolute aantallen daalt het aantal kinderen tot 15 jaar van 5.983 in 2014 naar 4.110 in 2044. Dit is een daling van 31%.

In 2014 is 21% van de bevolking van Coevorden 65 jaar of ouder. In 2044 zal 37% van de bevolking van Coevorden 65 jaar of ouder zijn. In absolute aantallen stijgt het aantal 65-plussers van 7.578 in 2014 naar 10.867 in 2044. Dit is een stijging van 43%.

Mensen worden gemiddeld ouder. Daardoor neemt niet alleen het aandeel ouderen in Coevorden toe, maar ook het aandeel oudere ouderen daarbinnen. Nu is het aandeel 80-plussers in Coevorden 5%. In 2044 zal dit meer dan verdubbelen naar 14% van de totale bevolking. In absolute aantallen stijgt het aantal 80-plussers van 1.901 in 2014 naar 4.146 in 2044. Dit is een stijging van 118%.

ONTWIKKELING AANTAL INWONERS

HUISHOUDENSONTWIKKELING

Bevolkingsgroei gaat samen met huishoudensgroei. Door huishoudensverdunning gaat dat laatste nog harder dan de groei van de bevolking zelf. In 2014 wonen er in Coevorden gemiddeld 2.31 personen in 1 woning, in 2044 2.13 personen in 1 woning.

De komende 10 jaar stijgt het aantal huishoudens van Coevorden met 2%. Tussen 2024 en 2044 daalt het aantal huishoudens met 12%.

2,31*
2014

2,13*
2044

* gemiddeld aantal personen in een woning

SOCIAAL-ECONOMISCHE STRUCTUUR

INKOMEN

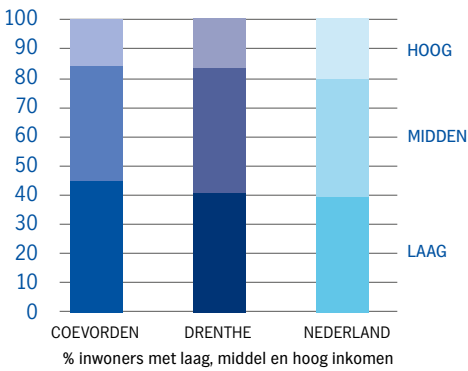
44%

van de inwoners heeft een laag inkomen

In Coevorden heeft 44% van de inwoners een laag inkomen. Dit ligt boven het Drents en landelijk gemiddelde.

16% van de personen in Coevorden heeft een hoog inkomen. Dit ligt onder het Drents en landelijk gemiddelde.

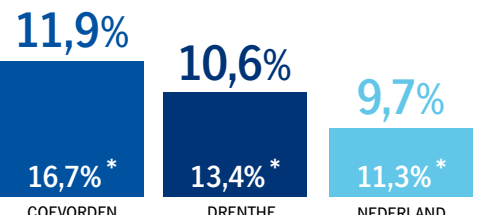
INKOMENSNIVEAU

WERKLOOSHEID

Het werkloosheidpercentage ligt in Coevorden met 11.9% boven het Drents en landelijk gemiddelde. 16.7% van de groep niet werkende-werkzoekenden in Coevorden is 27 jaar of jonger. Gemeente Coevorden is hiermee de gemeente met het hoogste aandeel werkloze jongeren.

11,9%

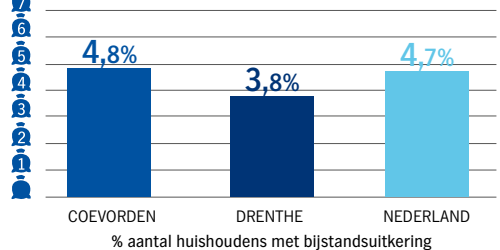
* niet-werkende werkzoekenden van de totale beroepsbevolking is jonger dan 27 jaar (2012?)

BIJSTANDSUITKERINGEN

In Coevorden ontvangt 4.8% van het totaal aantal huishoudens een bijstandsuitkering. Dit ligt boven het Drents en landelijk gemiddelde.

4,8%

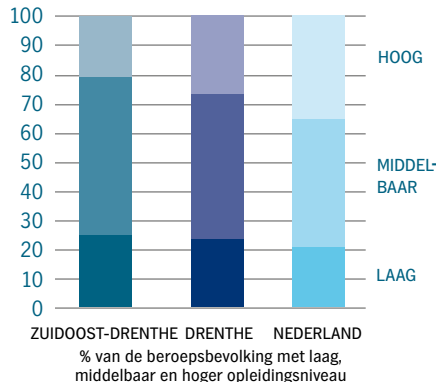
Coevorden is één van de gemeenten met het hoogste percentage huishoudens met een bijstandsuitkering. Hiervan loopt 40% langer dan 3 jaar. 44% van de bijstandsuitkeringen worden verleend aan het oudere deel van de beroepsbevolking (45+).

ONDERWIJS

25% van de beroepsbevolking van Zuidoost-Drenthe is laagopgeleid. Hiermee is Zuidoost-Drenthe de regio met het hoogste aandeel laagopgeleiden in Drenthe. Met 20% is het aandeel hoogopgeleiden in Zuidoost-Drenthe lager dan in Drenthe en Nederland.

LEEFOMGEVING

AFSTAND TOT VOORZIENINGEN

Gemiddelde afstand tot voorzieningen in km

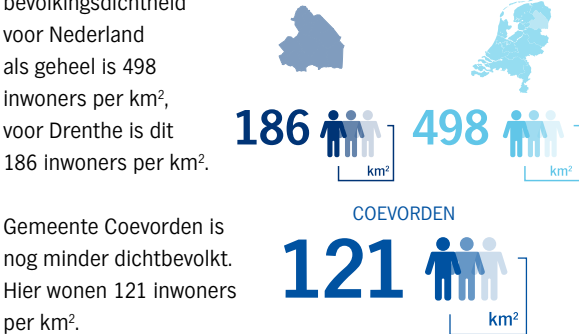

Een belangrijke factor voor de leefbaarheid van dorpen en wijken is de bereikbaarheid van bijvoorbeeld huisarts, winkels, scholen, kinderopvang, bibliotheken en sportgelegenheden. De bereikbaarheid wordt beïnvloed door de afstand tot de voorzieningen en door de mobiliteit van mensen.

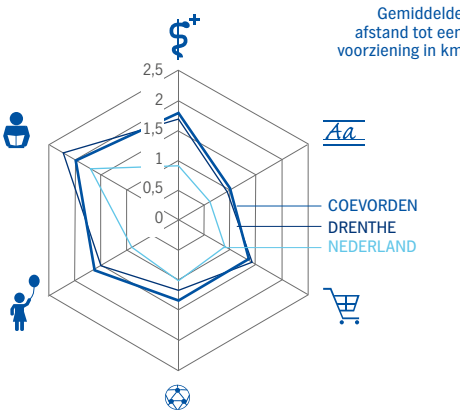
BEVOLKINGSDICHTHEID

Inwoners van Drenthe waarderen de rust en ruimte in de provincie. Uit de cijfers blijkt dit één van de punten waar Drenthe opvallend afwijkt van de rest van het land. De bevolkingsdichtheid voor Nederland als geheel is 498 inwoners per km², voor Drenthe is dit 186 inwoners per km².

Gemeente Coevorden is nog minder dichtbevolkt. Hier wonen 121 inwoners per km².

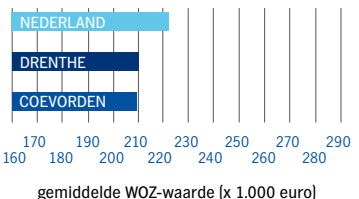
De gemiddelde afstand tot voorzieningen is 2.4 km. Dit ligt 0.3 kilometer boven het Drentse gemiddelde, en bijna 2 kilometer boven het landelijk gemiddelde. Alleen de afstand tot de bibliotheek ligt net iets onder het Drents gemiddelde. De afstand tot de supermarkt is gelijk aan het Drents gemiddelde. In de afgelopen jaren bleef in Coevorden de gemiddelde afstand tot de verschillende voorzieningen vrij constant. Het zal daardoor voor meer inwoners moeilijk zijn de voorzieningen te bereiken.

WOZ-WAARDE

€ 209.000,-

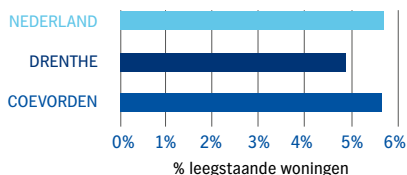
Coevorden hoort met een gemiddelde WOZ-waarde van €209.000,- tot de middenmoot van Drenthe. De huizenprijzen in het veenkoloniale deel liggen lager. De huizenprijzen in het buitengebied hebben een hogere WOZ-waarde dan de huizen in de stad Coevorden.

LEEGSTAND

5,7%

In Coevorden staat 5.7% van de woningen leeg. Dit ligt precies tussen het Drents en landelijk gemiddelde in.

Zuidoost-Drenthe

SOCIALE CONTACTEN

In de afgelopen jaren is het bureaucontact in Zuidoost-Drenthe minder intensief geworden (56% in 2012). Wel is het aantal inwoners dat veel contact heeft met de burens, nog altijd ruim hoger dan in Nederland als geheel (49%). Het aandeel mensen dat zich in meer of mindere mate eenzaam voelt, ligt in Coevorden op 36%. Eenzaamheid lijkt in Drenthe meer voor te komen dan elders in Nederland.

56% van de inwoners geeft aan veel contact te hebben met de burens

36% van de inwoners in Coevorden voelt zich in meer of mindere mate eenzaam

BURGERKRACHT

80% van de inwoners van Zuidoost-Drenthe voelt zich medeverantwoordelijk voor de leefbaarheid van hun eigen buurt. In de periode van 2006 tot 2009 was er sprake van een afname, maar daarna trad weer een lichte toename in.

VEILIGHEIDSGEVOEL

Inwoners van Zuidoost-Drenthe voelen zich over het algemeen veilig in de buurt waarin zij wonen. 4% van de inwoners van Zuidoost-Drenthe is bang om lastiggevallens of beroofd te worden.

SCHONE LEEFOMGEVING

In Zuidoost-Drenthe geeft 18% van de inwoners aan vaak last te hebben van rommel op straat. Landelijk is dit 21%.

ONDERHOUDSSTAAT WONINGEN

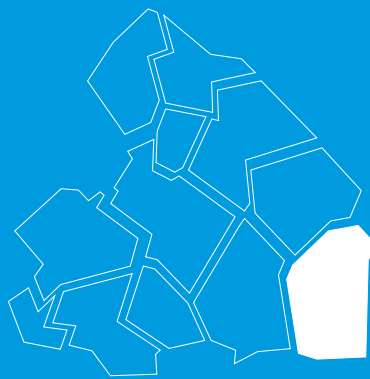
De onderhoudsstaat van woningen in Zuidoost-Drenthe is over het algemeen goed en in de afgelopen jaren nog verder verbeterd. 6% van de bewoners gaf aan dat hun woning slecht is onderhouden. Dit ligt ruim onder het gemiddelde van Nederland (10%).

6%

van de inwoners vindt dat hun woning slecht is onderhouden

EMMEN

KERNEN 13
OPPERVLAKTE 346 km²
HOOFDPLAATS Emmen

INWONERS 2014 PROGNOSE 2044
108.052 98.497

LEEFBAARHEID

Hoe prettig is het wonen in de gemeente Emmen? De 'leefbaarheid' is afhankelijk van vele factoren. Het gaat om objectieve zaken als de aanwezigheid van voorzieningen, de bereikbaarheid en de sociaal-economische achtergrond van de bewoners. Maar de tevredenheid van burgers met hun leefomgeving is ook afhankelijk van lastiger te objectiveren zaken als het gevoel van veiligheid en de sociale cohesie in de buurt.

Het begrip 'leefbaarheid' geeft aan hoe aantrekkelijk en/of geschikt een gebied of gemeenschap is om er te wonen, te leven en te werken. Centraal staat dus de vraag in hoeverre de woonomgeving en de voorzieningen aansluiten bij de verwachtingen, wensen en behoeften van de mensen die er wonen.

Zuidoost-Drenthe

87%

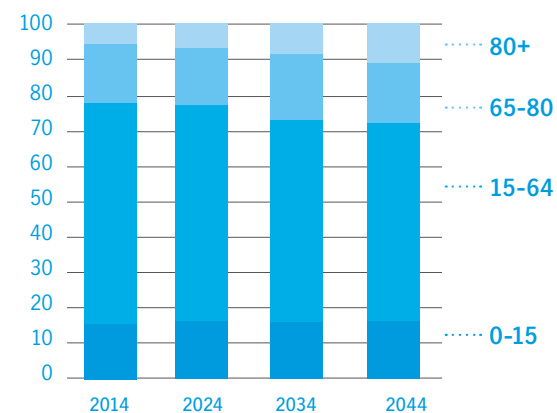
ERVAREN LEEFBAARHEID

87% van de inwoners van Zuidoost-Drenthe is (zeer) tevreden met de eigen woonomgeving. Hiermee zijn zij meer tevreden met hun woonomgeving dan de gemiddelde Nederlander. In Zuidoost-Drenthe vindt 13% dat de buurt erop vooruit is gegaan, in het afgelopen jaar, 9% vindt de buurt erop achteruit gegaan. Inwoners in deze regio willen minder vaak verhuizen dan gemiddeld in Nederland.

BEVOLKING

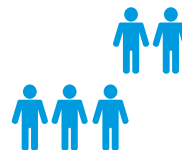
BEVOLKINGSOPBOUW

aandeel naar leeftijdscategorie

9%

minder inwoners in 2044

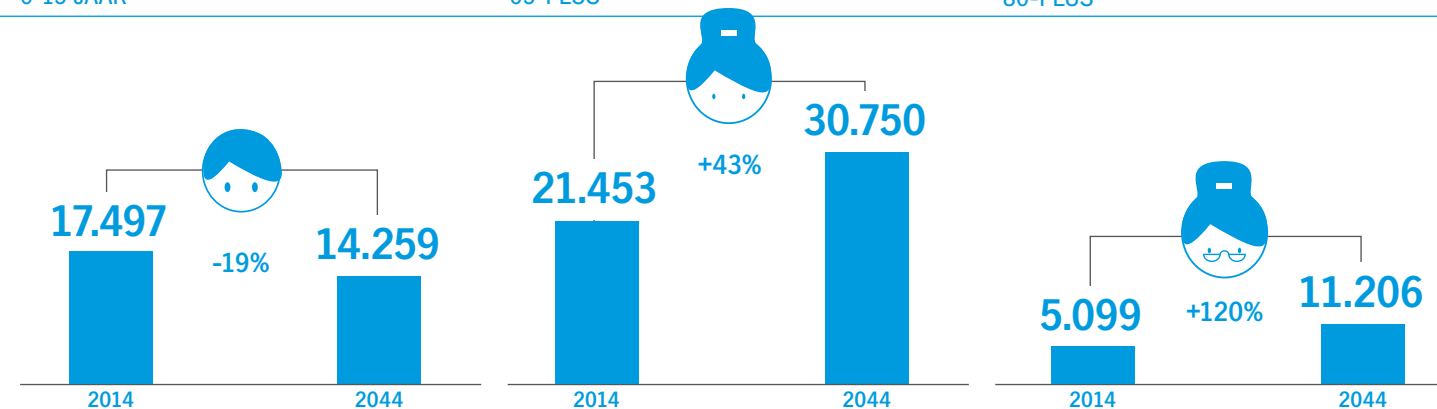
BEVOLKINGSDALING

In 2044 heeft Emmen 9% minder inwoners dan in 2014. Hiermee is Emmen een gemiddelde krimp gemeente in Drenthe.

0-15 JAAR

65-PLUS

80-PLUS

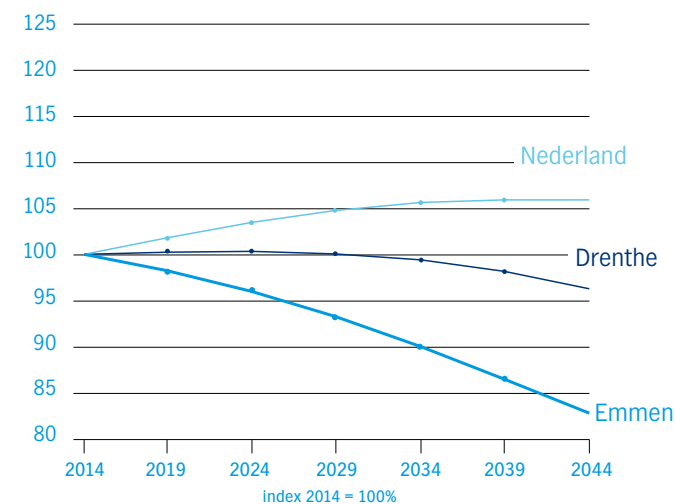

Het aandeel kinderen tot 15 jaar daalt van 16% in 2014 naar 14% in 2044. In absolute aantallen daalt het aantal kinderen tot 15 jaar van 17.497 in 2014 naar 14.259 in 2044. Dit is een daling van 19%.

In 2014 is 20% van de bevolking van Emmen 65 jaar of ouder. In 2044 zal 31% van de bevolking van Emmen 65 jaar of ouder zijn. In absolute aantallen stijgt het aantal 65-plussers van 21.453 in 2014 naar 30.750 in 2044. Dit is een stijging van 43%.

Mensen worden gemiddeld ouder. Daardoor neemt niet alleen het aandeel ouderen in Emmen toe, maar ook het aandeel oudere ouderen daarbinnen. Nu is het aandeel 80-plussers in Emmen 5%. In 2044 zal dit verdubbelen naar ruim 11% van de totale bevolking. In absolute aantallen stijgt het aantal 80-plussers van 5.099 in 2014 naar 11.206 in 2044. Dit is een stijging van 120%.

ONTWIKKELING AANTAL INWONERS

HUISHOUDENSONTWIKKELING

Bevolkingsgroei gaat samen met huishoudensgroei. Door huishoudensverdunning gaat dat laatste nog harder dan de groei van de bevolking zelf. In 2014 wonen er in Emmen gemiddeld 2.25 personen in 1 woning, in 2044 2.09 personen in 1 woning.

De komende 20 jaar stijgt het aantal huishoudens van Emmen met 2%. Tussen 2034 en 2044 vindt juist een daling plaats. De totale huishoudensdaling is dan 3%.

2,25*
2014

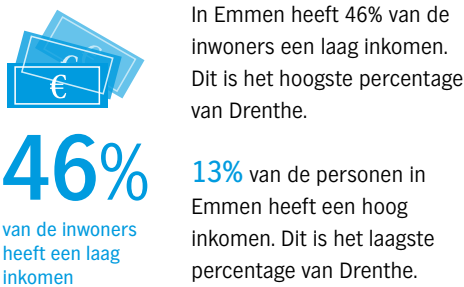
2,09*
2044

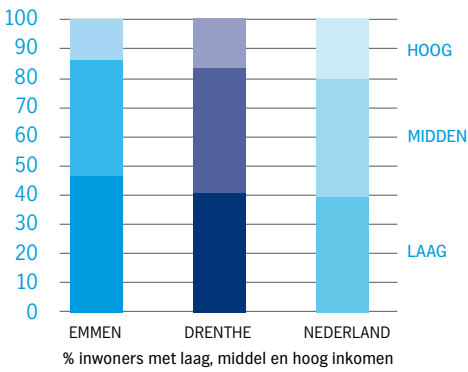
* gemiddeld aantal personen in een woning

SOCIAAL-ECONOMISCHE STRUCTUUR

INKOMEN

INKOMENSNIVEAU

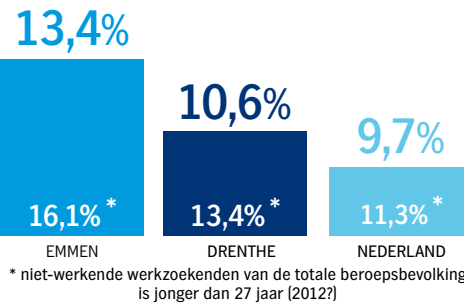

WERKLOOSHEID

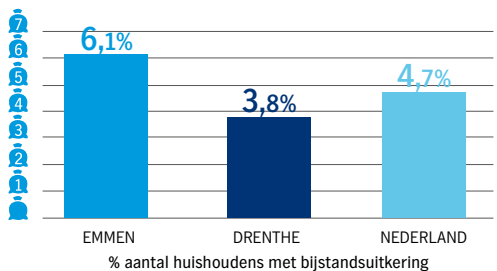
Het werkloosheidpercentage ligt in Emmen met 13.4% ruim boven het Drents en landelijk gemiddelde. 16.1% van de groep niet werkende-werkzoekenden in Emmen is 27 jaar of jonger. Gemeente Emmen is hiermee één van de gemeenten met het hoogste aandeel werkloze jongeren.

BIJSTANDSUITKERINGEN

In Emmen ontvangt 6.1% van het totaal aantal huishoudens een bijstandsuitkering. Emmen is hiermee de gemeente met het hoogste percentage huishoudens met een bijstandsuitkering van Drenthe. Hiervan loopt 45% langer dan 3 jaar.

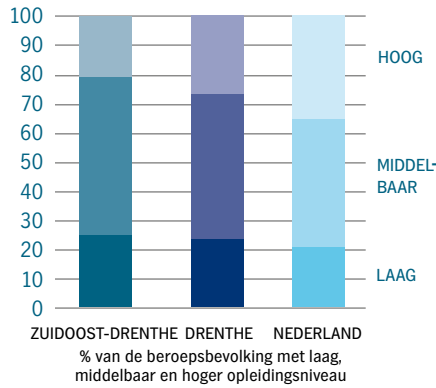
46% van de bijstandsuitkeringen worden verleend aan het oudere deel van de beroepsbevolking (45+).

ONDERWIJS

25% van de beroepsbevolking is laagopgeleid. 25% van de beroepsbevolking van Zuidoost-Drenthe is laagopgeleid. Hiermee is Zuidoost-Drenthe de regio met het hoogste aandeel laagopgeleiden in Drenthe. Met 20% is het aandeel hoogopgeleiden in Zuidoost-Drenthe lager dan in Drenthe en Nederland.

LEEFOMGEVING

AFSTAND TOT VOORZIENINGEN

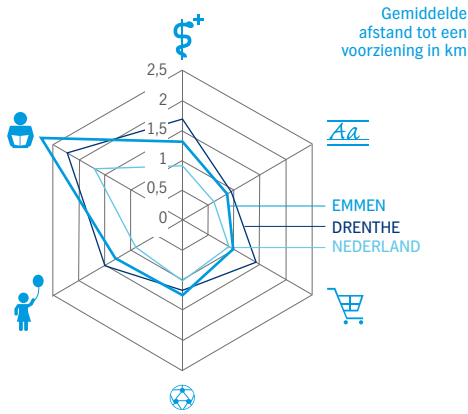
Gemiddelde afstand tot voorzieningen in km

Een belangrijke factor voor de leefbaarheid van dorpen en wijken is de bereikbaarheid van bijvoorbeeld huisarts, winkels, scholen, kinderopvang, bibliotheken en sportgelegenheden. De bereikbaarheid wordt beïnvloed door de afstand tot de voorzieningen en door de mobiliteit van mensen.

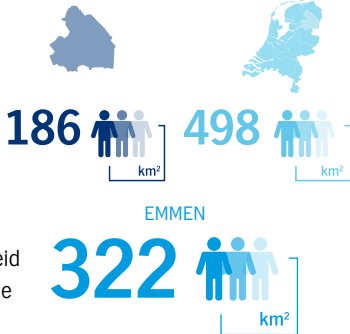

De gemiddelde afstand tot voorzieningen is 1.9 km. Dit ligt 0.2 kilometer onder het Drentse gemiddelde, en 0.6 kilometer boven het landelijk gemiddelde. Alleen de afstand tot de bibliotheek ligt ruim boven het Drents gemiddelde. De afstand tot een sportterrein ligt net boven het Drents gemiddelde. In de afgelopen jaren bleef in Emmen de gemiddelde afstand tot de verschillende voorzieningen vrij constant. Het zal daardoor voor meer inwoners moeilijk zijn de voorzieningen te bereiken.

BEVOLKINGSDICHTHEID

Inwoners van Drenthe waarderen de rust en ruimte in de provincie. Uit de cijfers blijkt dit één van de punten waar Drenthe opvallend afwijkt van de rest van het land. De bevolkingsdichtheid voor Nederland als geheel is 498 inwoners per km², voor Drenthe is dit 186 inwoners per km².

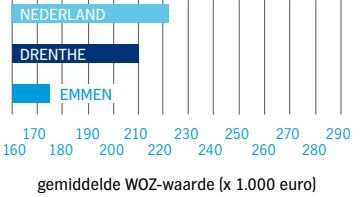

In de gemeente Emmen ligt de bevolkingsdichtheid veel hoger dan in Drenthe gemiddeld. Hier wonen 322 inwoners per km².

WOZ-WAARDE

€175.000,-

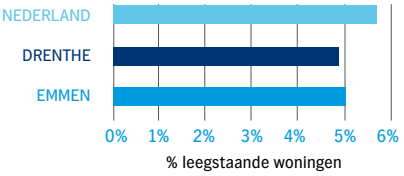
Emmen is met €175.000,- één van de gemeenten met de laagste gemiddelde WOZ-waarde van Drenthe. Dorpen als Nieuw-Dordrecht, Nieuw-Amsterdam en Erica hebben gemiddeld een hogere WOZ-waarde dan de kern Emmen en dorpen als Klazienaveen, Barger-Compascuum en Zwartemeer.

LEEGSTAND

5,0%

In Emmen staat 5% van de woningen leeg. Dit ligt net boven het Drents gemiddelde en is lager dan het landelijk gemiddelde.

Zuidoost-Drenthe

SOCIALE CONTACTEN

In de afgelopen jaren is het bureaucontact in Zuidoost-Drenthe minder intensief geworden (56% in 2012). Wel is het aantal inwoners dat veel contact heeft met de burens, nog altijd ruim hoger dan in Nederland als geheel (49%). Het aandeel mensen dat zich in meer of mindere mate eenzaam voelt, ligt in Emmen op 43%. Eenzaamheid lijkt in Drenthe meer voor te komen dan elders in Nederland.

BURGERKRACHT

80% van de inwoners van Zuidoost-Drenthe voelt zich medeverantwoordelijk voor de leefbaarheid van hun eigen buurt. In de periode van 2006 tot 2009 was er sprake van een afname, maar daarna trad weer een lichte toename in.

VEILIGHEIDSGEVOEL

Inwoners van Zuidoost-Drenthe voelen zich over het algemeen veilig in de buurt waarin zij wonen. 4% van de inwoners van Zuidoost-Drenthe is bang om lastiggevalen of beroofd te worden.

SCHONE LEEFOMGEVING

In Zuidoost-Drenthe geeft 18% van de inwoners aan vaak last te hebben van rommel op straat. Landelijk is dit 21%.

ONDERHOUDSSTAAT WONINGEN

De onderhoudsstaat van woningen in Zuidoost-Drenthe is over het algemeen goed en in de afgelopen jaren nog verder verbeterd. 6% van de bewoners gaf aan dat hun woning slecht is onderhouden. Dit ligt ruim onder het gemiddelde van Nederland (10%).

6%

van de inwoners vindt dat hun woning slecht is onderhouden

HOOGEVEEN

KERNEN **11**
OPPERVLAKTE **84 km²**
HOOFDPLAATS **Hoogeveen**

INWONERS 2014 **54.664** PROGNOSE 2044 **55.250**

LEEFBAARHEID

Hoe prettig is het wonen in de gemeente Hoogeveen? De 'leefbaarheid' is afhankelijk van vele factoren. Het gaat om objectieve zaken als de aanwezigheid van voorzieningen, de bereikbaarheid en de sociaaleconomische achtergrond van de bewoners. Maar de tevredenheid van burgers met hun leefomgeving is ook afhankelijk van lastiger te objectiveren zaken als het gevoel van veiligheid en de sociale cohesie in de buurt.

Het begrip 'leefbaarheid' geeft aan hoe aantrekkelijk en/of geschikt een gebied of gemeenschap is om er te wonen, te leven en te werken. Centraal staat dus de vraag in hoeverre de woonomgeving en de voorzieningen aansluiten bij de verwachtingen, wensen en behoeften van de mensen die er wonen.

Zuidwest-Drenthe

88%

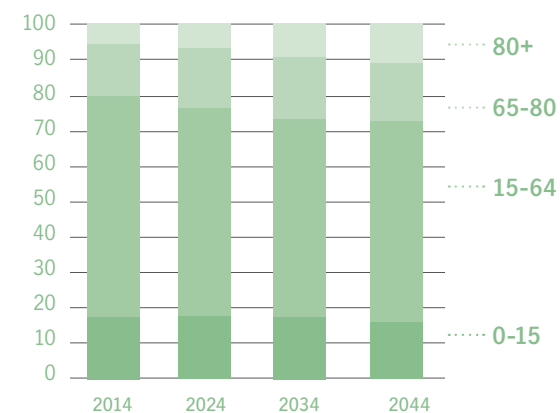
ERVAREN LEEFBAARHEID

88% van de inwoners van Zuidwest-Drenthe is (zeer) tevreden met de eigen woonomgeving. Hiermee zijn zij meer tevreden met hun woonomgeving dan de gemiddelde Nederlander. In Hoogeveen vindt **12%** dat de buurt erop vooruit is gegaan in het afgelopen jaar, **8%** vindt de buurt erop achteruit gegaan. Inwoners van Hoogeveen willen minder vaak verhuizen dan gemiddeld in Nederland.

BEVOLKING

BEVOLKINGSOPBOUW

aandeel naar leeftijdscategorie

1%

meer inwoners in 2044

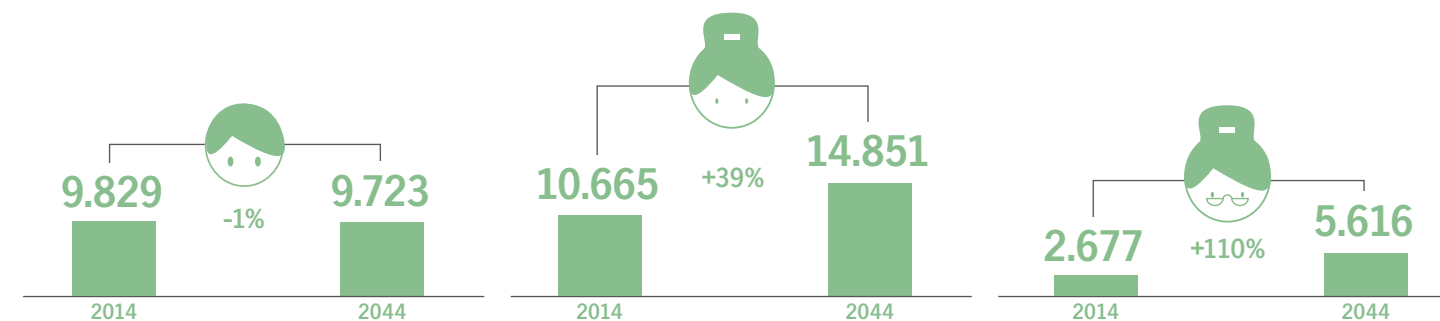
BEVOLKINGSGROEI

In 2044 heeft Hoogeveen bijna 1% meer inwoners dan in 2014. Hoogeveen is één van de drie groeiende gemeenten van Drenthe.

0-15 JAAR

65-PLUS

80-PLUS

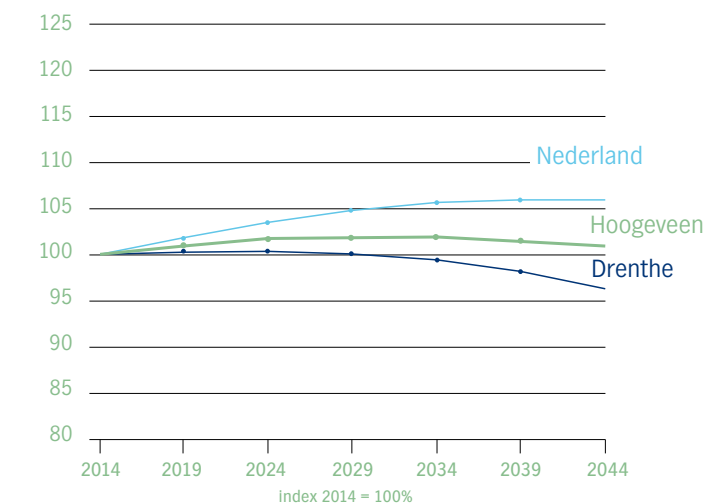

Het aandeel kinderen tot 15 jaar blijft gelijk tussen 2014 en 2044; **18%** in 2014 en in 2044. In absolute aantallen daalt het aantal kinderen tot 15 jaar wel iets, van 9.829 in 2014 naar 9.723 in 2044. Dit is een daling van 1%.

In 2014 is **20%** van de bevolking van Hoogeveen 65 jaar of ouder. In 2044 zal **27%** van de bevolking van Hoogeveen 65 jaar of ouder zijn. In absolute aantallen stijgt het aantal 65-plussers van 10.665 in 2014 naar 14.851 in 2044. Dit is een stijging van 39%.

Mensen worden gemiddeld ouder. Daardoor neemt niet alleen het aandeel ouderen in Hoogeveen toe, maar ook het aandeel oudere ouderen daarbinnen. Nu is het aandeel 80-plussers in Hoogeveen **5%**. In 2044 zal dit toenemen tot **10%** van de totale bevolking. In absolute aantallen stijgt het aantal 80-plussers van 2.677 in 2014 naar 5.616 in 2044. Dit is een stijging van 110%.

ONTWIKKELING AANTAL INWONERS

HUISHOUDENSONTWIKKELING

Bevolkingsgroei gaat samen met huishoudensgroei. Door huishoudensverdunding gaat dat laatste nog harder dan de groei van de bevolking zelf. In 2014 wonen er in Hoogeveen gemiddeld 2.37 personen in 1 woning, in 2044 2.28 personen in 1 woning.

De komende 10 jaar stijgt het aantal huishoudens van Hoogeveen met **3%**. Tussen 2024 en 2044 stijgt het aantal huishoudens nog eens met **2%**.

2,37*
2014

2,28*
2044

* gemiddeld aantal personen in een woning

SOCIAAL-ECONOMISCHE STRUCTUUR

INKOMEN

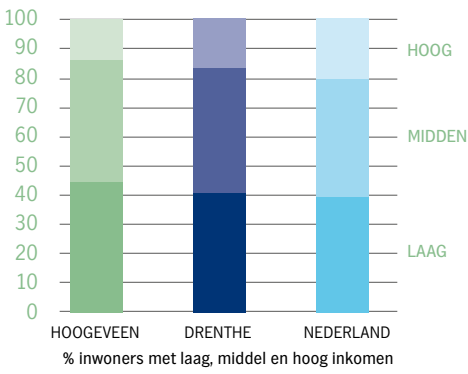

van de inwoners heeft een laag inkomen

In Hogeveen heeft 45% van de inwoners een laag inkomen. Dit is één van de hoogste percentages van Drenthe.

13% van de personen in Hogeveen heeft een hoog inkomen. Dit is het laagste percentage van Drenthe.

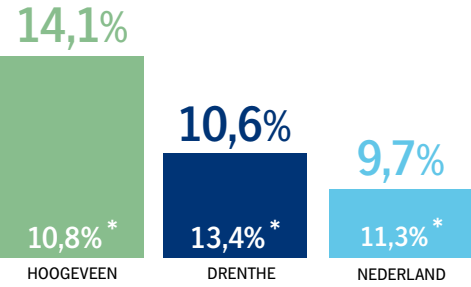
INKOMENSNIVEAU

WERKLOOSHEID

Het werkloosheidpercentage ligt in Hogeveen op 14.1%. Dit is hoogste percentage van Drenthe.

10.8% van de groep niet werkende-werkzoekenden is 27 jaar of jonger. Hogeveen is hiermee één van de gemeente met het laagste aandeel werkloze jongeren.

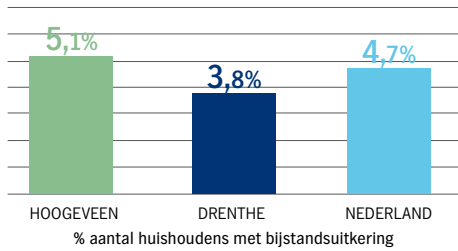
* niet-werkende werkzoekenden van de totale beroepsbevolking is jonger dan 27 jaar (2012?)

BIJSTANDSUITKERINGEN

In Hogeveen ontvangt 5.1% van het totaal aantal huishoudens een bijstandsuitkering.

Hogeveen heeft hiermee één van de hoogste percentages huishoudens met een bijstandsuitkering van Drenthe. Hiervan loopt 40% langer dan 3 jaar.

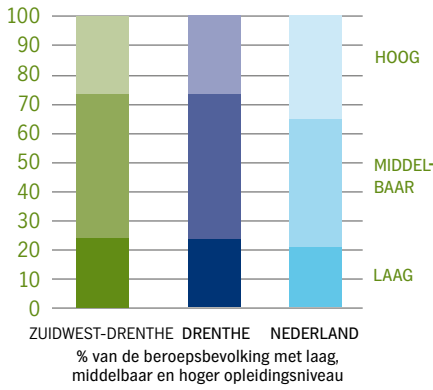
48% van de bijstandsuitkeringen worden verleend aan het oudere deel van de beroepsbevolking (45+).

ONDERWIJS

24% van de beroepsbevolking van Zuidwest-Drenthe is laagopgeleid. Hiermee heeft Zuidwest-Drenthe een hoger aandeel laagopgeleiden dan Drenthe en Nederland. Met 25% is het aandeel hoogopgeleiden in Zuidwest-Drenthe lager dan in Drenthe en Nederland.

LEEFOMGEVING

AFSTAND TOT VOORZIENINGEN

Gemiddelde afstand tot voorzieningen in km

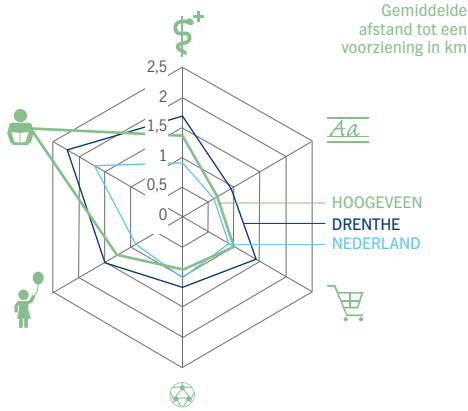

Een belangrijke factor voor de leefbaarheid van dorpen en wijken is de bereikbaarheid van bijvoorbeeld huisarts, winkels, scholen, kinderopvang, bibliotheken en sportgelegenheden. De bereikbaarheid wordt beïnvloed door de afstand tot de voorzieningen en door de mobiliteit van mensen.

- BIBLIOTHEEK
- HUISARTS
- BASISSCHOOL
- SUPERMARKT
- SPORTGELEGENHEID
- KINDEROPVANG

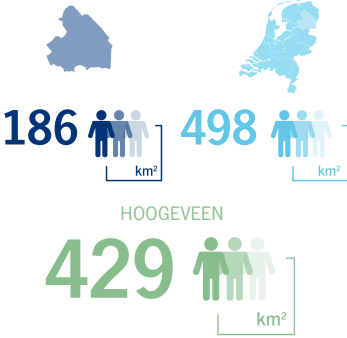
De gemiddelde afstand tot voorzieningen is 1.8 km. Dit ligt precies tussen het Drents en landelijk gemiddelde in. De afstand tot de bibliotheek ligt ruim boven het Drents en landelijk gemiddelde.

In de afgelopen jaren bleef in Hogeveen de gemiddelde afstand tot de verschillende voorzieningen vrij constant. Het zal daardoor voor meer inwoners moeilijk zijn de voorzieningen te bereiken.

BEVOLKINGSDICHTHEID

Inwoners van Drenthe waarderen de rust en ruimte in de provincie. Uit de cijfers blijkt dit één van de punten waar Drenthe opvallend afwijkt van de rest van het land. De bevolkingsdichtheid voor Nederland als geheel is 498 inwoners per km², voor Drenthe is dit 186 inwoners per km².

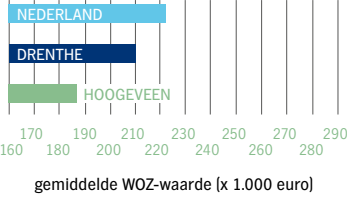

In de gemeente Hogeveen ligt de bevolkingsdichtheid hoger dan het Drents gemiddelde. Hier wonen 429 inwoners per km².

WOZ-WAARDE

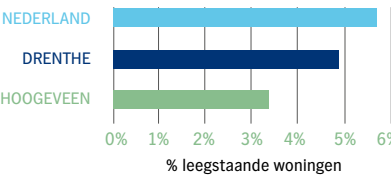
De gemiddelde WOZ-waarde in Hogeveen is €187.000,-. Hogeveen is hiermee één van de gemeenten met de laagste gemiddelde WOZ-waarde van Drenthe.

LEEGSTAND

In Hogeveen staat 3.4% van de woningen leeg. Dit is het laagste percentage van Drenthe.

Zuidwest-Drenthe

SOCIALE CONTACTEN

In de afgelopen jaren is het bureaucontact in Zuidwest-Drenthe minder intensief geworden (51% in 2012). Wel is het aantal inwoners dat veel contact heeft met de burens, nog altijd ruim hoger dan in Nederland als geheel (49%). Het aandeel mensen dat zich in meer of mindere mate eenzaam voelt, ligt in Hogeveen op 39%. Eenzaamheid lijkt in Drenthe meer voor te komen dan elders in Nederland.

51% van de inwoners geeft aan veel contact te hebben met de burens

39% van de inwoners in Hogeveen voelt zich in meer of mindere mate eenzaam

BURGERKRACHT

72% van de inwoners van Zuidwest-Drenthe voelt zich medeverantwoordelijk voor de leefbaarheid van hun eigen buurt. In de periode van 2006 tot 2012 was er sprake van een afname.

VEILIGHEIDSGEVOEL

Inwoners van Zuidwest-Drenthe voelen zich over het algemeen veilig in de buurt waarin zij wonen. 3% van de inwoners van Zuidwest-Drenthe is bang om lastiggevalen of beroofd te worden.

SCHONE LEEFOMGEVING

In Zuidwest-Drenthe geeft 14% van de inwoners aan vaak last te hebben van rommel op straat. Landelijk is dit 21%.

ONDERHOUDSSTAAT WONINGEN

De onderhoudsstaat van woningen in Zuid-West-Drenthe is over het algemeen goed en in de afgelopen jaren nog verder verbeterd. 5% van de bewoners gaf aan dat hun woning slecht is onderhouden. Dit ligt ruim onder het gemiddelde van Nederland (10%).

5%

van de inwoners vindt dat hun woning slecht is onderhouden

MEPPEL

KERNEN 4

OPPERVLAKTE 58 km²

HOOFDPLAATS Meppel

INWONERS 2014 32.867
PROGNOSE 2044 37.502

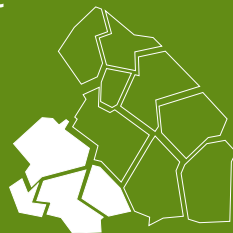

LEEFBAARHEID

Hoe prettig is het wonen in de gemeente Meppel? De 'leefbaarheid' is afhankelijk van vele factoren. Het gaat om objectieve zaken als de aanwezigheid van voorzieningen, de bereikbaarheid en de sociaaleconomische achtergrond van de bewoners. Maar de tevredenheid van burgers met hun leefomgeving is ook afhankelijk van lastiger te objectiveren zaken als het gevoel van veiligheid en de sociale cohesie in de buurt.

Het begrip 'leefbaarheid' geeft aan hoe aantrekkelijk en/of geschikt een gebied of gemeenschap is om er te wonen, te leven en te werken. Centraal staat dus de vraag in hoeverre de woonomgeving en de voorzieningen aansluiten bij de verwachtingen, wensen en behoeften van de mensen die er wonen.

Zuidwest-Drenthe

88%

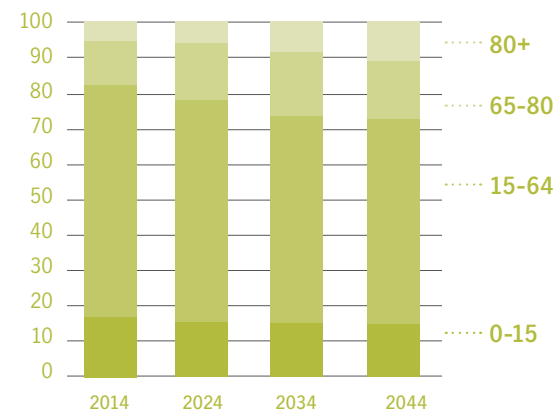
ERVAREN LEEFBAARHEID

88% van de inwoners van Zuidwest-Drenthe is (zeer) tevreden met de eigen woonomgeving. Hiermee zijn zij meer tevreden met hun woonomgeving dan de gemiddelde Nederlander. In Hoogeveen vindt 12% dat de buurt erop vooruit is gegaan in het afgelopen jaar, 8% vindt de buurt erop achteruit gegaan. Inwoners van Hoogeveen willen minder vaak verhuizen dan gemiddeld in Nederland.

BEVOLKING

BEVOLKINGSOPBOUW

aandeel naar leeftijdscategorie

14%

meer inwoners in 2044

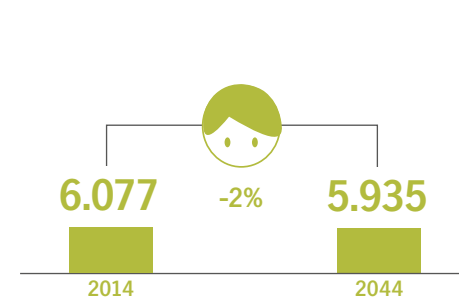
BEVOLKINGSGROEI

In 2044 heeft Meppel 14% meer inwoners dan in 2014. Dit is een grotere groei dan het landelijk gemiddelde. Meppel is één van de drie groeiers van Drenthe.

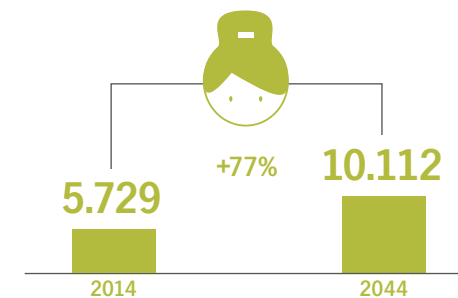
0-15 JAAR

65-PLUS

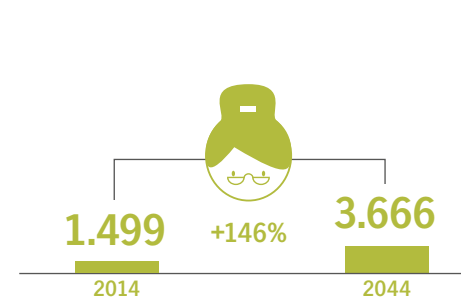
80-PLUS

Het aandeel kinderen tot 15 jaar daalt van 18% in 2014 naar 16% in 2044. In absolute aantallen daalt het aantal kinderen tot 15 jaar van 6.077 in 2014 naar 5.935 in 2044. Dit is een daling van 2%.

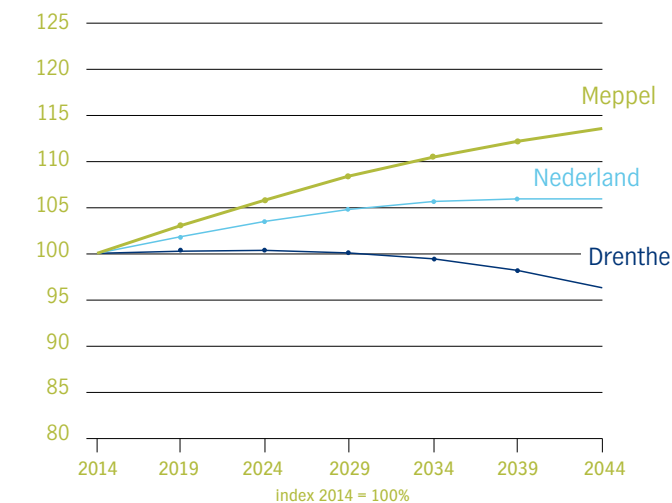
In 2014 is 17% van de bevolking van Meppel 65 jaar of ouder. In 2044 zal 27% van de bevolking van Meppel 65 jaar of ouder zijn. In absolute aantallen stijgt het aantal 65-plussers van 5.729 in 2014 naar 10.112 in 2044. Dit is een stijging van 77%.

Mensen worden gemiddeld ouder. Daardoor neemt niet alleen het aandeel ouderen in Meppel toe, maar ook het aandeel oudere ouderen daarbinnen. Nu is het aandeel 80-plussers in Meppel 5%. In 2044 zal dit meer dan verdubbelen tot 10% van de totale bevolking. In absolute aantallen stijgt het aantal 80-plussers van 1.499 in 2014 naar 3.666 in 2044. Dit is een stijging van 146%.

ONTWIKKELING AANTAL INWONERS

HUISHOUDENSONTWIKKELING

Bevolkingsgroei gaat samen met huishoudensgroei. Door huishoudensverdunning gaat dat laatste nog harder dan de groei van de bevolking zelf. In 2014 wonen er in Meppel gemiddeld 2.27 personen in 1 woning, in 2044 2.09 personen in 1 woning.

De komende 20 jaar stijgt het aantal huishoudens van Meppel met 18%. Tussen 2034 en 2044 stijgt het aantal huishoudens nog eens met 2%.

2,27*

2014

2,09*

2044

* gemiddeld aantal personen in een woning

SOCIAAL-ECONOMISCHE STRUCTUUR

INKOMEN

40%

van de inwoners heeft een laag inkomen

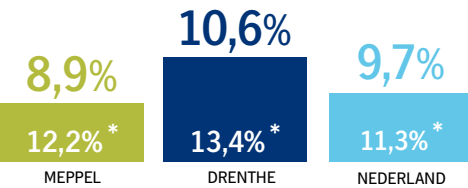
In Meppel heeft 40% van de inwoners een laag inkomen. Dit ligt onder het Drents gemiddelde en is gelijk aan het landelijk gemiddelde.

17% van de personen in Meppel heeft een hoog inkomen. Dit is gelijk aan het Drents gemiddelde, en is lager dan het landelijk gemiddelde.

WERKLOOSHEID

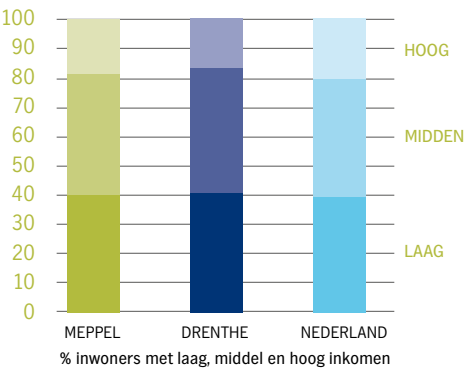
Het werkloosheidpercentage ligt in Meppel op 8.9%. Dit ligt onder het Drents en landelijk gemiddelde. 12.2% van de groep niet werkende-werkzoekenden

in Meppel is 27 jaar of jonger. Gemeente Meppel wijkt hiermee niet veel af van het Drentse gemiddelde.

* niet-werkende werkzoekenden van de totale beroepsbevolking is jonger dan 27 jaar (2012?)

INKOMENSNIVEAU

BIJSTANDSUITKERINGEN

In Meppel ontvangt 4.2% van het totaal aantal huishoudens een bijstandsuitkering. Meppel ligt hiermee precies tussen het Drents en landelijk gemiddelde in. Hiervan loopt 42% langer dan 3 jaar.

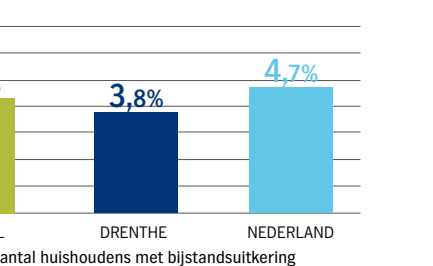
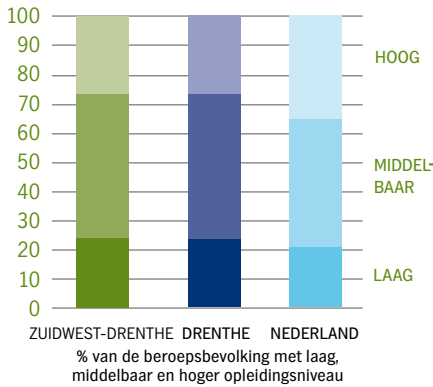
49% van de bijstandsuitkeringen wordt verleend aan het oudere deel van de beroepsbevolking (45+).

ONDERWIJS

24% van de beroepsbevolking van Zuidwest-Drenthe is laagopgeleid. Hiermee heeft Zuidwest-Drenthe een hoger aandeel laagopgeleiden dan Drenthe en Nederland. Met 25% is het aandeel hoogopgeleiden in Zuidoost-Drenthe lager dan in Drenthe en Nederland.

LEEFOMGEVING

AFSTAND TOT VOORZIENINGEN

Gemiddelde afstand tot voorzieningen in km

Een belangrijke factor voor de leefbaarheid van dorpen en wijken is de bereikbaarheid van bijvoorbeeld huisarts, winkels, scholen, kinderopvang, bibliotheken en sportgelegenheden. De bereikbaarheid wordt beïnvloed door de afstand tot de voorzieningen en door de mobiliteit van mensen.

BEVOLKINGSDICHTHEID

Inwoners van Drenthe waarderen de rust en ruimte in de provincie. Uit de cijfers blijkt dit één van de punten waar Drenthe opvallend afwijkt van de rest van het land. De bevolkingsdichtheid voor Nederland als geheel is 498 inwoners per km², voor Drenthe is dit 186 inwoners per km².

Meppel ligt de bevolkingsdichtheid juist veel hoger. Hier wonen 592 inwoners per km².

VEILIGHEIDSGEVOEL

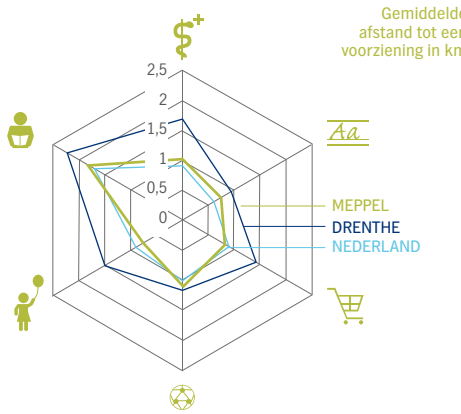
Inwoners van Zuidwest-Drenthe voelen zich over het algemeen veilig in de buurt waarin zij wonen. 3% van de inwoners van Zuidwest-Drenthe is bang om lastiggevalen of beroofd te worden.

- BIBLIOTHEEK
- HUISARTS
- BASISSCHOOL
- SUPERMARKT
- SPORTGELEGENHEID
- KINDEROPVANG

De gemiddelde afstand tot voorzieningen is 1.2 km. Dit ligt 0.3 kilometer onder het landelijk gemiddelde en zelfs bijna een kilometer onder het Drents gemiddelde. Vooral de afstand tot de huisarts en het kinderdagverblijf liggen ruim onder het Drents gemiddelde.

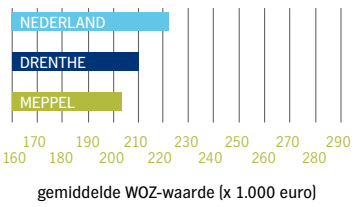
In de afgelopen jaren bleef in Meppel de gemiddelde afstand tot de verschillende voorzieningen vrij constant. Het zal daardoor voor meer inwoners moeilijk zijn de voorzieningen te bereiken.

WOZ-WAARDE

€ 203.000,-

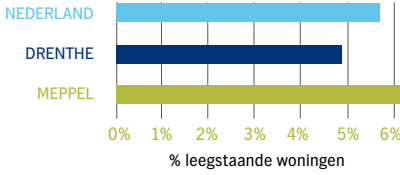
De gemiddelde WOZ-waarde in Meppel is €203.000,-. Meppel is hiermee één van de gemeenten met de laagste gemiddelde WOZ-waarde van Drenthe.

LEEGSTAND

6,1%

In Meppel staat 6.1% van de woningen leeg. Dit ligt een procentpunt boven het landelijk gemiddelde, en 0.4 procentpunt boven het Drents gemiddelde.

Zuidwest-Drenthe

SOCIALE CONTACTEN

In de afgelopen jaren is het bureaucontact in Zuidwest-Drenthe minder intensief geworden (51% in 2012). Wel is het aantal inwoners dat veel contact heeft met de burens, nog altijd ruim hoger dan in Nederland als geheel (49%). Het aandeel mensen dat zich in meer of mindere mate eenzaam voelt, ligt in Meppel op 40%. Eenzaamheid lijkt in Drenthe meer voor te komen dan elders in Nederland.

51% van de inwoners geeft aan veel contact te hebben met de burens

39% van de inwoners in Meppel voelt zich in meer of mindere mate eenzaam

BURGERKRACHT

72% van de inwoners van Zuidwest-Drenthe voelt zich medeverantwoordelijk voor de leefbaarheid van hun eigen buurt. In de periode van 2006 tot 2012 was er sprake van een afname.

SCHONE LEEFOMGEVING

In Zuidwest-Drenthe geeft 14% van de inwoners aan vaak last te hebben van rommel op straat. Landelijk is dit 21%.

ONDERHOUDSSTAAT WONINGEN

De onderhoudsstaat van woningen in Zuid-West-Drenthe is over het algemeen goed en in de afgelopen jaren nog verder verbeterd. 5% van de bewoners gaf aan dat hun woning slecht is onderhouden. Dit ligt ruim onder het gemiddelde van Nederland (10%).

5%

van de inwoners vindt dat hun woning slecht is onderhouden

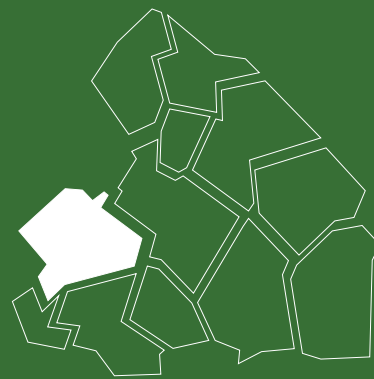
WESTERVELD

KERNEN 24

OPPERVLAKTE 283 km²

HOOFDPLAATS Diever

INWONERS 2014 18.933
PROGNOSE 2044 14.895

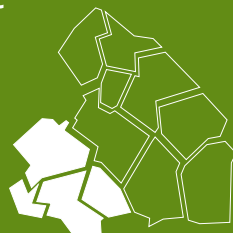

LEEFBAARHEID

Hoe prettig is het wonen in de gemeente Assen? De 'leefbaarheid' is afhankelijk van vele factoren. Het gaat om objectieve zaken als de aanwezigheid van voorzieningen, de bereikbaarheid en de sociaal-economische achtergrond van de bewoners. Maar de tevredenheid van burgers met hun leefomgeving is ook afhankelijk van lastiger te objectiveren zaken als het gevoel van veiligheid en de sociale cohesie in de buurt.

Het begrip 'leefbaarheid' geeft aan hoe aantrekkelijk en/of geschikt een gebied of gemeenschap is om er te wonen, te leven en te werken. Centraal staat dus de vraag in hoeverre de woonomgeving en de voorzieningen aansluiten bij de verwachtingen, wensen en behoeften van de mensen die er wonen.

Zuidwest-Drenthe

88%

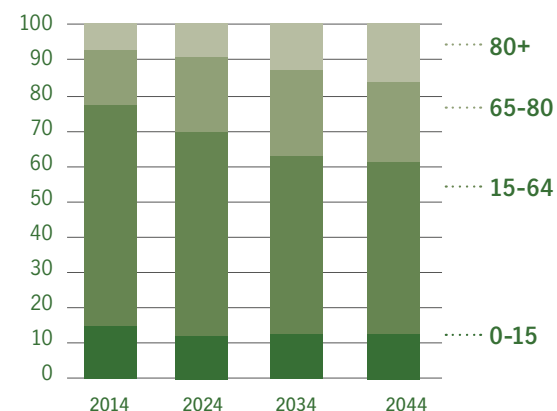
ERVAREN LEEFBAARHEID

88% van de inwoners van Zuidwest-Drenthe is (zeer) tevreden met de eigen woonomgeving. Hiermee zijn zij meer tevreden met hun woonomgeving dan de gemiddelde Nederlander. In Hoogeveen vindt 12% dat de buurt erop vooruit is gegaan in het afgelopen jaar, 8% vindt de buurt erop achteruit gegaan. Inwoners van Hoogeveen willen minder vaak verhuizen dan gemiddeld in Nederland.

BEVOLKING

BEVOLKINGSOPBOUW

aandeel naar leeftijdscategorie

21%

minder inwoners in 2044

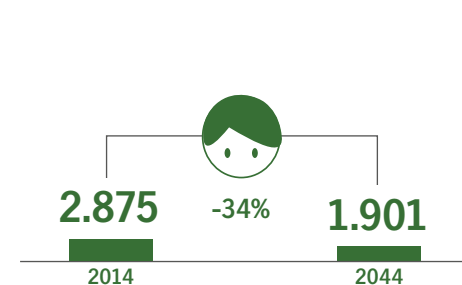
BEVOLKINGSDALING

In 2044 heeft Westerveld 21% minder inwoners dan in 2014. Westerveld is de Drentse gemeente die het meeste zal krimpen.

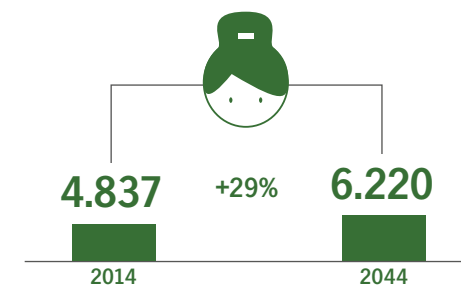
0-15 JAAR

65-PLUS

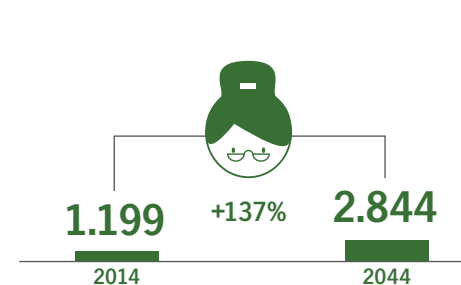
80-PLUS

Het aandeel kinderen tot 15 jaar daalt van 15% naar 13% in 2044. In absolute aantallen daalt het aantal kinderen tot 15 jaar van 2.875 in 2014 naar 1.901 in 2044. Dit is een daling van 34%.

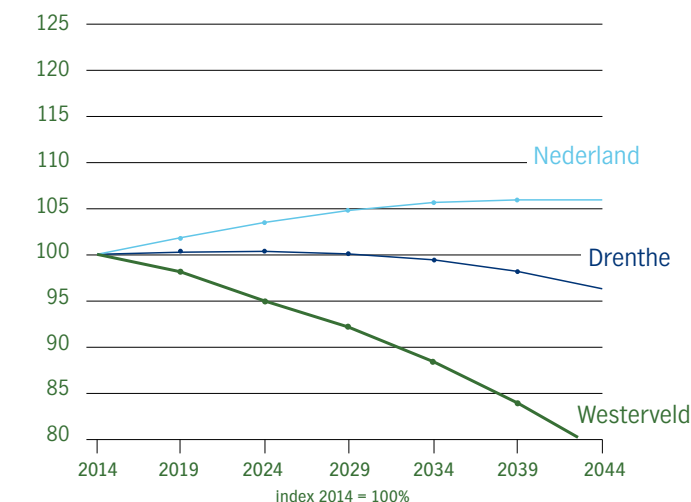
In 2014 is 26% van de bevolking van Westerveld 65 jaar of ouder. In 2044 zal 42% van de bevolking van Westerveld 65 jaar of ouder zijn. In absolute aantallen stijgt het aantal 65-plussers van 4.837 in 2014 naar 6.220 in 2044. Dit is een stijging van 29%.

Mensen worden gemiddeld ouder. Daardoor neemt niet alleen het aandeel ouderen in Westerveld toe, maar ook het aandeel oudere ouderen daarbinnen. Nu is het aandeel 80-plussers in Westerveld 6%. In 2044 zal dit meer dan verdubbelen tot 19% van de totale bevolking. In absolute aantallen stijgt het aantal 80-plussers van 1.199 in 2014 naar 2.844 in 2044. Dit is een stijging van 137%.

ONTWIKKELING AANTAL INWONERS

HUISHOUDENSONTWIKKELING

Bevolkingsgroei gaat samen met huishoudensgroei. Door huishoudensverdunding gaat dat laatste nog harder dan de groei van de bevolking zelf. In 2014 wonen er in Westerveld gemiddeld 2.29 personen in 1 woning, in 2044 2.26 personen in 1 woning.

De komende 10 jaar stijgt het aantal huishoudens van Westerveld met 1%. Tussen 2024 en 2044 daalt het aantal huishoudens met 21%.

2,29*
2014

2,26*
2044

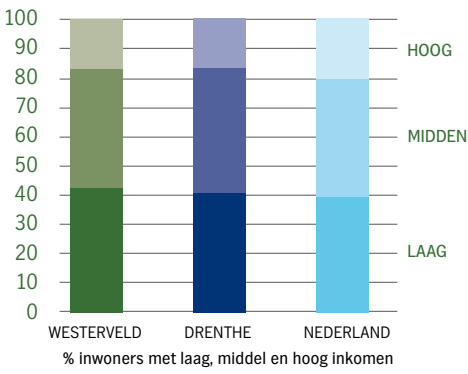
* gemiddeld aantal personen in een woning

SOCIAAL-ECONOMISCHE STRUCTUUR

INKOMEN

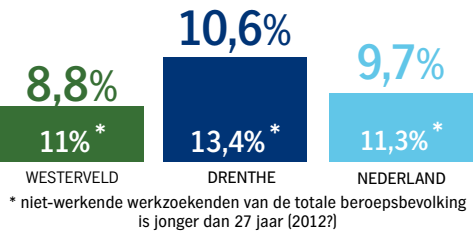
INKOMENSNIVEAU

WERKLOOSHEID

Het werkloosheidpercentage ligt in Westerveld op 8.8%. Dit ligt onder het Drents en landelijk gemiddelde. 11% van de groep niet werkende-werkzoekenden in Westerveld is 27 jaar of jonger. Gemeente Westerveld is hiermee één van de gemeenten met het laagste aandeel werkloze jongeren.

8,8%

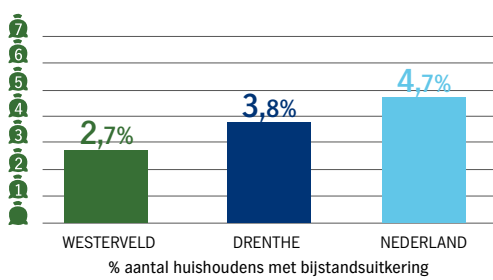

BIJSTANDSUITKERINGEN

In Westerveld ontvangt 2.7% van het totaal aantal huishoudens een bijstandsuitkering. Westerveld ligt hiermee precies tussen het Drents en landelijk gemiddelde in. Hiervan loopt 36% langer dan 3 jaar.

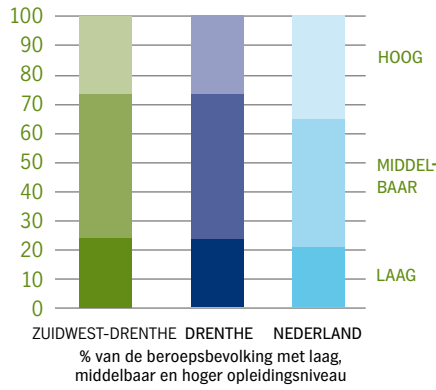
2,7%

49% van de bijstandsuitkeringen wordt verleend aan het oudere deel van de beroepsbevolking (45+).

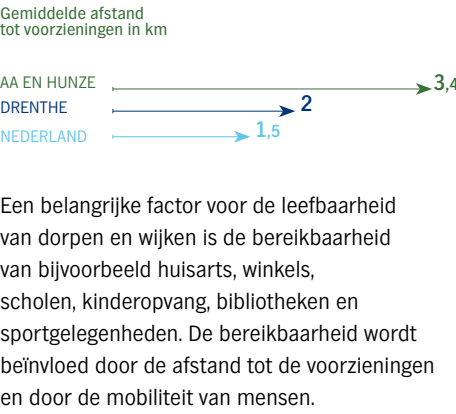
ONDERWIJS

24% van de beroepsbevolking van Zuidwest-Drenthe is laagopgeleid. Hiermee heeft Zuidwest-Drenthe een hoger aandeel laagopgeleiden dan Drenthe en Nederland. Met 25% is het aandeel hoogopgeleiden in Zuidwest-Drenthe lager dan in Drenthe en Nederland.

LEEFOMGEVING

AFSTAND TOT VOORZIENINGEN

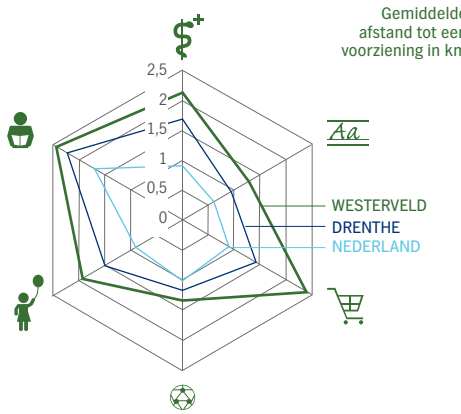

Een belangrijke factor voor de leefbaarheid van dorpen en wijken is de bereikbaarheid van bijvoorbeeld huisarts, winkels, scholen, kinderopvang, bibliotheken en sportgelegenheden. De bereikbaarheid wordt beïnvloed door de afstand tot de voorzieningen en door de mobiliteit van mensen.

- BIBLIOTHEEK
- HUISARTS
- BASISSCHOOL
- SUPERMARKT
- SPORTGELEGENHEID
- KINDEROPVANG

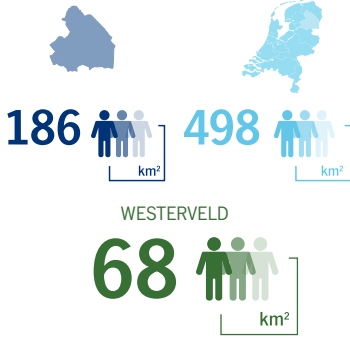
De gemiddelde afstand tot voorzieningen in Westerveld is 3.4 km. Dit ligt net boven het Drents gemiddelde, en ligt net iets minder dan een kilometer boven het landelijk gemiddelde. Vooral de gemiddelde afstand tot een supermarkt ligt fors hoger.

In de afgelopen jaren bleef in Westerveld de gemiddelde afstand tot de verschillende voorzieningen vrij constant. Het zal daardoor voor meer inwoners moeilijk zijn de voorzieningen te bereiken.

BEVOLKINGSDICHTHEID

Inwoners van Drenthe waarderen de rust en ruimte in de provincie. Uit de cijfers blijkt dit één van de punten waar Drenthe opvallend afwijkt van de rest van het land. De bevolkingsdichtheid voor Nederland als geheel is 498 inwoners per km², voor Drenthe is dit 186 inwoners per km².

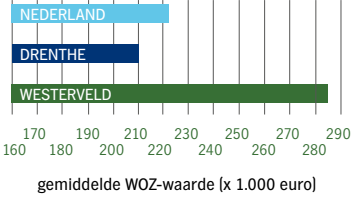

Gemeente Westerveld heeft de laagste bevolkingsdichtheid van Drenthe. Hier wonen 68 inwoners per km².

WOZ-WAARDE

€ 285.000,-

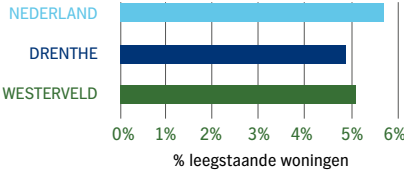
De gemiddelde WOZ-waarde in Westerveld is €285.000,-. Westerveld heeft de hoogste gemiddelde WOZ-waarde van Drenthe.

LEEGSTAND

5,1%

In Westerveld staat 5.1% van de woningen leeg. Dit ligt net boven het Drents gemiddelde, en 0.6% onder het landelijk gemiddelde.

Zuidwest-Drenthe

SOCIALE CONTACTEN

In de afgelopen jaren is het bureaucontact in Zuidwest-Drenthe minder intensief geworden (51% in 2012). Wel is het aantal inwoners dat veel contact heeft met de burens, nog altijd ruim hoger dan in Nederland als geheel (49%). Het aandeel mensen dat zich in meer of mindere mate eenzaam voelt, ligt in Westerveld op 38%. Eenzaamheid lijkt in Drenthe meer voor te komen dan elders in Nederland.

BURGERKRACHT

72% van de inwoners van Zuidwest-Drenthe voelt zich medeverantwoordelijk voor de leefbaarheid van hun eigen buurt. In de periode van 2006 tot 2012 was er sprake van een afname.

VEILIGHEIDSGEVOEL

Inwoners van Zuidwest-Drenthe voelen zich over het algemeen veilig in de buurt waarin zij wonen. 3% van de inwoners van Zuidwest-Drenthe is bang om lastiggevalen of beroofd te worden.

SCHONE LEEFOMGEVING

In Zuidwest-Drenthe geeft 14% van de inwoners aan vaak last te hebben van rommel op straat. Landelijk is dit 21%.

ONDERHOUDSSTAAT WONINGEN

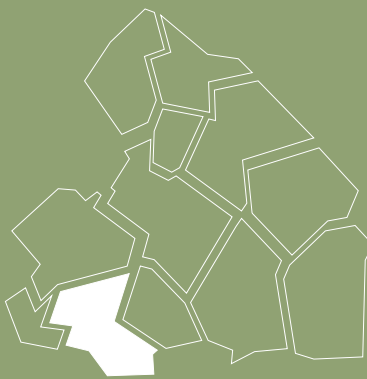
De onderhoudsstaat van woningen in Zuid-West-Drenthe is over het algemeen goed en in de afgelopen jaren nog verder verbeterd. 5% van de bewoners gaf aan dat hun woning slecht is onderhouden. Dit ligt ruim onder het gemiddelde van Nederland (10%).

DE WOLDEN

KERNEN **17**
OPPERVLAKTE **227 km²**
HOOFDPLAATS **Zuidwolde**

INWONERS 2014 **23.583** PROGNOSE 2044 **20.487**

LEEFBAARHEID

Hoe prettig is het wonen in de gemeente De Wolden? De 'leefbaarheid' is afhankelijk van vele factoren. Het gaat om objectieve zaken als de aanwezigheid en bereikbaarheid van voorzieningen en de sociaaleconomische achtergrond van de bewoners. Maar de tevredenheid van burgers met hun leefomgeving is ook afhankelijk van lastiger te objectiveren zaken als het gevoel van veiligheid en de sociale cohesie in de buurt.

Het begrip 'leefbaarheid' geeft aan hoe aantrekkelijk en/of geschikt een gebied of gemeenschap is om er te wonen, te leven en te werken. Centraal staat dus de vraag in hoeverre de woonomgeving en de voorzieningen aansluiten bij de verwachtingen, wensen en behoeften van de mensen die er wonen

Zuidwest-Drenthe

88%

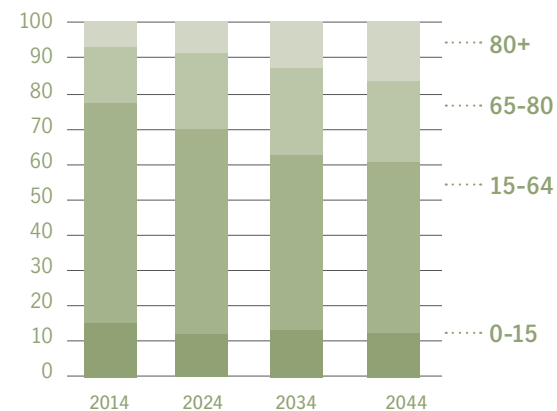
ERVAREN LEEFBAARHEID

88% van de inwoners van Zuidwest-Drenthe is (zeer) tevreden met de eigen woonomgeving. Hiermee zijn zij meer tevreden met hun woonomgeving dan de gemiddelde Nederlander. In Hoogeveen vindt **12%** dat de buurt erop vooruit is gegaan in het afgelopen jaar, **8%** vindt de buurt erop achteruit gegaan. Inwoners van Hoogeveen willen minder vaak verhuizen dan gemiddeld in Nederland.

BEVOLKING

BEVOLKINGSOPBOUW

aandeel naar leeftijdscategorie

13%

minder inwoners in 2044

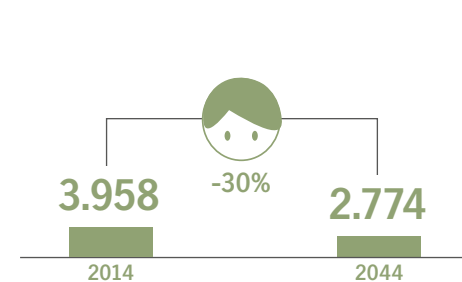
BEVOLKINGSDALING

In 2044 heeft De Wolden 13% minder inwoners dan in 2014. De Wolden wijkt hiermee niet veel af van het Drentse gemiddelde.

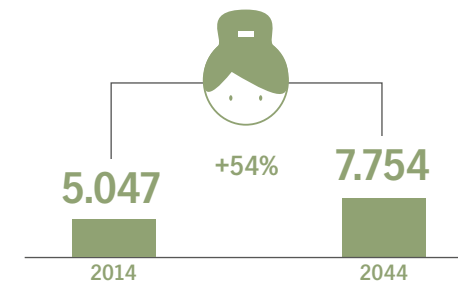
0-15 JAAR

65-PLUS

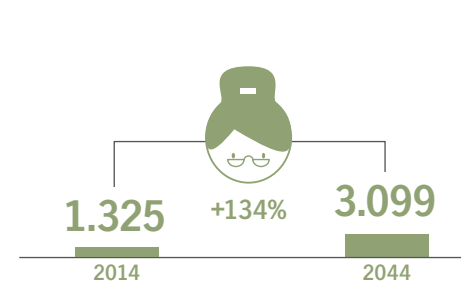
80-PLUS

Het aandeel kinderen tot 15 jaar daalt van **17%** in 2014 naar **14%** in 2044. In absolute aantallen daalt het aantal kinderen tot 15 jaar van 3.958 in 2014 naar 2.774 in 2044. Dit is een daling van 30%.

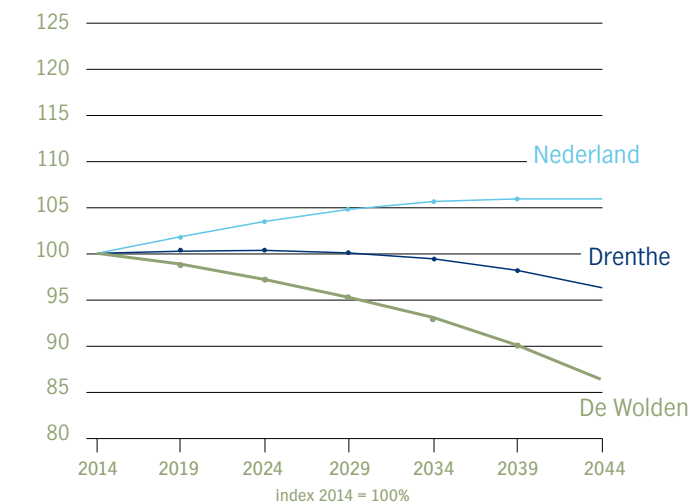
In 2014 is **21%** van de bevolking van De Wolden 65 jaar of ouder. In 2044 zal **38%** van de bevolking van De Wolden 65 jaar of ouder zijn. In absolute aantallen stijgt het aantal 65-plussers van 5.047 in 2014 naar 7.754 in 2044. Dit is een stijging van 54%.

Mensen worden gemiddeld ouder. Daardoor neemt niet alleen het aandeel ouderen toe, maar ook het aandeel oudere ouderen daarbinnen. In 2014 was het aandeel 80-plussers in De Wolden **6%**. In 2044 zal dit meer dan verdubbelen tot ruim **15%** van de totale bevolking. De Wolden is hiermee één van de Drentse gemeenten met het grootste aandeel 80-plussers. In absolute aantallen van 1.325 in 2014 naar 3.099 in 2044. Dit is een stijging van 134%.

ONTWIKKELING AANTAL INWONERS

HUISHOUDENSONTWIKKELING

Bevolkingsgroei gaat samen met huishoudensgroei. Door huishoudensverdunding gaat dat laatste nog harder dan de groei van de bevolking zelf. In 2014 wonen er in De Wolden gemiddeld 2.42 personen in 1 woning, in 2044 2.13 personen in 1 woning.

De komende 10 jaar stijgt het aantal huishoudens van De Wolden met **6%**. Tussen 2024 en 2044 daalt het aantal huishoudens met **6%**.

2,42*
2014

2,13*
2044

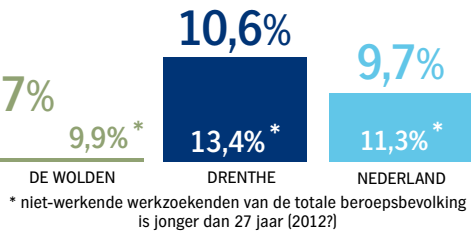
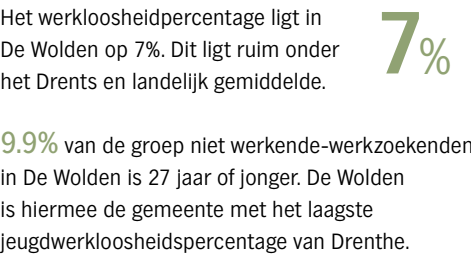
* gemiddeld aantal personen in een woning

SOCIAAL-ECONOMISCHE STRUCTUUR

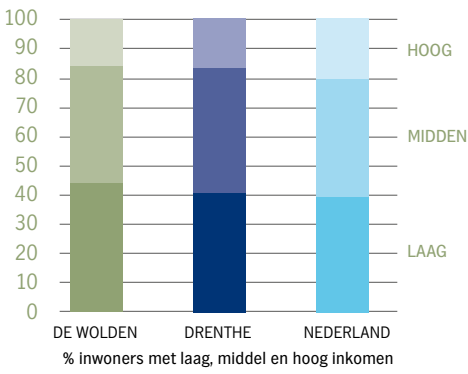
INKOMEN

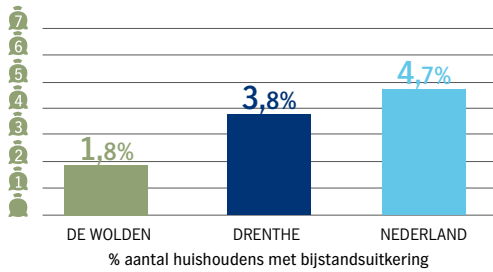
WERKLOOSHEID

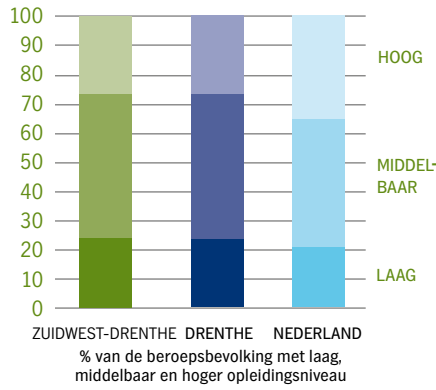
INKOMENSNIVEAU

BIJSTANDSUITKERINGEN

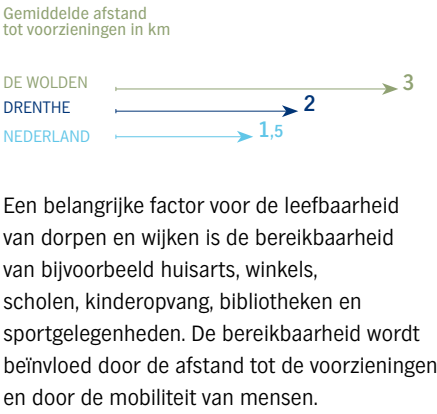

ONDERWIJS

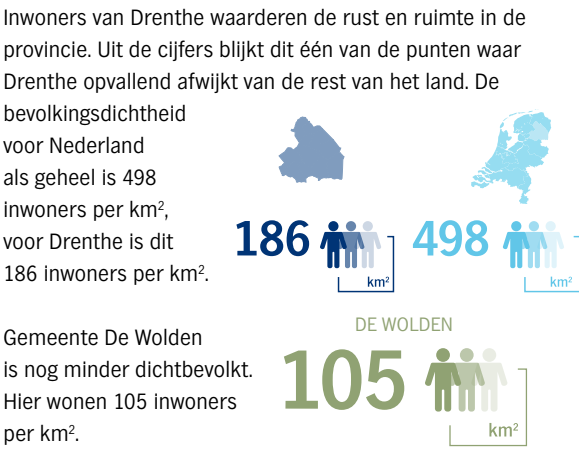

LEEFOMGEVING

AFSTAND TOT VOORZIENINGEN

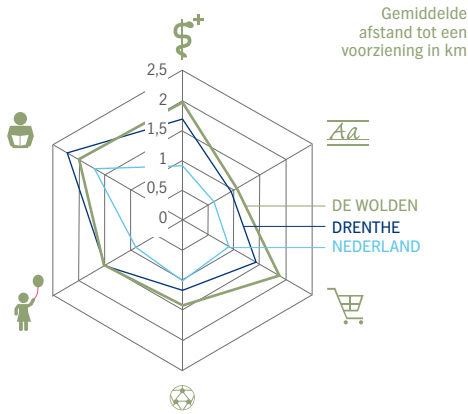
BEVOLKINGSDICHTHEID

- BIBLIOTHEEK
- HUISARTS
- BASISSCHOOL
- SUPERMARKT
- SPORTGELEGENHEID
- KINDEROPVANG

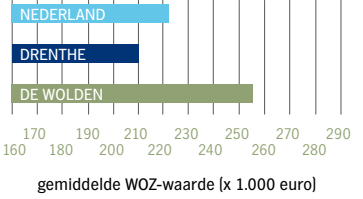
De gemiddelde afstand tot voorzieningen in De Wolden is 3 km. Dit ligt bijna een kilometer boven het Drents gemiddelde, en zelfs 1.5 kilometer boven het landelijk gemiddelde. De gemiddelde afstand tot een bibliotheek ligt juist lager dan het Drents gemiddelde.

In de afgelopen jaren bleef in De Wolden de gemiddelde afstand tot de verschillende voorzieningen vrij constant. Het zal daardoor voor meer inwoners moeilijk zijn de voorzieningen te bereiken.

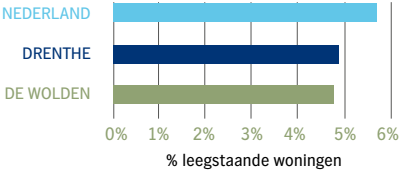
WOZ-WAARDE

De gemiddelde WOZ-waarde in De Wolden is €274.000, -. De Wolden hoort hiermee bij de top van Drenthe. Vooral de huizenprijzen in kleine dorpen als Fort en Ansen liggen ruim boven het Drentse gemiddelde.

LEEGSTAND

In De Wolden staat 4.6% van de woningen leeg. Dit ligt net onder het Drents gemiddelde, en meer dan 1 procentpunt onder het landelijk gemiddelde.

Zuidwest-Drenthe

SOCIALE CONTACTEN

BURGERKRACHT

72% van de inwoners van Zuidwest-Drenthe voelt zich medeverantwoordelijk voor de leefbaarheid van hun eigen buurt. In de periode van 2006 tot 2012 was er sprake van een afname.

VEILIGHEIDSGEVOEL

Inwoners van Zuidwest-Drenthe voelen zich over het algemeen veilig in de buurt waarin zij wonen. 3% van de inwoners van Zuidwest-Drenthe is bang om lastiggevalen of beroofd te worden.

SCHONE LEEFOMGEVING

In Zuidwest-Drenthe geeft 14% van de inwoners aan vaak last te hebben van rommel op straat. Landelijk is dit 21%.

ONDERHOUDSSTAAT WONINGEN

De onderhoudsstaat van woningen in Zuid-West-Drenthe is over het algemeen goed en in de afgelopen jaren nog verder verbeterd. 5% van de bewoners gaf aan dat hun woning slecht is onderhouden. Dit ligt ruim onder het gemiddelde van Nederland (10%).

5%

van de inwoners vindt dat hun woning slecht is onderhouden

BRONNEN

ONDERWERP	DEFINITIE	BRON	JAAR
ALGEMEEN			
Kernen	Aantal officiële kernen in gemeente	Wikipedia	2014
Oppervlakte	Oppervlakte per gemeente in km2	CBS	2014
Hoofdplaats	Plaats waar gemeentehuis is gevestigd		
DEMOGRAFIE			
Aantal inwoners	Aantal inwoners per 1 januari	CBS	2014
Prognose 2044	Aanal inwoners per 1 januari 2044	Provincie Drenthe 2014*)	2044
Aantal huishoudens	Aantal huishoudens per 1 januari	-	-
Bevolkingsopbouw	Aantal inwoners naar leeftijdscategorie	Provincie Drenthe 2014*)	2014
Bevolkingsdichtheid	Aantal inwoners per km2	CBS, Regionale kerncijfers Nederland	2014
WONEN & WOONOMGEVING			
WOZ-waarde	De gemiddelde waarde onroerende zaken van woonobjecten gebaseerd op de Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ-waarde)	CBS, Kerncijfers wijken en buurten	2012
Onderhoudsstaat woningen	% huishoudens dat het eens is met stelling, 'Mijn woning is slecht onderhouden'	CBS, BZK/WB, Woononderzoek Nederland (WoON)	2012
Leegstand	% niet-bewoonde woningen	CBS, Woningvoorraad naar bewoning	2012
Overlast	% huishoudens dat aangeeft 'vaak' last te hebben van bepaalde soorten van overlast	CBS, BZK/WB, Woononderzoek Nederland (WoON)	2012
Veiligheidsgevoel	% huishoudens dat het eens is met stelling, 'Ik ben bang in deze buurt om lastiggevallen of beroofd te worden'	CBS, BZK/WB, Woononderzoek Nederland (WoON)	2012
SOCIALE STRUCTUUR			
Eenzaamheid	% inwoners van 65 jaar en ouder dat zich matig eenzaam of (zeer) ernstig eenzaam noemt	GGD Drenthe, ouderenonderzoek	2012
	% inwoners van 19-65 jaar dat zich matig eenzaam of (zeer) ernstig eenzaam noemt	GGD Drenthe, volwassenenonderzoek	2013
Burencontact	% huishoudens dat aangeeft 'veel' contact te hebben met de directe buren	CBS, BZK/WB, Woononderzoek Nederland (WoON)	2012
Mede-verantwoordelijk voelen voor leefbaarheid eigen buurt	% huishoudens dat het eens is met stelling 'Ik voel mij mede verantwoordelijk voor de leefbaarheid in de buurt'	CBS, BZK/WB, Woononderzoek Nederland (WoON)	2012
Gehechtheid aan woonplaats	% huishoudens dat (zeer) gehecht is aan woonplaats	CBS, BZK/WB, Woononderzoek Nederland (WoON)	2012
WERK & INKOMEN			
Opleidingsniveau	Laag opleidingsniveau: basisonderwijs, lbo/vbo/vmbo/mulo/mavo, de eerste 3 leerjaren van havo/vwo en het laagste niveau van het beroepsonderwijs (vgl mbo1).	CBS, Enquête Beroepsbevolking (EBB)	2013

*) Deze cijfers zijn gebaseerd op het model IPB-Primos 2013, met de leeftijdsopbouw per 1 januari 2013 als uitgangspunt

BRONNEN

ONDERWERP	DEFINITIE	BRON	JAAR
	Hoog opleidingsniveau: hbo- en universitaire opleidingen en oudere beroepsopleidingen die daarmee vergelijkbaar zijn.	CBS, Enquête Beroepsbevolking (EBB)	2013
Werkloosheid	Aantal niet-werkende werkzoekenden dat geregistreerd staat bij het UWV WERKbedrijf, als % van de beroepsbevolking	UWV WERKbedrijf, CBS Enquête Beroepsbevolking	2013
Jeugdwerkloosheid	% van de niet-werkende werkzoekenden dat jonger is dan 27 jaar	UWV Werkbedrijf	2013
Inkomen	Laag inkomen: inkomen dat de laagste 40% van de Nederlandse bevolking verdient. Bij de laagste 40-procent-groep worden de eerste (laagste) 40% personen ingeteld met een persoonlijk inkomen tot max. 19.200 euro. Het persoonlijk inkomen omvat inkomen uit arbeid, inkomen uit eigen onderneming, uitkering inkomensverzekeringen en uitkering sociale voorzieningen (met uitzondering van kinderbijslag). Hoog inkomen: inkomen dat de hoogste 20% van de Nederlandse bevolking verdient. In de hoogste 20-procent-groep worden de personen ingeteld behorend tot de 20% personen met het hoogste persoonlijk inkomen (hoger dan 41.300 euro). Het persoonlijk inkomen omvat inkomen uit arbeid, inkomen uit eigen onderneming, uitkering inkomensverzekeringen en uitkering sociale voorzieningen (met uitzondering van kinderbijslag).	CBS, Kerncijfers wijken en buurten	2012
Bijstandsuitkeringen	Aantal uitkeringen algemene bijstand per 1000 inwoners	CBS, Kerncijfers wijken en buurten	2012
VOORZIENINGEN			
Afstand tot voorzieningen	Gemiddelde afstand die huishoudens in een bepaald gebied moeten afleggen naar de huisarts, supermarkt, basisschool, kinderopvang, zwembad en bibliotheek.	CBS, Kerncijfers wijken en buurten <i>data huisartsen betreffen 2011</i>	2012
GEZONDHEID EN LEEFSTIJL			
Ervaren gezondheid	% van de bevolking van 65 jaar en ouder dat de eigen gezondheid (zeer) goed noemt	GGD, Ouderenonderzoek; CBS Gezondheidsmonitor	2012
	% van de bevolking van 19-65 jaar dat de eigen gezondheid (zeer) goed noemt	GGD, Volwassenenonderzoek; CBS Gezondheidsmonitor	2013
Leefstijl	% van de bevolking dat wel eens rookt	GGD'en, CBS en RIVM, Gezondheidsmonitor 2012	2012
	zware drinkers: % van de bevolking dat minstens 1 keer per week 6 of meer (voor mannen) of 4 of meer (voor vrouwen) glazen alcohol op één dag drinkt. Overmatige drinkers: % van de bevolking dat gemiddeld meer dan 21 (voor mannen) of meer dan 14 (voor vrouwen) glazen alcohol per week drinkt.	GGD'en, CBS en RIVM, Gezondheidsmonitor 2012	2012
»»			

ONDERWERP	DEFINITIE	BRON	JAAR
	% van de bevolking van 65 jaar en ouder dat overgewicht (BMI >25) of obesitas (BMI >30) heeft	GGD, Ouderenonderzoek; CBS Gezondheidsmonitor	2012
	% van de bevolking van 19 - 65 jaar dat overgewicht (BMI >25) of obesitas (BMI >30) heeft	GGD, Volwassenenonderzoek; CBS Gezondheidsmonitor	2013
ERVAREN LEEFBAARHEID			
Ervaren leefbaarheid	% huishoudens dat (zeer) tevreden is met de eigen woonomgeving	CBS, BZK/WB, Woononderzoek Nederland (WoON)	2012
	% huishoudens dat het (helemaal) eens is met de stelling ‘Het is vervelend om in deze buurt te wonen’	CBS, BZK/WB, Woononderzoek Nederland (WoON)	2012
	% huishoudens dat het (helemaal) eens is met de stelling ‘Als het mogelijk is, ga ik uit deze buurt verhuizen’	CBS, BZK/WB, Woononderzoek Nederland (WoON)	2012
	% huishoudens dat vindt dat de buurt waarin zij wonen er het afgelopen jaar op achteruit is gegaan	CBS, BZK/WB, Woononderzoek Nederland (WoON)	2012

GEBRUIKTE LITERATUUR

CBS (2014) Bevolkingstrends
Verschillen in samenhang en welzijn
tussen provincies

GGD Drenthe (2013)
Ouderenonderzoek 2012

GGD Drenthe (2014)
Volwassenenonderzoek 2013

SportDrenthe (2013)
Drentse Sportmonitor 2012

Provincie Drenthe, bestuurscommissie OCWZ
(2006) Leefbaarheid op het Drentse platteland

CBS Landbouwtelling
webpagina 31-3-2014

LISA (Landelijk Informatie Systeem
Arbidsplaatsen), Enschede
webpagina 2013

Provincie Drenthe (2013)

Provinciaal Werkgelegenheidsregister 2013

Provincie Drenthe (2014)
De positie van ZZP'ers in Drenthe 2014

ING (2014): Regio's in 2015

COLOFON

DATAVERZAMELING & REDACTIE
CMO STAMM Marja Janssens, Roosje van Leer,
Erwin Matijssen & Marielle Zijlstra

CONCEPT, VORMGEVING & GRAPHICS
Studio Martiene Raven

FOTOGRAFIE
Albert Raven (pagina 4, 9, 10, 65, 67, 80
en 81), Marianne Berkhoff (pagina 38),
Caroline Penris (pagina 66 en 71), Nationale
Beeldbank (22, 28, 34, 62, 72, 74 en 82)

Deze publicatie is mogelijk gemaakt
in opdracht van en in samenwerking
met de Provincie Drenthe

